

UDSATHED FOR VOLD OG ANDRE FORMER FOR KRIMINALITET

**Offerundersøgelserne 2005-2013
med særligt afsnit om køn og vold**

Af

**Anne-Julie Boesen Pedersen,
Britta Kyvsgaard og Flemming Balvig**

Oktober 2014

**Københavns Universitet * Justitsministeriet
Det Kriminalpræventive Råd * Rigspolitiet**

ISBN 978-87-92760-90-6

ISSN 2245-8425

Indhold

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING	4
2. INDLEDNING.....	11
2.1 UNDERSØGELSENS DATA OG METODE	12
2.2 OM STATISTISK SIGNIFIKANS.....	17
2.3 OM REGRESSIONSANALYSER.....	18
3. TYVERI	20
3.1 TYVERI 2005-13	23
3.2 TYVERIETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	24
3.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR TYVERI.....	28
3.4 INDBRUD I PRIVATE HJEM.....	30
3.5 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TYVERI OG INDBRUD	34
3.5.1 Udsathed for tyveri.....	34
3.5.2 Udsathed for indbrud	36
4. HÆRVÆRK.....	39
4.1 HÆRVÆRK 2005-13	41
4.2 HÆRVÆRKETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	42
4.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR HÆRVÆRK.....	44
4.4 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR HÆRVÆRK.....	46
5. VOLD	49
5.1 VOLD 1995-96, 2005-06 OG 2012-13.....	54
5.1.1 Voldens omfang og udvikling	54
5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed.....	56
5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder.....	59
5.1.4 Voldens art	61
5.1.5 Hvornår skete volden?.....	62
5.1.6 Alkohol og stoffer	64
5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold	66
5.2 VOLD 2005-13	69
5.3 ÅRSAGER TIL VOLD 2008-13.....	74
5.3.1 Hadforbrydelser i forbindelse med vold	75
5.3.2 Hadforbrydelser generelt	77
5.4 PARTNERVOLD	79
5.4.1 Demografien for partnervold.....	80
5.4.2 Alvorlighedsgraden af partnervold.....	80
5.4.3 Karakteren af partnervold	83
5.5 VOLD OG KØN 2005-2013	85
5.6 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR VOLD.....	94
5.6.1 Udsathed for vold på offentlige steder.....	94
5.6.2 Udsathed for vold i private hjem	96
5.6.3 Udsathed for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v.....	97
5.6.4 Udsathed for vold i det hele taget.....	98

6.	RØVERI.....	100
6.1	RØVERIERNES DEMOGRAFI.....	103
6.2	KARAKTERISTIKA VED RØVERIERNE	105
6.3	HVORNÅR SKER RØVERIERNE	106
6.4	RØVERIERNES GROVHED OG ALVORLIGHED	108
6.5	ALKOHOL OG STOFFER	111
6.6	UDBYTTE	111
6.7	OFRENES REAKTION PÅ RØVERIERNE	113
6.8	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR RØVERI.....	115
7.	TVANGSSAMLEJE	117
7.1	OFRE OG GERNINGSMÆND	119
7.2	GERNINGSSITUATIONEN	120
7.3	TVANGSSAMLEJETS GROVHED OG ALVORLIGHED	121
7.4	ANMELDELSE TIL POLITIET	123
7.5	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TVANGSSAMLEJE.....	125
7.5.1	<i>Udsathed for tvangssamleje.....</i>	125
7.5.2	<i>Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.....</i>	127
7.5.3	<i>Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke er en bekendt.....</i>	128
8.	DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING	130
8.1	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 1986.....	130
8.2	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 2013.....	131
8.3	KRIMINALITETEN 2013	133
9.	BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMNING FOR KRIMINALITET.....	138
9.1	DEMOGRAFI OG ANGST FOR KRIMINALITET 2013	138
9.2	UDSATHED FOR KRIMINALITET OG ANGST FOR KRIMINALITET	139
9.3	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT VÆRE ANGST FOR KRIMINALITET	140
9.4	UDVIKLINGEN I ANGST FOR KRIMINALITET	141
9.5	DEN SAMFUNDSMÆSSIGE BEKYMNING FOR KRIMINALITET	142
10.	LITTERATUR	146
11.	SPØRGESKEMA.....	151

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING

De første landsdækkende offerundersøgelser af danskernes udsathed for kriminalitet blev gennemført i begyndelsen af 1970-erne. Siden 2005 er der årligt gennemført landsdækkende, repræsentative interviewundersøgelser af 16-74-åriges udsathed for tyveri, hærværk, vold eller trusler om vold. Fra 2008 blev disse offerundersøgelser suppleret med spørgsmål om udsathed for røveri og tvangssamleje. Det er disse undersøgelser, der er i centrum i denne rapport, hvor der også – når det er muligt – sammenlignes med tidligere, tilsvarende undersøgelser.

De overordnede resultater kan sammenfattes på følgende måde:

Tyveri

11 pct. af de 16-74-årige angav i 2013 at have været udsat for tyveri, hvilket er signifikant færre end i såvel 2012 som i perioden 2005-2013 som helhed.

Anmeldelsestilbøjeligheden for tyveri, der har været ret konstant i mange år, hænger nøje sammen med værdien af det stjålne.

Undersøgelsen viser, at risikoen for at blive udsat for tyveri er forøget for mænd, unge eller yngre, selvstændig erhvervsdrivende og studerende, bosatte i Hovedstadsregionen samt for dem, der hyppigt går ud for at more sig, for dem, der ejer flere forbrugsgoder, for dem, der er indehaver af en butik eller virksomhed, og for dem, der tjener mellem 100.000-249.999 kr. om året. Pensionister, faglærte arbejdere og gifte har derimod en mindre risiko end andre for at blive udsat for tyveri.

Omfanget af alene indbrudstyveri er behandlet selvstændigt fra og med offerundersøgelsen fra 2012. I 2013 angav 2,8 pct. af danskerne i alderen 16-74 år, at de har været udsat for indbrud i deres private hjem.

Det økonomiske omfang af skader fra indbrud ligger på omtrent 3 mia. kr., og ved hvert enkelt indbrud er der i gennemsnit stjålet for omkring 27.000 kr.

Ligesom tilfældet er for tyveri generelt, stiger anmeldelsestilbøjeligheden ved indbrud i takt med værdien af det stjålne, men selv ved indbrudsforsøg er anmeldelsestilbøjeligheden ganske stor.

Risikoen for at blive udsat for indbrud er forøget for personer med en indkomst på mindst 550.000 kr., for personer i alderen 25-39 år, og for dem, der ugentligt eller hyppigere går ud for at more sig. Personer med bopæl i Region Nordjylland og pensionister har derimod en mindre risiko end andre for at blive udsat for indbrud.

Hærværk

5 pct. angav i 2013 at have været udsat for hærværk inden for det seneste år. Risikoen for at blive udsat for hærværk har i de seneste fem år været signifikant lavere end i de tidligere år.

Anmeldelsestilbøjeligheden, der er vokset siden de første offerundersøgelser vedrørende hærværk, er blandt andet afhængig af, hvor stort et beløb der er ødelagt for, samt af ofrets alder.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for hærværk er forøget for bosatte i region Hovedstaden, Sjælland og Syddanmark, for selvstændig erhvervsdrivende og arbejdsløse, for dem, der hyppigt går ud for at more sig, for dem, der ejer flere forbrugsgoder, og for dem, der er indehaver af en butik eller virksomhed. Personer over 39 år og personer med en indkomst under 240.000 kr., samt pensionister og gifte har derimod en mindre risiko for at blive udsat for hærværk.

Vold

I årene 2009-13 har risikoen for at blive udsat for vold ligget på cirka halvdelen procent, hvilket er signifikant lavere end i 2008, hvor andelen var på 2 pct. Andelen af ofre, der har været udsat for vold mere end én gang, er øget i 2012 og 2013 sammenlignet med tidligere år.

Yngre er mere udsatte for vold end ældre, men fra 1995-96 til 2012-13 er der sket et fald i de yngste gruppers udsathed for vold, mens niveauet for de ældre er uforandret.

Det er i langt de fleste tilfælde mænd, der er gerningspersoner.

Fra 1995-96 til 2005-06 er der sket en stigning i andelen, der udsættes for vold på arbejds- eller uddannelsessted, men denne andel er faldet igen i 2012-13. Andelen, der udsættes for værtshusvold, er siden 1995-96 blevet mindre, mens andelen, der udsættes for vold på gaden, er steget. I øvrigt er der ikke sket store forandringer fra midten af 1990'erne til i dag med hensyn til arten af gerningssted.

Flere af indikatorerne på voldens grovhed viser fluktuationer, men ikke egentlige udviklingstendenser, i perioden 2005-2013. Dog synes ofrets egen opfattelse af hændelsens alvorlighed i 2013 at adskille sig fra de tidligere år, idet en mindre andel af ofrene oplevede den vold, de var udsat for, som meget alvorlig. Tilsvarende ses i 2013 et fald i andelen af ofre, som vurderer voldsepisoden som en kriminel handling.

Andelen af alkoholpåvirkede gerningsmænd er faldet en del siden 1990'erne, mens andelen, der var påvirkede af andre stoffer end alkohol, er steget. Samlet set er der dog i dag færre påvirkede gerningspersoner end tidligere.

Totalt set er der sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold efter 1995-96.

Omtrent hvert tiende offer for vold i perioden 2008-13 angiver, at forbrydelsen mod dem helt sikkert eller muligvis var en hadforbrydelse, betinget af racisme, mens cirka halvt så mange angiver, at volden mod dem skyldtes homo- eller transfobi.

Der er gennemført en særlig analyse vedrørende vold og køn for perioden 2005-13. Den viser, at mænd er mere udsatte for vold end kvinder, idet 62 pct. af alle voldsofre er mænd. Forskellen i udsathed for vold blandt mænd og kvinder er især stor i de yngre år. Volden mod mænd er på visse punkter grovere end den mod kvinder, idet der oftere er flere gerningspersoner om voldshændelsen, og våben er hyppigere involveret. Omvendt er reviktimiseringen højere for kvinder. Dette hænger sammen voldens karakter. Vold mod mænd bliver i højere grad end vold mod kvinder begået af venner eller bekendte på offentlige steder, værtshuse, bodegaer m.v., mens kvinder i højere grad bliver udsat for vold i private hjem af ægtefælle/samlever, ligesom de hyppigere bliver udsat for vold på arbejdspladsen. Det betyder også, at der oftere er alkohol involveret ved vold mod mænd end mod kvinder, og at vold mod mænd oftere foregår om natten i weekenden.

Der er gennemført tre analyser med henblik på at anskueliggøre, hvilke forhold der hænger sammen med risikoen for forskellige former for vold: Vold på offentlige steder, vold i private hjem og vold på arbejdspladsen. Disse analyser tegner lidt forskellige profiler af personer, der har en øget risiko for at blive udsat for vold. Yngre mænd, der hyppigt går ud om aftenen for at more sig, har større risiko end andre for at blive udsat for vold på et offentligt tilgængeligt sted, mens unge – både mænd og kvinder – der relativt sjældent går ud, måske fordi de mangler ressourcer på grund af arbejdsløshed, har en forøget risiko for at blive udsat for vold i private hjem. Risikoen for vold på arbejdspladsen er – næppe overraskende – større for personer i arbejde, herunder som nævnt især kvinder, hvilket nok skyldes, at de udsatte hyppigt arbejder inden for plejesektoren. Voldens karakter er således i høj grad relateret til livsstil og til muligheder.

En overordnet analyse vedrørende den generelle risiko for at blive udsat for vold viser, at yngre, ugifte mænd, der hyppigt er ude om aftenen, har en større risiko end andre.

Røveri

Knap 1 pct. angiver at have været udsat for røveri i 2013, hvilket svarer til niveauet i 2011 og 2012, men er en mindskning i forhold til 2010. Meget tyder på, at en del af de adspurgte opfatter trick- og tasketyverier som røverier. Det afspejler sig også i, at der i flere af de undersøgte år er flest kvinder, som angiver, at de har været udsat for røveri. Denne kønsforskel ses dog ikke i 2013.

I langt de fleste af de hændelser, som ofrene opfatter som røveri, er ofret alene blevet truet, idet 91 pct. af røveriofrene i årene 2008 til 2013 angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet. Mere end fire ud af fem betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, men det er kun ganske få af ofrene, der synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis.

Mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier anmeldes til politiet af enten ofret selv eller af en anden. Anmeldelsestilbøjeligheden har en klar og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for røveri – eller det, den adspurgte opfatter som røveri – forøges, hvis man er ung, hvis man er bosat i region Hovedstaden, hvis man hyppigt går ud for at more sig, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Gifte personer har derimod en mindre risiko for at blive udsat for røveri.

Tvangssamleje

Andelen af de udspurgte kvinder, der angiver, at de har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 12 måneder, var i 2013 0,3 pct., hvilket er større end den gennemsnitlige andel i den undersøgte periode 2008-13. Det svarer til omtrent 3.600 kvinder. Med sikkerhedsintervaller på 95 pct. er der tale om mellem 2.800 og 4.400 ofre for tvangssamleje pr. år. I cirka halvdelen af tilfældene drejer det sig om forsøg på tvangssamleje. Med hensyn til andelen, der i 2013 angav, at de havde været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de seneste 5 år, svarer denne til det, der er set i de tidligere år.

Ofrene for tvangssamleje er meget unge, idet mere end halvdelen er under 25 år.

Mere end to tredjedele af tvangssamlejerne er foregået i en privat bolig, mens en sjettedel er foregået udendørs på et offentligt tilgængeligt sted.

Fire ud af ti gerningsmænd er en nuværende eller tidligere partner, hvilket kan være med til at forklare den lave anmeldelsesprocent, idet kun omkring hvert fjerde tvangssamleje er anmeldt til politiet. Halvdelen af dem, der ikke anmelder, begrundes det med, at de ikke syntes, der var grund til det, at de ikke anså hændelsen for at være kriminel, at de ikke troede, det ville hjælpe noget, eller at de ikke havde lyst til at anmelde det.

Der er gennemført tre analyser for at anskueliggøre, hvilke forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tvangssamleje. Der er tale om en analyse af den generelle udsathed for tvangssamleje, udsathed for tvangssamleje af en kendt gerningsmand og udsathed for tvangssamleje af en ukendt

gerningsmand. Alle analyser viser, at ung alder, lav indkomst, bopæl på Sjælland og arbejdsløshed øger risikoen tvangssamleje, mens gifte kvinder har en mindre risiko herfor.

Samlet kriminalitet (tyveri, hærværk og/eller vold)

I 2013 var i alt 15 pct. udsat for enten vold, tyveri og/eller hærværk, hvilket er det lavest målte niveau siden den første undersøgelse i 2005.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for kriminalitet øges, hvis man er mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er selvstændig erhvervsdrivende, hvis man er bosat i region Hovedstaden, hvis man hyppigt går ud om aftenen og ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, hvis man har en høj indkomst, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister og gifte personer har derimod en mindre risiko end andre for at blive udsat for kriminalitet.

Angst og bekymring for kriminalitet

I 2013 var det 13 pct., der angav, at de næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Denne andel er øget i forhold til de foregående år. Denne udvikling står i modsætning til udviklingen i andelen, der bekymrer sig meget om vold og kriminalitet, som i 2013 er på et lavere niveau, end i næsten alle tidligere år.

I øvrigt viser undersøgelsen, at angst for kriminalitet i særlig grad hænger sammen med, om personen har været udsat for kriminalitet, og med køn, idet kvinder er mere angste end mænd. Også det at være arbejdsløs eller pensionist øger hyppigheden af ængstelige sammenlignet med de forskellige beskæftigelsesgrupper.

Opsummerende tal

I tabelform (tabel 1.1 og 1.2) kan de vigtigste tal for udsathed for kriminalitet i den aktuelt gennemførte undersøgelse sammenlignet med tidligere tilsvarende undersøgelser sammenfattes på følgende måde:

Tabel 1.1. Oversigt over udviklingen i danskernes risiko for at blive udsat for kriminalitet, anmeldelsestilbøjelighed og angst for kriminalitet frem til 2013.

	Første sammenlignelige måling foretaget år	Udvikling fra første måling til 2013*	2013
Andel udsat for tyveri, hærværk og/eller vold	1987 (25 %)	–	15 %
Andel udsat for tyveri	1972 (13 %)	0	11 %
Anmeldelsestilbøjelighed for tyveri	1972 (62 %)	0	58 %
Andel udsat for indbrud			3 %
Anmeldelsestilbøjelighed for indbrud			92 %
Andel udsat for hærværk	1972 (7 %)	0	5 %
Anmeldelsestilbøjelighed for hærværk	1972 (32 %)	+	40 %
Andel udsat for vold	(1971)/1987 (3 %)	–	1 %
Anmeldelsestilbøjelighed for vold	1971 (19 %)	+	39 %
Andel udsat for røveri			1 %
Anmeldelsestilbøjelighed for røveri			78 % [^]
Andel kvinder udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 5 år			1 % [^]
Anmeldelsestilbøjelighed for tvangssamleje			25 % [^]
Angst for kriminalitet	1976 (18 pct.)	–	13 %

* Tegnforklaring: + = signifikant stigning, 0 = uændret, – = signifikant fald.

[^] Tallene er et gennemsnit for 2008-12, idet det årlige antal ofre for røveri og tvangssamlejer er meget lille og dermed relativt usikkert.

Tabel 1.2. Oversigt over hvor stor en procentdel af 16-74-årige i Danmark, der har været udsat for vold og trusler om vold i løbet af et år, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

		1995-96	2005-06	2012-13
Vold	Alle	2 %	2 %	2 %
	Mænd	2 %	2 %	2 %
	Kvinder	1 %	1 %	1 %
	16-24 år~	5 %	5 %	4 %
	25-39 år	2 %	2 %	2 %
	40-74 år	1 %	1 %	1 %
Trusler om vold	Alle*^~	4 %	4 %	3 %
	Mænd^	4 %	4 %	3 %
	Kvinder^	4 %	4 %	3 %
	16-24 år^~	7 %	7 %	5 %
	25-39 år^	5 %	4 %	4 %
	40-74 år	3 %	3 %	2 %
Vold og/eller trusler om vold	Alle^~	6 %	5 %	5 %
	Mænd^~	6 %	6 %	5 %
	Kvinder^~	5 %	5 %	4 %
	16-24 år^~	12 %	12 %	9 %
	25-39 år^	6 %	6 %	5 %
	40-74 år	4 %	4 %	3 %

* Udviklingen er signifikant fra 1995-96 til 2005-06 på 5 pct. niveau.

^ Udviklingen er signifikant fra 1995-96 til 2012-13 på 5 pct. niveau.

~ Udviklingen er signifikant fra 2005-06 til 2012-13 på 5 pct. niveau

2. INDLEDNING

I oktober 1993 udsendte regeringen en handlingsplan vedrørende bekæmpelse af vold. Det indgik som en del af denne handlingsplan at tage initiativer til en bedre voldsstatistik og en bedre kortlægning af volden i det hele taget. Det hed således blandt andet i handlingsplanen (*Bekæmpelse af vold*, 1993):

“Udviklingen i voldskriminaliteten er beskrevet i bilag 2, der bl.a. redegør for stigningerne i anmeldte voldsforbrydelser. Der knytter sig imidlertid betydelige usikkerheder til at anvende den anmeldte voldskriminalitet som mål for den vold, der begås i samfundet. (...) Justitsministeriet vil derfor bede Rigspolitichefen om at overveje muligheden for at udvikle en statistik, der kan give et mere præcist billede af den voldskriminalitet, der begås i samfundet...”. (s. 40)

Og videre:

“Rigspolitichefens forskningsenhed vil sikre, at der gennemføres forskningsprojekter, der skaffer et bedre grundlag for vurderingen af voldens årsager og omfang samt voldsmændenes forhold...”. (s. 41)

I forlængelse heraf udarbejdede en intern arbejdsgruppe under Rigspolitichefen et forslag til en udvidet og mere detaljeret journalplan for voldsforbrydelser. Danmarks Statistik udarbejdede en recidivstatistik, der blandt andet omfattede vold (Larsen, 1995), og på Københavns Universitet blev der gennemført undersøgelser af karakteristika ved voldskriminelle og deres kriminelle karriere (Kyvsgaard, 1995) samt af voldsudviklingen (Balvig, 1995).

Initiativerne omfattede også en gennemførelse af en såkaldt voldsofferundersøgelse i 1995 og 1996. I undersøgelsen blev et tilsigtet repræsentativt udsnit af befolkningen i 1995 og 1996 spurgt, om de havde været udsat for vold. I bekræftende fald blev de stillet en række uddybende spørgsmål vedrørende voldens karakter; skadens grad af alvor, hvor volden fandt sted m.v. Sådanne offerundersøgelser har først og fremmest den styrke, at de kan give os et nærmere indblik i den totale vold i samfundet, dvs. såvel den vold, som er blevet anmeldt og registreret, som den, der ikke er blevet det (den skjulte vold).

Voldsofferundersøgelsen i 1995/96 kom til på initiativ af og blev finansieret af Rigspolitichefens forskningsenhed ved Politiskolen i et samarbejde med henholdsvis Danmarks Statistik og Københavns Universitet. Danmarks Statistik forestod dataindsamlingen, mens analysen af data og udarbejdelse af undersøgelsesrapport blev foretaget af Flemming Balvig (Balvig, 1996; 1998).

Med henblik på at bidrage til belysning af voldsudviklingen siden 1995-96 er voldsofferundersøgelsen blevet gentaget siden 2005. Offerundersøgelsen er samtidig udvidet, idet de månedlige interviewrunder nu inkluderer spørgsmål om udsathed for tyveri, hærværk samt spørgsmål om angst for kriminalitet. Fra og med 2008 er der endvidere månedligt spurgt om udsathed for voldtægt (tvangssamleje) og røveri. Fra og med 2009 indeholder undersøgelsen spørgsmål vedrørende de interviewedes livsstil og økonomiske forhold.

Offerundersøgelsen er finansieret af Det Kriminalpræventive Råd, Justitsministeriet og Rigspolitiet og er gennemført i et samarbejde med Københavns Universitet.

2.1 Undersøgelsens data og metode

En ikke ubetydelig del af den kriminalitet, der forekommer i samfundet, anmeldes ikke til politiet og kommer heller ikke til politiets kundskab på anden vis. Man kalder denne ikke-politiregistrerede kriminalitet for den skjulte kriminalitet eller kriminalitetens mørkefelt. Gennemførelse af offerundersøgelser er en af de få muligheder, man har for at skønne dels over den faktisk forekommende kriminalitet i samfundet og dels mørketallets størrelse. I offerundersøgelser udspørges befolkningen, via papirspørgeskemaer eller webbaserede spørgeskemaer eller via personlige eller telefoniske interviews, om de har været udsat for forskellige former for kriminalitet. I bekræftende fald spørges, om det er blevet anmeldt, eller om politiet har fået nys om forholdet på anden vis; en oplysning som muliggør estimeringer af mørketallet.

Offerundersøgelser kan yde et bidrag til beskrivelse og forståelse af volden i samfundet og mørketallets størrelse, men også kun et bidrag. Der er en række problemer forbundet med gennemførelse af denne form for undersøgelser. Disse problemer betyder, at oplysningerne bliver forbundet med en vis usikkerhed og en række begrænsninger, som bør tages i betragtning, når tallene fortolkes og forklares. Blandt de vigtigste er:

* Det er befolkningens *oplevelse*, der aflæses. Denne oplevelse er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med den juridiske afgrænsning af kriminalitet. Forskellige mennesker har givetvis forskellige opfattelser af, hvad voldtægt, røveri eller vold er (jf. f.eks. Balvig, 1978), og disse opfattelser kan ændre sig over tid. Et skub i en skolegård kan i én tidsperiode blive oplevet som drilleri, i en anden som mobning og i en tredje som vold. Konsekvensen heraf er blandt andet, at forskellige måder at spørge og formulere spørgsmålene på udløser forskellige svar og giver forskellige hyp-pigheder (se for de danske voldsofferundersøgelser vedkommende herom i Balvig, 1995). Man må derfor være særdeles opmærksom på den anvendte spørgsmålsformulering og på, at konstaterede forskelle mellem selv ensartet gennemførte undersøgelser over tid kan bero på ændrede opfattelser af, hvad vold og andre former for kriminalitet er.

* Det er aldrig hele befolkningen, der udspørges. Der er f.eks. altid en nedre aldersgrænse og ofte også en øvre. Den nedre aldersgrænse betyder typisk, at undersøgelser kun i ringe grad eller slet ikke kommer til at omfatte vold mod (mindre) børn.

* Det er næsten aldrig hele den afgrænsede del af befolkningen, undersøgelsen omfatter, der udspørges. Det er så godt som altid et (meget) mindre udsnit. Dette betyder, at tallene er forbundet med den såkaldte stikprøveusikkerhed. Størrelsen af denne kan under visse forudsætninger og omstændigheder beregnes.

* Nogle af de former for kriminalitet, der spørges om – vold, røveri og voldtægt – er relativt sjældne hændelser. Det betyder, at stikprøveudvalget helst skal være meget stort for nærmere at kunne analysere de hændelser, der berettes om. Med stigende udvalgsstørrelse øges imidlertid også omkostningerne og andre praktiske problemer med at gennemføre undersøgelsen, således at det kan være svært at realisere det undersøgelsesmæssigt mest ideelle.

* Der er forskellige måder at finde frem til dem, man vil interviewe, på. Disse måder har hver deres fordele og ulemper. En af mulighederne er et fuldstændigt tilfældigt udvalg (lodtrækningsprincip) baseret på CPR-registret.

* Det lykkes aldrig at få besvarelser fra alle, der er med i det endelige udvalg. Der er nogen, det ikke lykkes at træffe, og andre, der ikke ønsker at deltage. Der er en betydelig risiko for, at de, man ikke får med, udgør et skævt udsnit af alle, og at tallene derfor forvrides i den ene eller den anden retning. Dette kompenseres der dog i hvert fald i nogen grad for ved vægtning af besvarelserne, jf. senere.

* Der er forskellige måder at udspørge på. De fire standardmetoder er det personlige interview, telefoninterviewet, postspørgeskemaet og internetspørgeskemaet. Hver af disse metoder har deres fordele og ulemper, f.eks. med hensyn til svarvillighed og mulige hukommelsesproblemer (se de følgende punkter).

* Der kan være et problem med svarvillighed. Der kan være nogen, der ikke ønsker at berette i et spørgeskema eller over for en interviewer om den kriminalitet, de har været udsat for. Denne svarvillighed kan tænkes at variere med forskellige omstændigheder ved kriminaliteten. F.eks. kan der være grund til at tro, at svarvillighed er et større problem ved kortlægning af partnervold end ved kortlægning af “taskerøverier” udført af fremmede i gademiljøet.

* Der kan være hukommelsesproblemer. Også kriminalitet glemmes i en eller anden udstrækning, igen formentlig afhængig af dens karakter, tid siden hændelsen, og hvem man i øvrigt er m.v. Hu-

kommelsesfaktorens indvirkning på undersøgelsens resultater kan begrænses ved alene at spørge om hændelser inden for en forholdsvis kort periode forud for interviewet.

* Ved introduktion af en afgrænset tidsperiode, hvori kriminaliteten søges kortlagt, introduceres det såkaldte teleskoperingsproblem, dvs. at man ganske vist husker selve hændelsen, men fejlhsker tidspunktet. Man taler om fremadteleskopering for de tilfælde, som reelt er sket forud for tidsperioden, og bagudteleskopering for de tilfælde, man ikke beretter om, fordi man fejlagtigt tidsmæssigt placerer dem uden for tidsperioden. Problemet er, at bagudteleskopering og fremadteleskopering ikke nødvendigvis går lige op i sidste ende, hverken antalsmæssigt eller med hensyn til type af hændelse (f.eks. med hensyn til alvorlighed, anmeldelse/ikke-anmeldelse m.v.).

* Der er forskel på ofre (personer) og episoder (handler). Mennesker risikerer at blive udsat for kriminalitet mere end én gang inden for den tidsperiode, der spørges til. Offerundersøgelserne er ikke altid velegnede til at udsige noget om alle de episoder, der har fundet sted, idet det forudsætter, at de udspurgte spørges detaljeret om hver hændelse (f.eks. om anmeldelse, ikke-anmeldelse).

* Der kan endelig også opstå fejl i forbindelse med registrering af svar, databehandling m.v.

Den aktuelle offerundersøgelse er gennemført som et led i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser. Omnibusundersøgelser er interviewundersøgelser, hvor man samler flere emner i ét interview.

De personer, der er omfattet af omnibusundersøgelsen, udvælges tilfældigt via Danmarks Statistiks CPR-register, således at de udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen på 16-74 år. Danmarks Statistik søger derefter efter personernes telefonnumre, og de personer, som ikke har en telefon, eller som det ikke lykkes at finde et telefonnummer til, kontaktes via brev og anmodes om at oplyse Danmarks Statistik om et eventuelt telefonnummer med henblik på interview.

De månedlige bruttostikprøver er på omkring 1.700 personer. Heraf ekskluderes de, der viser sig at være emigreret eller døde, eller som over for Danmarks Statistik har givet udtryk for, at de ikke ønsker at blive ringet op med henblik på at deltage i undersøgelser, jf. herom senere. Den resterende del udgør nettostikprøven. Denne er på omkring 1.500 personer hver måned i alle årene, og der er hverken tegn på vækst eller fald i nettostikprøvens størrelse i forhold til bruttostikprøven.

Det betyder, at der i hvert af årene er omkring 18.000 personer, der er blevet anmodet om at deltage i undersøgelsen, jf. tabel 2.1. Sammenlagt drejer det sig om knap 203.600 personer. Heraf har godt 129.700 valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 64. Svarprocenterne de enkelte år er ganske identiske og tyder dermed heller ikke på, at undersøgelsesgrundlaget med tiden har ændret sig.

Tabel 2.1. Stikprøvestørrelse, antal gennemførte interview og svarprocent fordelt efter måned og år. 1995-1996 og 2005-13. Pct.

	Nettostikprøve	Antal interview	Svarprocent
1995	21.300	13.765	65 %
1996	19.400	12.428	64 %
2005	18.238	11.668	64 %
2006	17.996	11.588	64 %
2007	17.796	11.653	65 %
2008	17.947	11.716	65 %
2009	18.268	11.521	63 %
2010	18.442	11.585	63 %
2011	18.185	11.745	65 %
2012	18.251	11.568	63 %
2013	17.750	10.446	62 %
1995-2013	203.573	129.683	64 %

Fra juli 2010 blev det muligt at besvare spørgeskemaet via internettet. Det har omkring en tredjedel af respondenterne gjort, mens de resterende to tredjedele er besvaret via telefoninterviews. Der viser sig at være en skævhed i, hvem der deltager i internetundersøgelserne frem for de telefoniske interviews, men det er overraskende nok de ældre respondenter, der i højere grad udfylder internetspørgeskemaerne, end det er de unge. Denne sammenhæng er statistisk signifikant.

Indførelsen af internetbaseret interviews indebærer imidlertid ikke en systematisk skævhed i svarprocent og bortfald i relation til alder. De unge besvarer nemlig i højere grad end de ældre interviews telefonisk.

Tabel 2.2. Årsager til bortfald, 2005-13.

	Antal	Procent	Procent af hele stikprøven
Manglende telefonnummer	17.089	29 %	10 %
Nægtet at deltage	15.473	26 %	9 %
Ikke truffet	15.587	26 %	10 %
Anden bortfaldsårsag	10.725	18 %	7 %
I alt	58.874	100 %	36 %

Årsagen til, at nogle ikke har deltaget i undersøgelsen, fremgår af tabel 2.2. I en stor del af tilfældene – 29 pct. – skyldes det manglende telefonnummer. Selv om Danmarks Statistik skriftligt henvender sig i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at finde et telefonnummer til personen/husstanden

via en mekanisk og manuel telefonnummersøgning, så er det kun en mindre del af disse henvendelser, der fører til, at personen kontakter Danmarks Statistik.

En anden hyppig årsag til ikke at deltage er, at personen ikke har kunnet træffes på det angivne telefonnummer til trods for, at de bliver forsøgt kontaktet helt op til 20 gange. Der er også en del, der har nægtet at deltage i undersøgelsen, nemlig knap en tiendedel af samtlige adspurgte, svarende til godt en fjerdedel af bortfaldet. For den resterende del af bortfaldet er der ikke angivet en specifik årsag til, at interviewet ikke er gennemført.

Danmarks Statistik har udarbejdet en personvægt for hver enkelt interviewet for hermed at tage højde for eventuelle skævheder i materialet. Frem til juli 2007 var vægten baseret på oplysninger om personernes køn, alder, husstandstype, region (3 områder) og boligens art. Den vægtning blev derefter ændret, ikke mindst som følge af det bortfald, der er forårsaget af, at personer kan vælge ikke at deltage i undersøgelser, jf. den såkaldte forskerbeskyttelsesordning. Forskerbeskyttelsen blev indført i 2000 og var i perioden 2000-06 knyttet sammen med flytning, idet man ved at sætte et kryds i en rubrik på flytteanmeldelsesblanketten kunne angive, at man ønsker at være omfattet af denne forskerbeskyttelse. Med virkning fra 1. januar 2007 skal der nu udfyldes en særskilt blanket for at blive omfattet af forskerbeskyttelsen. Væksten i antallet af personer, der er omfattet af forskerbeskyttelse, er mindsket markant som følge af den ændrede praksis.

Forskerbeskyttelsesordningen har medført problemer med hensyn til at kunne udvælge et repræsentativt udsnit af befolkningen, idet lidt over 700.000 danskere, svarende til 13 pct. af befolkningen, pr. 1. januar 2009 havde valgt at få forskerbeskyttelse. For at råde bod på den skævhed, dette indebærer, har Danmarks Statistik udarbejdet nye vægte baseret på oplysninger om personernes køn, alder, familietype, uddannelse, socioøkonomisk klassificering, region (5 områder), etnicitet, bolig i etagebyggeri eller ej samt evt. flytning efter indførelse af mulighed for forskerbeskyttelse.

De nye vægte blev indført pr. 1. juli 2007. Som forventet er variationen i personvægtene større med de nye vægte: Mens de tidligere vægte i to tredjedele af tilfældene var på mellem 0,75 og 1,25, altså ganske tæt på tallet 1, drejer det sig om knap halvdelen af tilfældene (46 pct.) med de nye vægte.

Med henblik på at undersøge, hvorvidt denne ændring i vægtningen influerer på sammenligneligheden over årene, er der fra Danmarks Statistik modtaget materiale med både nye og gamle vægte for perioden august 2007 til og med januar 2008, altså data for et halvt år. En sammenligning mellem resultaterne baseret på de to vægte viser meget små og ikke signifikante forskelle, der ydermere ikke peger i en bestemt retning. Det er på den baggrund indtrykket, at indførelsen af de nye vægte ikke påvirker mulighederne for at sammenligne med tidligere offerundersøgelser.

Af tabel 2.3. fremgår, hvor mange af de interviewede der i henholdsvis 1995-96 og 2005-13 har været udsat for vold eller trusler om vold, afhængig af om tallene er vægtede eller ej, ligesom det for 2005-13 angives, hvor mange der – henholdsvis med vægtede og uvægtede tal – har været udsat for de andre former for kriminalitet.

Tabel 2.3. Antal ofre for henholdsvis vold og trusler om vold 1995-96, vold, trusler om vold, tyveri og hærværk 2005-13 samt røveri og tvangssamleje 2008-13. Vægtede og uvægtede tal.

	1995-96		2005-13	
	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>
Vold	405	425	1.434	1.701
Trusler om vold	920	974	2.997	3.247
Tyveri	-	-	6.073	6.414
Hærværk	-	-	2.915	3.109
Røveri (kun 2008-13)	-	-	568	631
Tvangssamleje (kun 2008-13*)	-	-	258	339

* Antal kvinder udsat for tvangssamleje inden for 5 år før interviewet.

Som det ses, er der flere, der har været udsat for de forskellige former for kriminalitet i det vægtede materiale end i det uvægtede. Dette indikerer, at der eksisterer en generel tendens til, at det er vanskeligere at opnå interviews med mennesker, der har været udsat for kriminalitet, end med mennesker, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Spørgsmål om udsathed for vold og trusler om vold er indgået i alle interview i alle årene, mens spørgsmål om udsathed for tyveri og hærværk frem til midten af 2010 alene har været omfattet af undersøgelserne i marts og september måned, dog også april måned i 2006 samt i juli og december måned 2009. Fra og med juli 2010 spørges der om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene. Fra og med 2008 indgår yderligere spørgsmål om røveri og tvangssamleje i alle de månedlige interview, og fra 2009 er antallet af baggrundsvARIABLE forøget således, at de også omfatter spørgsmål om indkomst, besiddelse af cykel, bil, båd osv. Herudover indgår spørgsmål om livsstil, idet de interviewede spørges om, hvor ofte de går ud, mødes med andre mennesker osv. Fra 2012 er der inkluderet nye spørgsmål med henblik på at kunne fastslå omfanget af indbrud.

2.2 Om statistisk signifikans

For at vurdere, om en forskel i resultater mellem f.eks. offerundersøgelser fra forskellige år må betragtes som et tilfældigt udsving eller som en reel forskel, anvendes sædvanlige tests for statistisk signifikans. Disse indebærer, at der stilles krav om, at sandsynligheden for, at de fundne forskelle beror på tilfældigheder frem for at afspejle reelle forandringer, skal være mindre end 5 pct., før forskellene betragtes som reelle. Hvorvidt dette bliver resultatet af testen, afhænger naturligvis af, hvor

stor en forskel der er mellem resultaterne, men det afhænger i høj grad også af antallet af observationer, der ligger til grund for beregningerne. Er der vældig mange observationer, skal forskellen mellem resultaterne ikke være særlig stor for at være statistisk signifikant. Og omvendt forholder det sig, hvis antallet af observationer er ringe.

I og med, at der fra juli 2010 spørges om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene, skal der nu meget små ændringer til i andel udsatte, før ændringen er statistisk signifikant. Det gælder især tyveri, idet det er den form for kriminalitet, flest udsættes for. Det betyder, at en vækst eller et fald i andel udsatte for tyveri på blot et procentpoint nu fremtræder som en signifikant forandring. For forbrydelser som vold, røveri og voldtægt, hvor antallet af ofre er forholdsvis lille, er det straks vanskeligere at påvise signifikante forskelle. Såfremt analyserne ydermere angår en delpopulation, f.eks. alene dem der har været udsat for partnervold/voldtægt, bliver det – selv ved meget store forskelle mellem resultater fra forskellige år – næsten umuligt at opnå statistisk signifikans.

Man skal være opmærksom på, at der heri ligger, at graden af statistisk signifikans ikke er identisk med effektens eller forandringens størrelse. En lille procentvis ændring af et hyppigt forekommende fænomen kan være statistisk signifikant, mens det på samme tid ikke er tilfældet for selv en betragtelig procentvis ændring af et sjældent forekommende fænomen.

I rapporten angives, når resultaterne er statistisk signifikante. Når dette *ikke* er angivet, er de viste forskelle altså ikke med sikkerhed udtryk for reelle forskelle. Såfremt de årlige målinger tyder på konsekvente forandringer, eksempelvis ved at resultaterne fra offerundersøgelserne i både 1995 og 1996 er ganske ensartede og tydeligt forskellige fra alle målinger i de seneste år, udtrykkes dette i rapporten som en *tendens*, idet der så kan være grund til at antage, at der er tale om reelle forskelle, som blot er baseret på for få observationer til at blive signifikante.

For alle de undersøgte kriminalitetsformer beregnes det årlige antal ofre med angivelse af statistiske sikkerhedsintervaller. Når forskelle mellem årene er statistisk signifikante, vil disse sikkerhedsintervaller *almindeligvis* ikke overlappe, men det *kan* forekomme, hvis forskellen kun lige netop er statistisk signifikant. Om baggrunden herfor henvises til den statistiske litteratur.

2.3 Om regressionsanalyser

Fra og med februar 2009 omfatter offerundersøgelsen som nævnt spørgsmål om livsstil, personlige forhold som indkomst, erhverv m.v. samt ejerskab af eller rådighed over forskellige goder. Det giver mulighed for at undersøge, om der er en sammenhæng mellem disse forhold og udsathed for de forskellige kriminalitetsformer.

Til brug herfor anvendes *regressionsanalyser*, der gør det muligt at se på ”effekterne” fra alle de undersøgte forhold på én gang for herved at konstatere, hvad der reelt er udslagsgivende for udsattheden for de forskellige former for kriminalitet. Sådanne analyser er gennemført på baggrund af data fra februar 2009 til december 2013. De *socioøkonomiske forhold*, der findes oplysninger om, og som indgår i analysen, er beskæftigelse, indkomst, civilstand, og om man ejer mere end én bil, har et sommerhus og/eller en båd/et skib, samt om man ejer en butik eller en virksomhed.¹ De *demografiske variable* – alder, køn og bopælsregion – indgår også. Herudover er følgende *livsstilsfaktorer* inddraget: Hvor ofte man går ud om aftenen generelt, samt hvor ofte man går ud om aftenen for at more sig og feste. Disse to minder om hinanden, men der er stor forskel på, om man går ud for at gå i teatret eller for at more sig med venner på en bar.

Samtlige variable er blevet analyseret som såkaldt binære variable (variable med to værdier). Eksempelvis er bopælsregionsvariablen blevet delt op i fem binære variable – én for hver region – ligesom indkomstvariablen er blevet til fem binære, så der er en for hvert indkomstinterval. I de udførte regressionsanalyser skal hver af de variabelkategorier, der inkluderes i slutmodellen, ses til sammenligning med de øvrige ekskluderede kategorier inden for samme variabel. Er det eksempelvis alene det laveste indkomstinterval, der indgår i en slutmodel, skal denne kategoris sammenhæng med den pågældende kriminalitetsform ses i forhold til øvrige indkomstintervaller.

Til at afgøre, om en variabel skal inkluderes i den endelige model eller ej (det endelige analyseresultat), beregnes variabelens signifikansniveau, også kaldet p-værdien. Hvis p-værdien er lig med eller under 5 pct., er sammenhængen statistisk signifikant. Dette betyder, at vi med 95 % sikkerhed kan sige, at den sammenhæng, modellen viser, ikke er tilfældig.

I regressionsanalyserne er der anvendt *baglæns modelsøgning*, hvilket betyder, at de insignifikante variable er blevet udeladt fra de fortsatte analyser én ad gangen startende med den mest insignifikante, indtil der kun er signifikante variable tilbage.

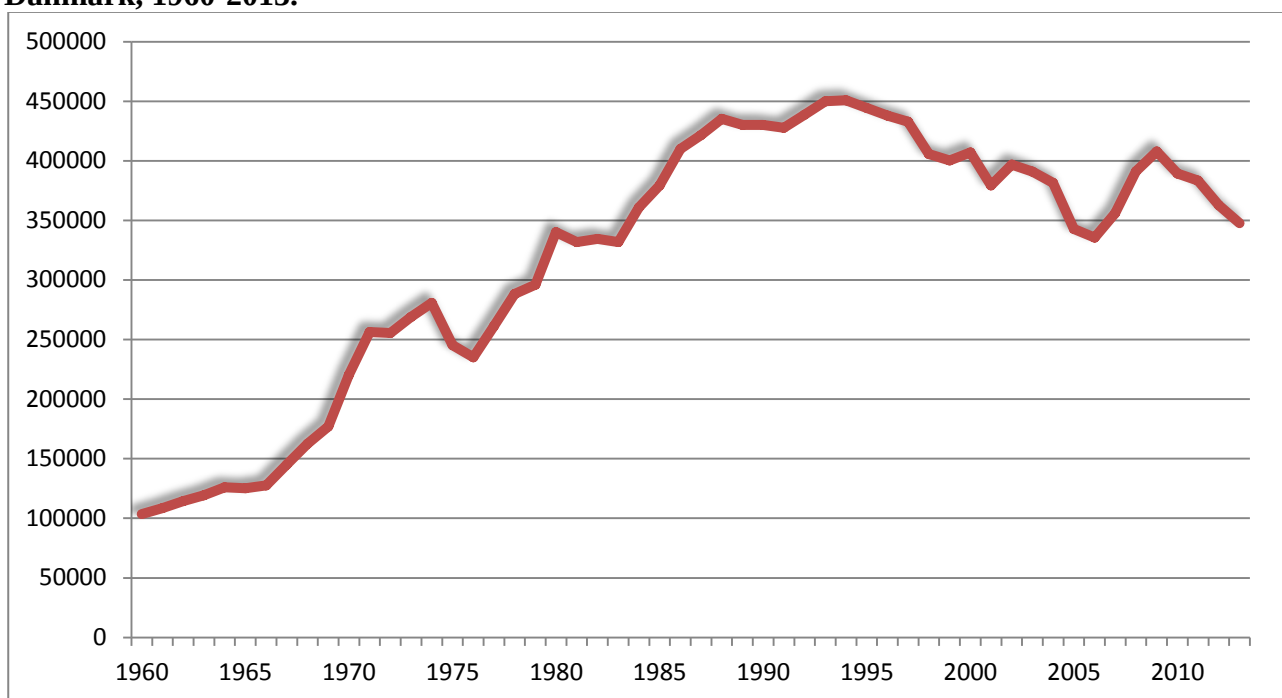
Når det drejer sig om, hvilken retning en sammenhæng har, anvendes variablenes *odds ratio*-værdi (OR) i modellerne. Hvis OR-værdien for en variabel er lig 1,0, så hverken øges eller mindskes sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet til sammenligning med de øvrige variable i samme kategori. Hvis den derimod er signifikant over 1,0, er der tale om en øget sandsynlighed, mens denne er mindsket, hvis OR-værdien er signifikant under 1,0. Hvis OR er enten 0,5 eller 2,0, betyder det, at sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet er henholdsvis halveret eller fordoblet.

¹ Der indgår også en uddannelsesvariabel i spørgeskemaet, som dog er registreret på forskellig måde, idet den fra januar 2009 til juni 2010 kun dækker over færdiggjort *skoleuddannelse* og ikke erhvervsuddannelse. Den er derfor ikke inkluderet i analysen.

3. TYVERI

Talmæssigt er det tyverierne, der betyder mest i kriminalstatistikken i Danmark. Omkring otte ud af ti politiregistrerede straffelovsovertrædelser drejer sig om tyveri.

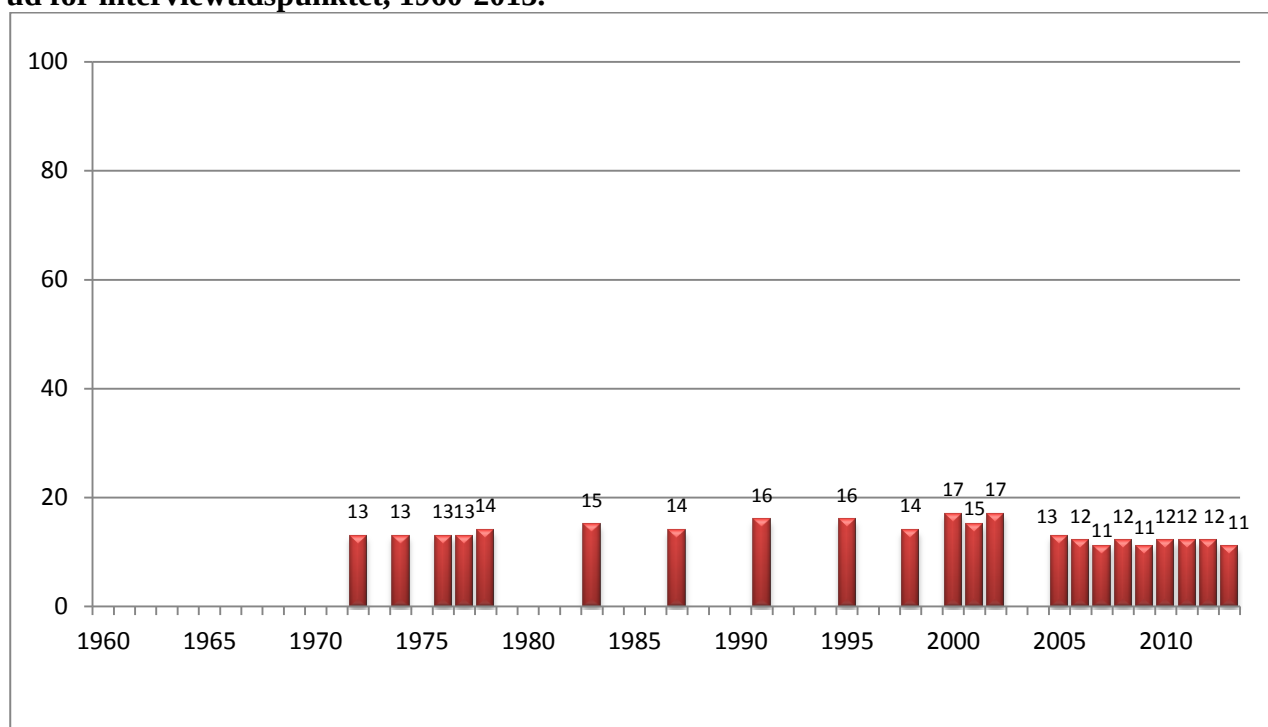
Figur 3.1. Tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2013.

Antallet af politiregistrerede tyverier begyndte at stige i 1960'erne og nåede et toppunkt i slutningen af 1980'erne. Fra slutningen af 1980'erne til midt i 1990'erne stagnerede antallet af anmeldte tyverier, og fra omkring 1995 og den følgende halve snes år skete der et fald, jf. figur 3.1 I 2007 vendte udviklingen igen, og antallet af anmeldte tyverier steg. I 2010 faldt antallet af anmeldte tyverier på ny, og dette fald er fortsat i alle følgende år.

For hovedparten af periodens vedkommende er befolkningens udsathed for tyveri parallel med udviklingen i de politianmeldte tyverier, jf. figur 3.2. Den første undersøgelse af, hvor stor en del af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for de seneste 12 måneder forud for interviewtidspunktet, blev foretaget i 1972. Undersøgelsen viste, at det drejede sig om 13 pct., altså et sted mellem hver syvende og hver ottende dansker. Procentandelen, der har været udsat for tyveri, steg herefter frem til årtusindeskiftet, hvorefter der er sket et fald, som er afløst af stagnation.

Figur 3.2. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2013.

Den stigningstendens, offerundersøgelserne viser vedrørende tyveri i hovedparten af den sidste fjerdedel af 1900-tallet, er langt svagere og varer ved i længere tid, end tilfældet er for de politianmeldte tyverier. Helt eller delvist kan denne forskel bero på, at der er sket ændringer i, hvor mange gange de enkelte ofre har været udsat. I samsvar hermed viser det sig, at det gennemsnitlige antal gange, de enkelte ofre har været udsat, steg fra 1970'erne til 1980'erne (fra et niveau omkring 1,2-1,4 til et niveau omkring 1,6-1,7). I undersøgelserne fra 2005-13 er niveauet 1,4-1,6. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en stigning i befolkningens udsathed for tyveri, bekræftes endvidere af fire indbyrdes sammenlignelige tyveriofferundersøgelser foretaget af AIM (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellige spørgeperioder m.v. er disse undersøgelser ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er omfattet af figur 3.2 og indgår derfor ikke heri. AIM fandt i sine fire undersøgelser, foretaget i årene 1976, 1980, 1982 og 1984, følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for tyveri: 7, 11, 13 og 11. To undersøgelser foretaget af Observa i henholdsvis 1979 og 1984 viste en stigning fra 6 til 8 pct. med hensyn til, hvor mange der inden for de sidste 12 måneder forud for interviewtidspunktet havde lidt skade som følge af forbrydelser begået mod person/ejendom (tyveri, lomme-/tasketyveri, hærværk, bedrageri m.v.) (Observa og Morgenavisen Jyllandsposten, 30. april 1979 og 13. maj 1984).

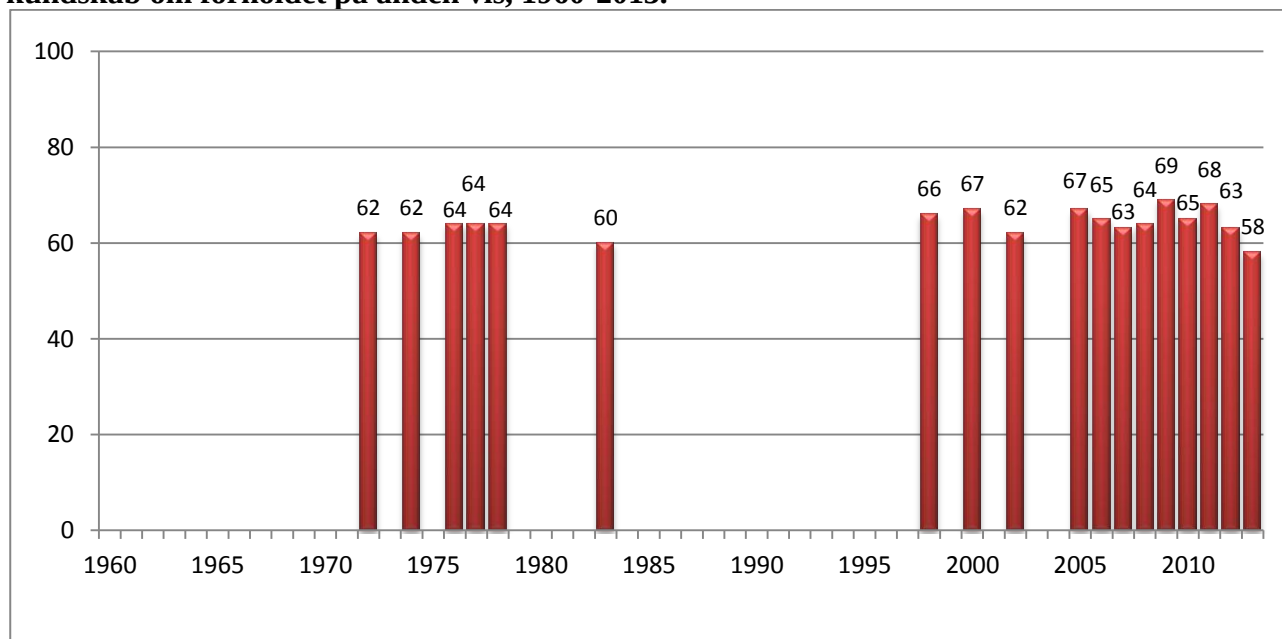
Den senere opbremsning i udviklingen fremgår af to offerundersøgelser foretaget i henholdsvis 1988 og 1993 af Vilstrup Markedsanalyse. Her er det belyst, hvorvidt de interviewede har været udsat for forskellige former for tyveri inden for de seneste to år forud for interviewtidspunktet. For

cykel- og knallerttyverier viser offerprocenterne sig at være henholdsvis 14 og 11, for biltyveri 3 og 2, for tasketyveri el.lign. 5 og 3, for tyveri fra bil 7 og 4, for indbrud i bolig 5 og 5 og for indbrud i sommerhus el.lign. 2 og 3 (Vilstrup og Politiken, 18. december 1988 og 23. januar 1994).

Det mest bemærkelsesværdige er, at den stigning, der er sket i de politianmeldte tyverier fra 2006 til 2009 – en stigning på 18 pct. – ikke genfindes i, hvor mange der udsættes for tyveri. Det er for hvert af årene 11-12 pct. Noget af forklaringen på denne diskrepans er muligvis den vækst i anmeldelsestilbøjeligheden, der har været i 2009, jf. figur 3.3.

Selv om hovedtendenserne fra 1972 til 2013 grundlæggende synes at være de samme for antallet af politiregistrerede tyverier som for befolkningens faktiske udsathed for tyveri, havner stigningen i politiregistrerede tyverier dog på et klart højere niveau. Udover den fremhævede stigning i ”offerrecidivet”, kan denne forskel have sin baggrund i, at befolkningstallet i samme tidsrum er øget med ca. ti pct. Der er muligvis også sket en forskydning mellem tyverier mod private og ikke-private ofre. Forskellen kan derimod kun i begrænset omfang forklares med ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, idet denne set over hele perioden er forholdsvis uforandret, jf. figur 3.3. Dog skal bemærkes, at mens anmeldelsesprocenten i 2005-13 alene angår andelen af ofre, der anmeldte sidste gang, de blev udsat for tyveri (inden for det seneste år), så vedrører anmeldelsesprocenten for 1972, om man har anmeldt tyveri mindst én gang (inden for det seneste år). Den reelle procentforskel mellem disse målinger er som følge heraf nogle få procentpoint større end den viste.

Figur 3.3. Procent af ofre for tyveri der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kendskab om forholdet på anden vis, 1960-2013.

3.1 Tyveri 2005-13

I tabel 3.1 er der givet en mere detaljeret beskrivelse af, hvor stor en andel af de 16-74-årige der har været udsat for tyveri i årene 2005 til 2013. I 2013 er andelen, der har været udsat for tyveri, signifikant mindre end i såvel 2012 som i perioden som helhed.²

Tabel 3.1. Andel og antal ofre for tyveri i alderen 16-74 år, 2005-13.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andel ofre	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %	11 %
95 % sikkerhedsinterval	(11,4-14,3)	(11,1-13,6)	(9,8-12,6)	(10,3-13,2)	(9,6-11,6)	(11,2-12,6)	(11,5-12,7)	(11,3-12,5)	(10,1-11,4)
Antal ofre	507.000	489.000	446.000	474.000	431.000	485.000	498.000	492.000	447.000
95 % sikkerhedsinterval	(448.000 - 566.000)	(441.000 - 537.000)	(391.000 - 502.000)	(416.000 - 532.000)	(391.000 - 470.000)	(456.000 - 515.000)	(474.000 - 522.000)	(466.000 - 518.000)	(422.000 - 472.000)

Tabellen viser også en beregning af det absolutte antal ofre i alderen 16-74 år samt sikkerhedsintervaller. Det ses, at antallet af ofre varierer mellem 431.000 og 507.000. Ved fortolkningen af antallet af ofre for tyveri skal man være opmærksom på, at et tyveri ofte har flere ofre. F.eks. vil ét indbrudstyveri i en bolig ofte blive oplevet og "registreret" af flere eller eventuelt alle beboere. Man taler om en "husstandseffekt", som indebærer, at der vil være færre husstande end individer, der har været udsat for tyveri.

Der er generelt kun små forskelle på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for tyveri, jf. tabel 3.2, hvilket bl.a. netop kan skyldes, at tyveri i høj grad retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig eller bil. Forskellen er lille og ikke statistisk signifikant.

Tabel 3.2. Andelen af mænd og kvinder, der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mænd	15 %	12 %	12 %	11 %	11 %	13 %	13 %	13 %	11 %
Kvinder	11 %	13 %	10 %	12 %	10 %	11 %	11 %	11 %	10 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %	11 %

Af tabel 3.3 fremgår, at risikoen for at blive udsat for tyveri er størst i de yngre aldersgrupper, og at risikoen gradvist aftager med stigende alder. Mens risikoen for at blive bestjålet har været nogen-

² Som nævnt tidligere, jf. metodeafsnittet, kan der være signifikante forskelle, selv om sikkerhedsintervallerne overlapper.

lunde stabil for de to ældste aldersgrupper, er den for de 16-24-årige lavere i de senere målinger end i 2005-06.

Tabel 3.3. Andelen af personer i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-13. pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
16-24 år	21 %	24 %	15 %	16 %	14 %	17 %	17 %	18 %	16 %	17 %
25-39 år	14 %	14 %	12 %	14 %	14 %	14 %	14 %	14 %	12 %	14 %
40-74 år	10 %	9 %	10 %	10 %	8 %	10 %	10 %	9 %	9 %	9 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %	11 %	12 %

Hovedparten af de personer, der har været udsat for tyveri, har alene været udsat én gang i løbet af et år, jf. tabel 3.4. Meget få – to til fem pct. af ofrene – har været udsat for tyveri mere end tre gange inden for det seneste år. I gennemsnit har tyveriofrene som tidligere nævnt været udsat for tyveri 1,4-1,6 gange årligt.

3.4. Antal gange udsat for tyveri det seneste år samt det samlede årlige antal tyveritilfælde, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udsat kun én gang	71 %	73 %	78 %	74 %	82 %	72 %	69 %	72 %	73 %
Udsat to-tre gange	26 %	24 %	20 %	23 %	15 %	24 %	26 %	23 %	22 %
Udsat mere end tre gange	3 %	3 %	2 %	3 %	3 %	4 %	5 %	5 %	5 %
Antal gange udsat, gennemsnit	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5	1,6

3.2 Tyveriets genstand og skadevirkning

Spørgsmålet om, hvilken form for tyveri ofrene har været udsat for, belyses i tabel 3.5. Tabellen viser, at cykeltyveri forekommer relativt hyppigt. De udgør mere end en femtedel af tyverierne. Lige så stor en andel oplevede at blive bestjålet af taske- eller lommetyve, mens 14 pct. oplevede at blive udsat for tyveri fra hjemmet. Derimod er det relativt sjældent, at nogen får stjålet motorcykel eller båd, hvilket givetvis også er betinget af, at få har disse ejendele. Det bemærkes, at seks pct. af ofrene ikke fik stjålet noget, da der alene var tale om forsøg på tyveri.

I de tilfælde, hvor ofrene har angivet, at de fik stjålet "andet", drejer det sig ofte om penge, kreditkort eller nøgler, mens der lidt sjældnere er tale om genstande fra bil eller om elektronisk udstyr. De øvrige former for ejendele, kategorien 'andet' omfatter, er meget forskelligartede, lige fra værktøj til fødevarer.

Tabel 3.5. Typer af tyverier fordelt på gerningssted eller type af fartøj, som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2013, pct.

	Andel
Intet. Det var kun forsøg	6 %
Bil	8 %
Motorcykel	1 %
Knallert	2 %
Cykel	22 %
Båd/skib	1 %
Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	14 %
Noget fra garage/kælder/loftsrums/udhus/have ved min bopæl	7 %
Noget fra/på min arbejdsplads	5 %
Noget fra mit sommerhus/fritidshus	1 %
Noget jeg havde på mig (tasketyveri/lommetyveri)	22 %
Andet	11 %
I alt	100 %

Den form for mulig skadevirkning, man umiddelbart forbinder med tyveri, er af materiel og økonomisk art. Det er her vigtigt at sondre mellem de umiddelbare og de langsigtede omkostninger eller skader, idet en betydelig del af de umiddelbare skader restitueres gennem, at det stjålne eller ødelagte helt eller delvist genfindes eller erstattes. I offerundersøgelsen er alene de umiddelbare økonomiske skader belyst.

Tabel 3.6. De umiddelbare økonomiske skader ved de tyveritilfælde som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-13.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stjålet for i alt (mia. kr.)	6,6	6,0	4,9	6,8	6,5	5,7	7,0	5,9	4,9
Gennemsnitligt tab pr. tyveritilfælde (kr.) ³	13.300	12.600	11.400	14.500	15.400	12.000	14.300	12.400	11.500
Gennemsnitligt tab pr. indbygger ml. 16 og 74 år (kr.)	1.700	1.500	1.200	1.700	1.600	1.400	1.700	1.400	1.200

Tabel 3.6 viser fordelingen af de umiddelbare økonomiske skader ved tyveri. 2007 og 2013 er de år, hvor tyverierne beløber sig til det mindste beløb – 4,9 mia. kr. – mens 2011 var året med flest omkostninger forbundet med tyveri. Udregnes de økonomiske skader i 2005-priser, så der tages højde for inflation, bliver det samlede beløb i 2013 4,2 mia. kr.

³ Det bemærkes, at der i undersøgelserne alene er spurgt nærmere om det seneste tyveritilfælde, som derfor er det, beregningerne er baseret på.

Tabellen viser også, at det gennemsnitlige tab såvel pr. tyveritilfælde som pr. indbygger har ligget på et nogenlunde ensartet niveau de fleste år. Niveaue i 2013 (11.500 kr. svarende til 9.700 kr. i 2005-priser) er blandt de laveste observerede, men ligger ikke signifikant under gennemsnittet for perioden, som er 12.300 kr.

Det skal påpeges, at biltyverier indgår med bilens fulde værdi i denne beregning. Størstedelen af de stjålne biler genfindes imidlertid forholdsvis hurtigt og returneres til ejerne (i mere eller mindre oprindelig tilstand).

Hvor stor en del af det stjålne, ofret fik tilbage eller erstattet, fremgår af tabel 3.7. De personer, som har søgt erstatning, har i højere grad end dem, der ikke havde søgt erstatning, fået hele det stjålne retur. Det er således 17 pct. af dem, der fik det hele ubeskåret tilbage. Dertil kommer 19 pct., der fik noget tilbage og hel eller delvis erstatning for resten. Blandt de ofre, der ikke har søgt erstatning, drejer det sig om henholdsvis 12 og 9 pct.

Af alle dem, der var udsat for tyveri, har 48 pct. søgt erstatning.

Tabel 3.7. Tyveriofre fordelt efter, om de fik det stjålne tilbage eller erstattet, set i forhold til om ofrene har søgt erstatning eller ej, 2013, pct.

	Har søgt erstatning	Har ikke søgt erstatning	Alle tyveriofre
Fik det hele ubeskåret tilbage	17 %	12 %	14 %
Fik noget tilbage og/eller erstatning (hel eller delvis) for resten	19 %	9 %	14 %
Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis)	45 %	-	22 %
Jeg fik intet tilbage og heller ingen erstatning	16 %	79 %	50 %
I alt	100 %	100 %	100 %

At hele 50 pct. af alle tyveriofre ikke har fået noget tilbage og heller ingen erstatning, skal især ses i sammenhæng med, at en meget stor del af tyverierne drejer sig om forholdsvis beskedne økonomiske tab, jf. tabel 3.11. Knap hver fjerde tyveri drejer sig om en umiddelbar økonomisk skade på mindre end 500 kr. Hvorvidt offeret har fået noget tilbage, hænger nøje sammen med værdien af det stjålne, jf. tabel 3.8. For tab af værdier under 500 kr. er det godt hver fjerde, der har fået noget af det stjålne tilbage, mens tilsvarende gælder for godt halvdelen (51 pct.) af ofrene i tilfælde, hvor tabet har været på 3.000-4.999 kr. Andelen af ofrene, der får noget af det stjålne refunderet, stiger i takt med at den økonomiske skade øges, og ved tab på mere end 10.000 kr. er denne andel på 77 pct.

Tabel 3.8. Tyveriofre fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader, set i forhold til om ofrene genvandt det stjålne/fik erstatning, 2013, pct.

	Tyveriofferet fik noget tilbage	Tyveriofferet fik intet tilbage
0 - 499 kr.	27 %	73 %
500 - 1.499 kr.	37 %	64 %
1.500 - 2.999 kr.	33 %	67 %
3.000 - 4.999 kr.	51 %	49 %
5.000 - 9.999 kr.	63 %	37 %
10.000 eller mere	77 %	23 %
I alt	50 %	50 %

I 2013 var det 58 pct. af ofrene for tyveri, der havde anmeldt hændelsen til politiet, se tabel 3.9. Dette tal ligger ikke signifikant under gennemsnittet for perioden 2005-13, der er på 64 pct. Forskellen kan muligvis forklares ved, at det gennemsnitlige tab pr. tyveri ligger på et relativt lavt niveau i 2013, jf. tabel 3.6, og at anmeldelsestilbøjeligheden derfor er tilsvarende lav, jf. figur 3.4.

Tabel 3.9. Andelen af ofre for tyveri, der har anmeldt tyveriet til politiet, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
Anmeldt	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	63 %	58 %	64 %
Ikke anmeldt	33 %	35 %	37 %	36 %	31 %	35 %	32 %	37 %	42 %	36 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Set over hele den undersøgte periode er der en tendens til, at kvinder har en anelse større anmeldelsestilbøjelighed vedrørende tyveri end mænd (66 pct. versus 63 pct.), men forskellen er i de fleste år ikke signifikant. I 2013 er der ingen forskel; det er 58 pct. af både de mandlige og de kvindelige ofre, der har anmeldt tyveriet.

Tabel 3.10. Andelen af tyverier, der er blevet politianmeldt, fordelt efter alder, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
16-24 år	53 %	54 %	48 %	32 %	55 %	48 %	55 %	52 %	48 %	51 %
25-39 år	62 %	63 %	67 %	69 %	71 %	65 %	71 %	64 %	55 %	65 %
40-74 år	77 %	72 %	66 %	72 %	74 %	72 %	72 %	68 %	64 %	70 %
Alle	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	63 %	58 %	64 %

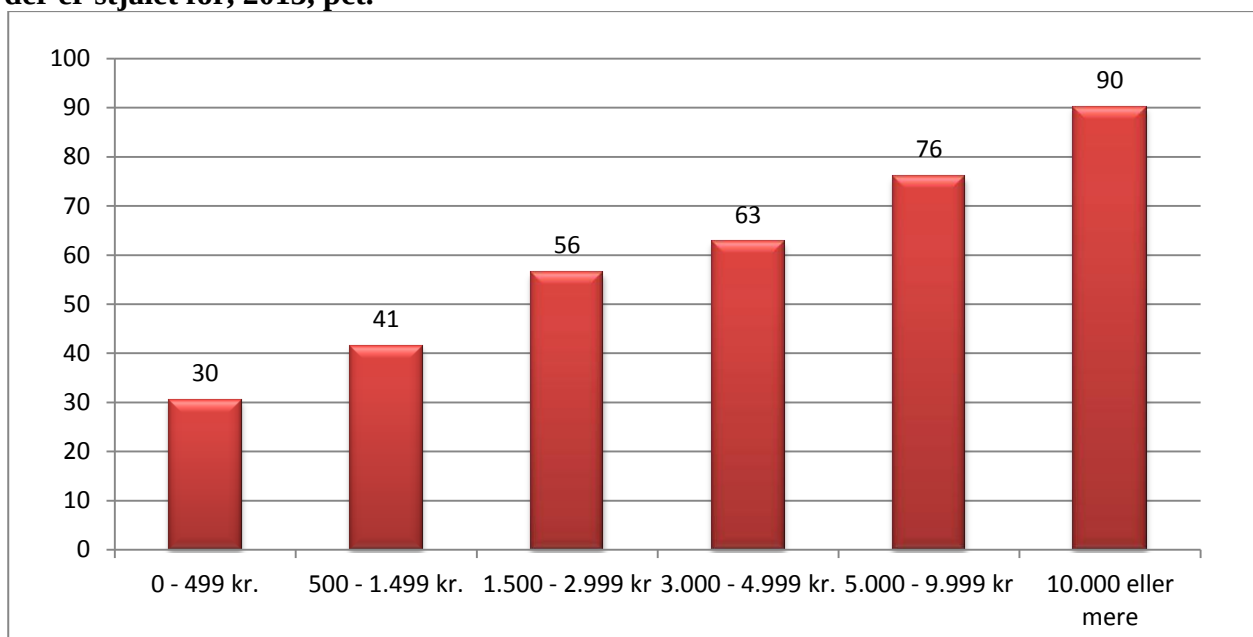
Alle offerundersøgelserne viser, at anmeldelsestilbøjeligheden for tyveri stiger med alderen. I 2013 var der alene signifikant forskel i anmeldelsestilbøjeligheden mellem de helt unge og den ældste aldersgruppe.

3.3 Økonomisk mørketal for tyveri

Det unikke ved offerundersøgelser er, at de kan give os et indblik i mørketallet, dvs. den andel af kriminaliteten som ikke anmeldes, og som ikke registreres hos politiet. Dette er allerede berørt gennem angivelser af, hvor mange af ofrene der har anmeldt, og hvor mange der ikke har anmeldt. I tillæg til disse offerorienterede og handlingsorienterede mørketal muliggør aflæsningen af de umiddelbare økonomiske skader, at vi tillige kan beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

Der er en stærk og klart statistisk signifikant sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjelighed og det umiddelbare økonomiske tab ved et tyveri: Jo større beløb, der er stjålet for, desto højere anmeldelsesprocent, jf. figur 3.4. Af dem, der har fået stjålet værdier for mindre end 500 kr., anmelder knap en tredjedel tyveriet, mens omtrent to ud af tre har anmeldt, når det stjalne beløber sig til mellem 3.000 og 4.999 kr. I sager, hvor skaden overstiger 10.000 kr., har ni ud af ti anmeldt.

Figur 3.4. Procent af tyveriofre der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2013, pct.

Tabel 3.11 viser, hvorledes de anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordeler sig efter omfanget af den økonomiske skade. Som det ses, har tre fjerdedele af de tyveriofre, som ikke har anmeldt tyveriet, fået stjålet værdier for mindre end 3.000 kr. Det økonomiske mørketal, altså den økonomiske andel af tyverier der ikke anmeldes til politiet, kan på denne baggrund beregnes til 10 pct. Denne andel er signifikant højere end i de foregående år, med undtagelse af 2012. I perioden 2008-11 varierede dette mørketal mellem 4 og 7 pct.

Tabel 3.11. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de tyverier danskere mellem 16 og 74 år har været udsat for, 2013, pct.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	12 %	40 %	24 %
500 - 1.499 kr.	12 %	24 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	11 %	12 %	11 %
3.000 - 4.999 kr.	13 %	11 %	12 %
5.000 - 9.999 kr.	22 %	10 %	17 %
10.000 - 19.999 kr.	11 %	3 %	8 %
Over 20.000 kr.	19 %	2 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Tyverier kan naturligvis være belastende for den enkelte, men set i den store samfundsmæssige sammenhæng må man på baggrund af disse beregninger konkludere, at det økonomiske mørketal på tyveriområdet er et forholdsvis beskedent problem. Snarere kunne man rejse spørgsmålet, om det ikke er et problem, at så mange småtyverier anmeldes, da disse anmeldelser binder ressourcer – økonomisk, mandskabsmæssigt og materielt – op hos især politiet.

Hvorvidt ofret har anmeldt tyveriet til forsikringsselskabet eller ej, fremgår af tabel 3.12. I alt har lidt under halvdelen af ofrene anmeldt tyveriet til forsikringsselskabet.

Tabel 3.12. Ofre fordelt efter om tyveriet er anmeldt til et forsikringsselskab, 2013, pct.

	Andel
Ja	47 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	10 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	27 %
Nej, for jeg har ikke en tyveriforsikring	14 %
I alt	100 %

Af tabel 3.13 fremgår og understreges den stærke sammenhæng, der er, mellem beløbet, der er stjålet for, og om ofret har anmeldt tyveriet til forsikringen.

Tabel 3.13. Andelen af tyverier, der er anmeldt og ikke anmeldt til et forsikringsselskab, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved tyverierne, 2013, pct.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	6 %	30 %	19 %
500 - 1.499 kr.	10 %	24 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	9 %	14 %	12 %
3.000 - 4.999 kr.	15 %	11 %	13 %
5.000 - 9.999 kr.	26 %	11 %	19 %
10.000 – 19.999	12 %	5 %	8 %
Over 20.000 kr.	23 %	4 %	13 %
I alt	100 %	100 %	100 %

3.4 Indbrud i private hjem

Siden 2012 er de 16 til 74-åriges udsathed for indbrud undersøgt særskilt. Ved indbrud forstås, at gerningspersonen uden tilladelse forsøger at opnå eller opnår adgang til privat hjem med henblik på tyveri. Andre tyverier fra hjemmet eller tyveri fra eksempelvis garager, parkerede biler, lofts- eller kælderrum, sommerhuse o.l. er ikke omfattet af denne definition af indbrud.

I de tidligere offerundersøgelser indgår indbrud i opgørelserne over tyveri. En overvejende del af tyverier fra respondenternes bolig er sket via indbrud. 73 pct. af de respondenter, der angiver at have fået stjålet genstande fra deres bopæl, svarer samtidig, at der var tale om indbrud, mens de resterende 27 pct. angiver, at det var gæster/ personer som var lukket ind.

For at sikre sammenlignelighed med tidligere år og undgå statistiske databrud er disse tilfælde af indbrud indeholdt i beregningerne ovenfor, hvorfor der vil være et overlap mellem kategorierne tyveri og indbrud. Herudover er de respondenter, som ikke har rapporteret tyverier fra deres bolig, blevet spurgt særskilt til, hvorvidt de har haft indbrud eller forsøg herpå i deres hjem. Samlet set har 2,8 pct. af de adspurgte været udsat for indbrud eller forsøg herpå, jf. tabel 3.14.

Tabel 3.14. Andel og antal ofre for indbrud i alderen 16-74 år, 2013, pct.

	2012	2013
Andel udsatte	3,1 %	2,8 %
95 % sikkerheds-interval	(2,8 % - 3,4 %)	(2,5 % - 3,1 %)
Antal ofre	127.000	118.000
95 % sikkerheds-interval	(114.000-140.000)	(105.000-131.000)

Tidligere, internationale offerundersøgelser, der dog ikke er fuldstændigt sammenlignelige med denne undersøgelse, har fundet et tilsvarende omfang af indbrud i Danmark – 3,1 pct. i en undersøgelse vedrørende år 2000 og 2,7 pct. for år 2005 (jf. van Dijk et al, 2007, s. 66 og s. 237). At knap 3 pct. af befolkningen i undersøgelsen fra 2013 var udsat for indbrud eller forsøg herpå svarer til ca. 118.000 danskere i alderen 16-74 år. Ved en tilnærmelsesvis beregning i forhold til husstande svarer det til, at 60.000 husstande har været udsat for indbrud. I 2013 blev der politianmeldt ca. 42.000 indbrud i beboelser, hvilket – når hensyn tages til anmeldelsesprocenten, jf. senere – ikke ligger så langt fra det, offerundersøgelsen oplyser om.

I tabel 3.15 ses sammenhængen mellem familietype og udsathed for indbrud. Den største udsathed for indbrud ses blandt enlige personer med børn, hvoriblandt 4,3 pct. er udsat for indbrud. Denne andel er signifikant højere end for de resterende familietyper, hvor udsathed ligger på 2-3 pct.

Tabel 3.15. Ofre for indbrud fordelt efter familietype, 2013, pct.

Familietype	Andel ofre blandt familietypen	Fordeling af ofre
Enlig uden børn	2,1 %	18 %
Enlig med børn	4,3 %	7 %
Par uden børn	2,2 %	17 %
Par med børn	3,3 %	52 %
Anden familietype	3,2 %	5 %
I alt	2,8 %	100 %

Som det ses af tabel 3.16, er de 25-39-årige mindre udsat for indbrud end både de ældre og de yngre. Denne forskel er statistisk signifikant.

Tabel 3.16. Ofre for indbrud fordelt efter alder, 2013, pct.

Alder	Andel ofre i aldersgruppen	Fordeling af ofre
16-24 år	3,4 %	19 %
25-39 år	2,2 %	19 %
Over 40 år	3,0 %	62 %
I alt	2,8 %	100 %

Der er derimod ikke statistisk signifikant sammenhæng mellem udsathed for indbrud og køn. Indbrud sigter ikke mod bestemte personer, men mod boliger, som så i forskellig grad kan være attraktive for indbrud. Nogle kan være attraktive, fordi de er lette at trænge ind i, mens andre er

attraktive, fordi de signalerer mulighed for stort udbytte. På denne baggrund kan der opstå forskelle i forskellige aldersgruppers udsathed.

Blandt dem, der har været udsat for indbrud, oplyser 20 pct., at det udelukkende har drejet sig om et forsøg på indbrud. Der er således ikke blevet stjålet noget. Disse indbrudsforsøg indgår i de følgende beregninger over de økonomiske tab ved indbrud. Det bemærkes, at der kan være risiko for, at nogle af de afrapporterede indbrudsforsøg i virkeligheden dækker over hærværk.

Tabel 3.17. Økonomiske skader i forbindelse med indbrud og i forbindelse med simpelt tyveri, 2013.

	2013
Økonomiske skader ved indbrud, i alt. (mia. kr.)	3,0
- Medregnet husstandseffekt (mia. kr.)	1,5
Økonomiske skader ved simpelt tyveri, i alt (mia. kr.)	3,0
Økonomiske skader ved indbrud som andel af skader fra alle tyverier	48 %
- Medregnet husstandseffekt	32 %
Gennemsnitligt tab pr. indbrud (kr.)	27.000
Gennemsnitligt tab pr. simpelt tyveri (kr.)	7.900

I tabel 3.17 er de økonomiske skader i forbindelse med indbrud beregnet, både med og uden husstandseffekt, hvor der tages hensyn til, at der bor flere personer i samme husstand.⁴ Disse tal er sammenlignet med skaderne fra simpelt tyveri, dvs. den del af tyveritilfældene, som ikke inkluderer tyveri i privat bolig.⁵ Det ses her, at der i 2013 blev stjålet for 1,5 mia. kr. i forbindelse med indbrud, hvilket betyder, at de udgør en tredjedel af de samlede tyveriskader. I dette beløb er der taget hensyn til en husstandseffekt. Langt færre bliver ofre for indbrud end for simpelt tyveri, men de økonomiske skadevirkninger er mere end fire gange højere ved et gennemsnitligt indbrud end ved simpelt tyveri.

Tabel 3.18. Anmeldelsesprocent fordelt på indbrud og indbrudsforsøg. 2013. Pct.

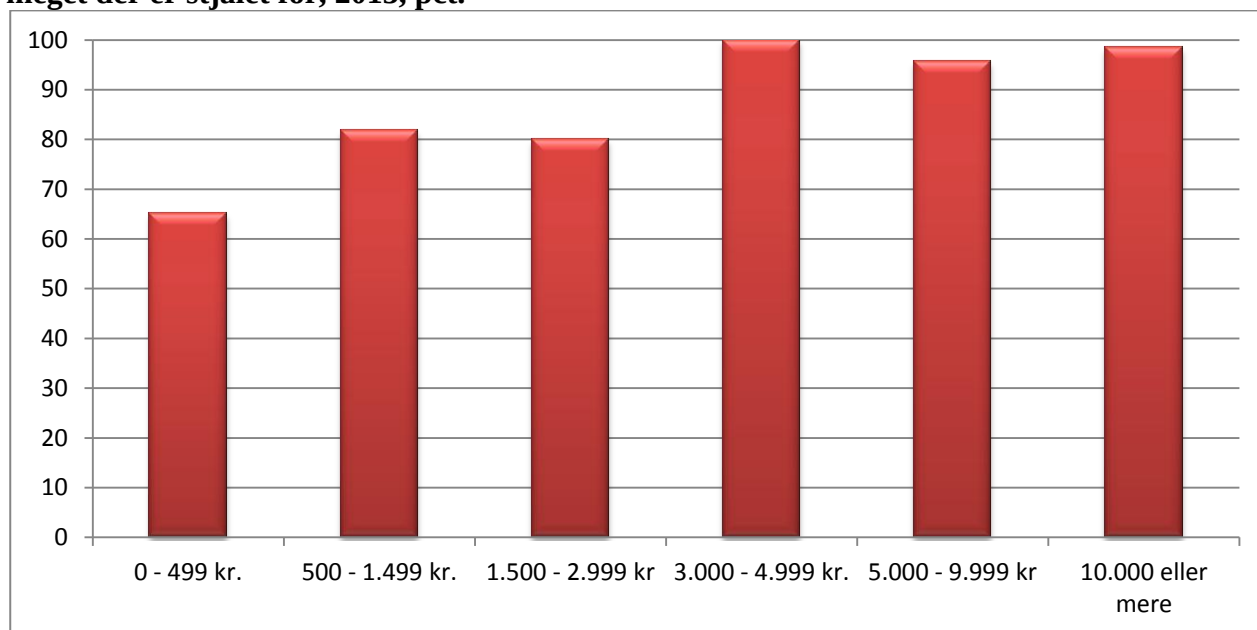
	Andel
Procent af indbrud anmeldt til politiet	92 %
Procent af indbrudsforsøg meldt til politiet	61 %
Procent af alle indbrud og indbrudsforsøg meldt til politiet.	86 %

⁴ Husstandseffekten er beregnet ved, at det samlede tab for indbrud er divideret med det gennemsnitlige antal beboere pr. husstand. Nogle typer af husstande er mere udsat for indbrud end andre, og da det gennemsnitlige beboerantal varierer efter husstandstype. Det har det ikke været muligt at tage højde for beregningen her, hvorfor den beregnede husstandseffekt bør ses som et overslag. Desuden muliggør opdelingerne af alderskategorier i Danmarks Statistik ikke et udtræk vedrørende husstandsstørrelsen for aldersgruppen 16-74-årige, som denne undersøgelse omfatter, så beregningerne her er baseret på husstandsstørrelsen for 18-79 år.

⁵ Nogle af de 'simple tyverier' kan dog være indbrud i sommerhuse eller andre steder.

Anmeldelsestilbøjeligheden er ligeledes højere for indbrud, end tilfældet er for tyveri generelt. Af tabel 3.18 fremgår, at mere end ni ud af ti fuldbyrdede indbrud anmeldes til politiet. Indbrudsforsøg anmeldes i omkring seks ud af 10 tilfælde. Der foreligger ikke oplysninger om økonomiske skader i forbindelse med indbrudsforsøg, såsom beskadigede eller ødelagte døre og vinduer, hvorfor det ikke er muligt at belyse, hvorvidt ofrene anmelder indbrudsforsøg med henblik på at få erstatning for disse skader.

Figur 3.5. Procent af ofre for indbrud der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2013, pct.

Af figur 3.5 ses det, at anmeldelsestilbøjeligheden stiger med værdien af det stjålne. Det bemærkes, at anmeldelsestilbøjeligheden for indbrud, der har medført selv relativt små økonomiske tab, er ganske høj. Således anmeldes omkring 80 pct. af indbrud med økonomiske skader mellem 500 og 2.999 kr. og 95-100 pct. af de indbrud, hvor skaderne vurderes til mellem 3.000 og 9.999 kr. I de tilfælde, hvor skaden overstiger 10.000 kr., hvilket gælder 51 pct. af indbruddene, angiver næsten alle respondenterne, at de har anmeldt sagen til politiet.

Den høje anmeldelsestilbøjelighed ved indbrud og særligt i tilfælde, hvor der er lidt større tab, betyder, at det økonomiske mørketal i forbindelse med indbrud er lavt. De 8 pct. af indbruddene, der ikke anmeldes, svarer således i økonomisk værdi til 2 pct. af det stjålne. Det er dermed en meget lille del af de økonomiske skader i forbindelse med indbrud, som politiet ikke får kendskab til via anmeldelser.

Tabel 3.19. Erstatning i forbindelse med indbrud fordelt på forsikrede og ikke-forsikrede, 2013.

	Forsikret	Ikke forsikret
Jeg fik det hele ubeskåret tilbage	20 %	4 %
Jeg fik noget tilbage og/eller erstatning (hel eller delvis) for resten	22 %	7 %
Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis)	53 %	-
Jeg fik intet tilbage og heller ingen erstatning	5 %	89 %
I alt	100 %	100 %

I tabel 3.19 ses det, at langt størstedelen af de forsikrede får hel eller delvis erstatning eller genvinder det stjålne. På den baggrund må det formodes, at disse ofre ikke lider et stort økonomisk tab ved indbruddet. Anderledes forholder det sig med de 5 pct. af ofrene, der ikke er forsikrede, idet 89 pct. af dem intet får tilbage.

3.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tyveri og indbrud

Der er gennemført tre regressionsanalyser vedrørende risikoen for at blive udsat for henholdsvis tyveri og indbrud og vedrørende anmeldelsestilbøjeligheden for tyveri.

3.5.1 Udsathed for tyveri

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for tyveri* i årene 2009 til 2013, og som er baseret på en række baggrundsvariable, er anført i tabel 3.20. Samlet set blev 11,9 pct. af befolkningen årligt udsat for tyveri i 2009-13.⁶

⁶ Regressionsanalyserne omfatter perioden siden 2009, fordi der i 2009 blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

Tabel 3.20. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tyveri, 2009-13 (n=39.450).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifi- kansni- veau	OR	95 pct. konfidensin- terval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	12,7 %	20.088	,000	1,139	1,069	1,213
16-24 år	17,5 %	4.920	,000	1,512	1,334	1,713
25-39 år	13,8 %	7.844	,000	1,300	1,202	1,406
Har en indkomst på 100.000-239.999	11,5 %	10.537	,003	1,084	1,008	1,166
Studerende	17,4 %	4.700	,034	1,132	1,627	1,269
Pensionist	7,4 %	6.204	,000	,699	,622	,786
Selvstændig erhvervsdrivende	16,8 %	2.662	,008	1,199	1,049	1,372
Faglært arbejder	10,2 %	5.388	,010	,877	,793	,969
Hovedstaden	15,2 %	11.421	,000	1,485	1,393	1,584
Gift	10,0 %	22.417	,000	,849	,789	,914
Er ugentligt hjemmefra om aftenen	13,1 %	22.602	,012	1,094	1,020	1,172
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	13,7 %	16.817	,001	1,123	1,048	1,204
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	12,6 %	15.204	,000	1,215	1,134	1,302
Ejer butik eller virksomhed	16,9 %	4.251	,000	1,483	1,330	1,654

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, beskæftigelse, indkomst, bopæl, civilstand, hvor tit man er hjemmefra og går ud for at more sig og feste med sine venner, besiddelse af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt ejerskab af butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tyveri:

- Mænd har større sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end kvinder.
- De 16-24-årige såvel som de 25-39-årige har større risiko for at blive udsat for tyveri end personer i aldersgruppen 40-74 år.
- Er man i indkomstgruppen, der tjener 100-239.000 kr. om året, er sandsynligheden for at blive udsat for tyveri forøget i forhold til de resterende indkomstgrupper.
- Pensionister har mindre sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end personer i arbejde eller med anden status. Omvendt har studerende og selvstændige erhvervsdrivende en forøget risiko for at blive udsat for tyveri sammenlignet med andre beskæftigelsesgrupper. For faglærte arbejdere er risikoen for at blive udsat for tyveri derimod lavere.

- Er man bosat i Hovedstadsregionen, har man en større risiko for at blive udsat for tyveri, end hvis man bor i de øvrige regioner.
- Er man gift er sandsynligheden for at blive udsat for tyveri mindre, end for personer der ikke er gift.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der større risiko for tyveri. Ligeledes er risikoen for tyveri større, hvis der er aftener på ugen, hvor man er hjemmefra.
- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for tyveri.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for tyveri, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke er indehaver af en butik eller virksomhed.

Risikoen for tyveri er særlig stor for unge, beboere i hovedstaden og dem, der ejer butik eller virksomhed, mens pensionister har en klart lavere sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end andre.⁷

Det er bemærkelsesværdigt, at personer i indkomstgruppen 100.000-239.999 har større risiko for at blive udsat for tyveri i forhold til personer i de øvrige indkomstgrupper.

3.5.2 Udsathed for indbrud

I tabel 3.21 er slutresultatet af en regressionsanalyse vedrørende udsathed for indbrud angivet. Analysen er alene baseret på oplysninger fra 2012 og 2013, da undersøgelsen ikke tidligere har indeholdt særskilt spørgsmål om indbrud. Samlet set var 2,8 pct. af befolkningen i 2012-2013 udsat for indbrud.

⁷ Dette ses af OR-værdierne i tabellen. Det ses også af tabellen, at det er forbundet med meget stor statistisk sikkerhed, at følgende karakteristika er relateret til risikoen for at blive udsat for tyveri: alder 16-45 år, pensionist, bosiddende i Hovedstadsregionen, at være gift, hyppigt ude for at more sig, ejerskab af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt besiddelse af butik eller virksomhed. Her er sammenhængene så stærke, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge stadig være signifikante.

Tabel 3.21. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for indbrud, 2012-13 (n=19.423).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
25-39 år	2,6 %	3.673	,006	,748	,610	,919
Indkomst på 550.000 kr. eller over	4,6 %	2.076	,000	1,551	1,221	1,969
Pensionist	2,5 %	3.168	,043	,765	,589	,992
Nordjylland	1,6 %	2.094	,000	,487	,340	,698
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	3,5 %	8.133	,005	1,261	1,071	1,485

Tabellen viser, at *alder*, *indkomst*, *beskæftigelse*, *geografisk region* og *hvor tit man går ud for at more sig* og *feste med sine venner* hver for sig har en sammenhæng med risikoen for at blive udsat for indbrud.

- 25-39-årige har en formindsket risiko for at blive udsat for indbrud, sammenlignet med de øvrige aldersgrupper.
- Personer med en indkomst over 550.000 kr. har en forøget risiko for indbrud sammenlignet med personer med mindre indkomster.
- Personer bosat i Nordjylland er mindre udsat for indbrud end personer i resten af landet.
- Pensionister har en formindsket risiko for at blive udsat for indbrud i forhold til personer i beskæftigelse og andre uden for arbejdsmarkedet.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der større risiko for at blive udsat for indbrud.

At så få faktorer påvirker sandsynligheden for at blive udsat for indbrud, skyldes antagelig delvist, at undersøgelsen af indbrud endnu bygger på få besvarelser, hvilket forøger de statistiske usikkerheder.⁸ Resultaterne skal imidlertid også ses i sammenhæng med, at de fleste af de benyttede baggrundsvARIABLE angiver karakteristika ved de udsatte *individer*, mens det givetvis i høj grad er forhold ved *boligen* eller *boligområdet*, som er udslagsgivende for risikoen for indbrud, herunder bevoksning omkring boligen, flugtveje, brug af porttelefoner, nærhed til nabobebyggelse og lignende.

Når personer med de højeste indkomster har en øget risiko for indbrud, hænger det sikkert sammen med, at de indbrudstyre, der reelt foretager en kriminalitetsrejse, fokuserer på områder og boliger med velhavende beboere (Sorensen 2005).

⁸ Se også afsnit 2.2. om statistisk signifikans. Det kan endvidere bemærkes, at ingen af de påviste sammenhænge er højsignifikante på samme måde som dem, der er fremhævet i foregående note.

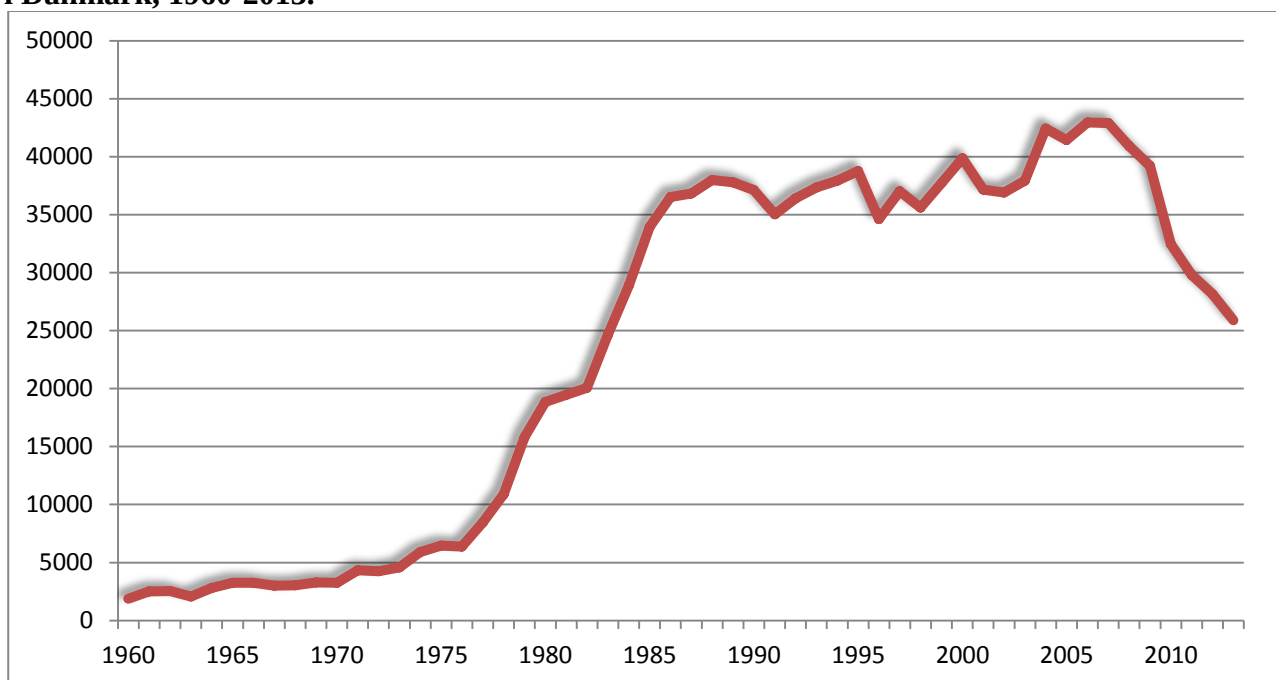
Indbrudstyve vil givetvis foretrække at begå indbrud i tomme hjem, hvilket kan forklare, hvorfor pensionister er mindre udsatte. Ud fra samme perspektiv kan det forstås, hvorfor risikoen for indbrud bliver større, hvis man mindst en gang om ugen er ude for at more sig.

Det er uvist, hvorfor personer i Nordjylland er mindre udsatte for indbrud end andre.

4. HÆRVÆRK

Udviklingen i politiregistreret hærværk har det til fælles med tyveriudviklingen, at der også i en periode har været tale om en meget kraftig stigning i politianmeldte tilfælde. Stigningen i de to former for forbrydelser er endvidere af samme størrelsesorden, nemlig en firedobling. For hærværk indtræffer stigningen imidlertid senere, end tilfældet er for tyverier, og den sker under en kortere periode, fra midt i 1970'erne til midt i 1980'erne. I midten af 1980'erne nåede man op på omkring 40.000 politianmeldte hærværkstilfælde årligt, og dette niveau har indtil de senere år holdt sig, jf. figur 4.1. Den største forskel mellem tyveri og hærværk er, at der ikke før omkring 2009 er sket større ændringer i antallet af registrerede hærværkstilfælde. Efter 2009 er der sket et markant fald i antal anmeldte hærværkstilfælde. I 2013 blev der anmeldt godt 26.000 tilfælde af hærværk.

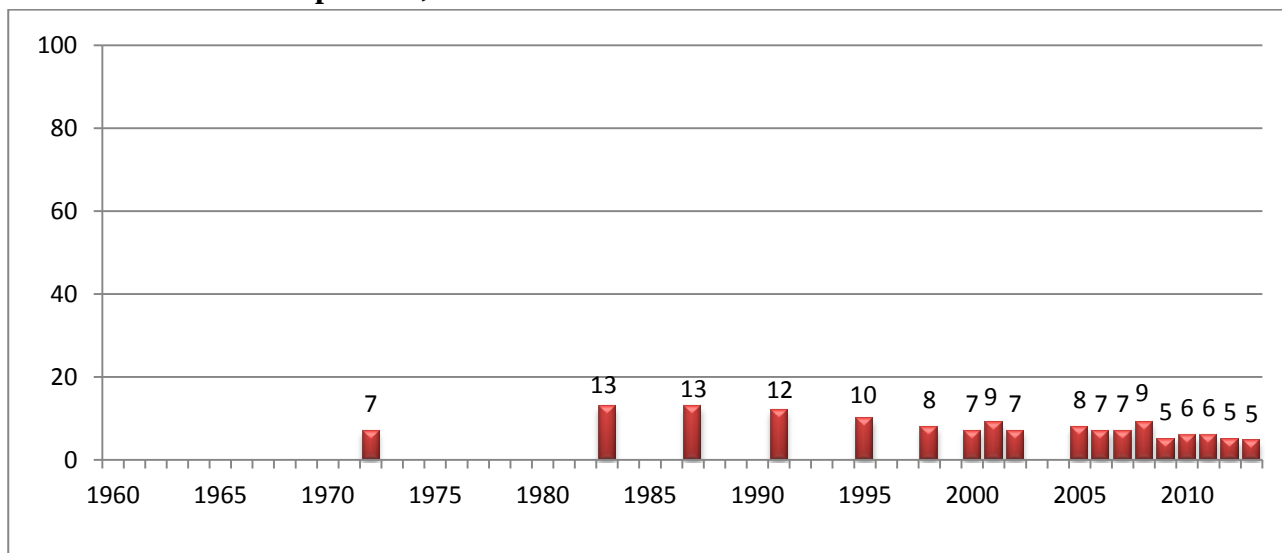
Figur 4.1. Hærværk der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2013.

Offerundersøgelserne viser, at der sker tæt ved en fordobling af befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk fra begyndelsen af 1970'erne og frem til 1980'erne – fra 7 til 13 pct. udsatte i løbet af et år, jf. figur 4.2. Denne stigning er statistisk signifikant. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en vækst i befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk, bekræftes endvidere af de fire indbyrdes sammenlignelige undersøgelser foretaget af AIM, som tidligere er omtalt i forbindelse med tyveri (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellig referenceperiode m.v. er undersøgelserne ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er vist i figur 4.2, og indgår derfor ikke i figuren. AIM fandt i sine fire undersøgelser fra

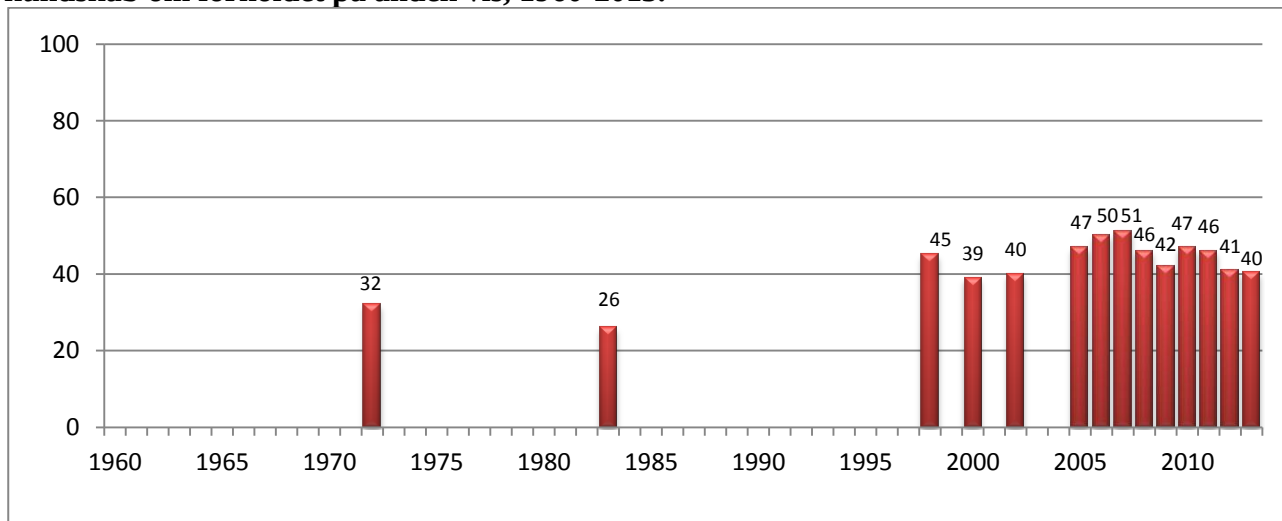
1976, 1980, 1982 og 1984 følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for hærverk: 1, 4, 3, 3.

Figur 4.2. Procent af befolkningen der har været udsat for hærverk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2013.

Fra midten af 1980'erne skiller vandene sig med hensyn til udviklingen i de politiregistrerede hærverkstilfælde og befolkningens faktiske udsathed for hærverk. Sidstnævnte udviser nemlig en klart faldende tendens fra 13 til 7-9 pct. omkring årtusindskiftet. Dette niveau har holdt sig frem til 2008, mens det de sidste fem år har været signifikant lavere – på 5-6 pct. Den faldende tendens i omfanget af hærverk de allerseneste år ses således såvel i de politianmeldte hærverkstilfælde som i andelen af personer, der har oplevet sig udsat for hærverk.

Figur 4.3. Procent ofre for hærverk der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kendskab om forholdet på anden vis, 1960-2013.

Den forskellige udvikling fra midten af 1980'erne frem til de seneste år i de politiregistrerede og det faktiske antal hærværkstilfælde synes i betydelig udstrækning at kunne forklares ved ændringer i anmeldelsestilbøjelighed for hærværk, jf. figur 4.3. Ved den første undersøgelse af anmeldelsestilbøjeligheden, foretaget i 1972, var det 32 pct. af dem, der havde været udsat for hærværk, der havde anmeldt det til politiet. I årene efter 2005 er denne andel nærmere omkring de 50 pct., mens anmeldelsesprocenten i de seneste år har været lidt lavere – mellem 40 og 47 pct. Det bemærkes, at forskellene i anmeldelsesprocenten de seneste år ikke er statistisk signifikante. Som ved tyveri (se bemærkningerne der) er den reelle forskel mellem anmeldelsesprocenterne i de første undersøgelser sammenholdt med de senere reelt lidt større end det, tallene umiddelbart udviser.

4.1 Hærværk 2005-13

Tabel 4.1 omfatter mere detaljerede oplysninger om andelen af 16-74-årige og antallet af personer, der har været udsat for hærværk. Med hensyn til de beregnede tal for antallet af hærværksofre bør man erindre sig, at disse – som ved tyveri (se afsnit 3.1) – er påvirket af den såkaldte “husstandseffekt.” Tabellen viser andelen af ofre for hærværk fra 2005 til 2013. Andelen, der har været udsat for hærværk, er signifikant højere i perioden fra 2005 til 2008 end i de efterfølgende år.

Tabel 4.1. Andel og antal ofre for hærværk, 2005-13.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andel udsatte	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %	5 %
95 % sikkerhedsinterval	(6,9-9,3)	(6,1-8,0)	(5,5-7,7)	(7,6-10,1)	(4,5-5,9)	(5,2-6,2)	(5,6-6,5)	(4,4-5,2)	(4,3-5,0)
Antal ofre	318.000	279.000	265.000	355.000	211.000	234.000	249.000	199.000	194.000
95 % sikkerhedsinterval	(270.000-366.000)	(242.000-316.000)	(221.000-308.000)	(304.000-405.000)	(182.000-240.000)	(213.000-255.000)	(232.000-267.000)	(184.000-216.000)	(178.000-210.000)

Tabel 4.2 viser, at der kun er minimal forskel mellem mænds og kvinders risiko for at blive udsat for hærværk. Formentlig skyldes dette primært – som ved tyveri – at en væsentlig del af hærværket retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig og bil.

Tabel 4.2. Andel mænd og kvinder der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
Mænd	8 %	8 %	7 %	10 %	6 %	6 %	7 %	5 %	5 %	6 %
Kvinder	8 %	6 %	6 %	8 %	5 %	5 %	6 %	5 %	4 %	5 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %	5 %	6 %

I de fleste af årene har de ældre (de 40-74-årige) haft mindre risiko for at blive udsat for hærværk end de unge (de 16-24-årige), jf. tabel 4.3. Også i perioden 2009-13, hvor det generelt er færre, der har været udsat for hærværk, er det gruppen af 40-74-årige, der er mindst udsat.

Tabel 4.3. Andelen i de forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
16-24 år	13 %	9 %	10 %	14 %	5 %	8 %	7 %	6 %	5 %	7 %
25-39 år	9 %	8 %	7 %	10 %	6 %	7 %	7 %	5 %	6 %	7 %
40-74 år	6 %	6 %	5 %	7 %	5 %	5 %	5 %	4 %	4 %	5 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %	5 %	6 %

Faldet i udsathed for hærværk fra 2005 til 2013 er signifikant for alle aldersgrupper. Det er imidlertid den yngste gruppe, der har oplevet det største fald i sandsynligheden for at blive udsat for hærværk. Hvor det i perioden 2005-08 var 11 pct. af de 16-24-årige, der havde været udsat for hærværk, var det i 2009-13 godt 6 pct.

De fleste af de personer, der har været udsat for hærværk, har været udsat for det én gang i løbet af det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, jf. tabel 4.4. Det ses også af tabellen, at det er et fåtal, der har været udsat mere end tre gange.

Tabel 4.4. Antal gange ofrene har været udsat for hærværk samt det samlede antal hærværkstilfælde, 2005-13.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udsat kun én gang	77 %	79 %	76 %	75 %	74 %	66 %	70 %	74 %	75 %
Udsat to-tre gange	18 %	17 %	21 %	22 %	20 %	30 %	25 %	23 %	22 %
Udsat mere end tre gange	5 %	4 %	2 %	4 %	6 %	4 %	6 %	4 %	3 %
Gennemsnit	1,5	1,4	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7	1,5	1,4

Andelen af respondenter, der er blevet udsat for hærværk mere end én gang, er i 2013 ikke signifikant lavere end det foregående år, men signifikant lavere end i 2010-11. Tilsvarende er det gennemsnitlige antal gange, ofrene har været udsat for hærværk, lavere, dog ikke signifikant mindre end gennemsnittet for hele undersøgelsesperioden.

4.2 Hærværkets genstand og skadevirkning

Fra og med 2009 er der i offerundersøgelserne spurgt til, hvilke ejendele ofret fik ødelagt ved hærværket. Det fremgår af tabel 4.5, at de ødelagte eller beskadigede genstande i 2013 i halvdelen af tilfældene angik ofrets bil. Desuden vedrørte en del af ødelæggelserne – 18 pct. – cykler, mens de i 13 pct. af tilfældene har gået ud over ofrets bopæl.

Tabel 4.5. De ejendele hærværket har rettet sig imod, 2013, pct.

	Andel
Bil	50 %
Motorcykel	0,4 %
Knallert	1 %
Cykel	18 %
Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	13 %
Båd/skib	0,4 %
Garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl	5 %
Min arbejdsplads	2 %
Mit sommerhus/fritidshus	1 %
Andet	9 %
I alt	100 %

De umiddelbare økonomiske omkostninger ved hærværk fremgår af tabel 4.6. De samlede estimerede omkostninger ved hærværk er på mellem 1,0 og 1,7 mia. kr., dog med 2008 som en undtagelse med et noget højere beløb.⁹ Den gennemsnitlige økonomiske omkostning pr. hærværkstilfælde har i perioden fra 2005 til 2013 beløbet sig til mellem 5.400 kr. og 8.200 kr.. Udregnet i 2005-priser beløb det samlede skadesbeløb sig i 2013 til 0,8 mia. kr., svarende til 4.600 kr. per hærværkstilfælde.

Tabel 4.6. De umiddelbare skader ved de hærværkstilfælde 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-13.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ødelagt for i alt, mia. kr.	1,7	1,3	1,6	2,6	1,5	1,4	1,8	1,4	1,0
Gennemsnitlig skade pr. hærværkstilfælde, kr.	5.800	5.700	7.100	7.900	8.200	6.400	7.800	7.500	5.400
Gennemsnitlig skade pr. indbygger, 16-74 år, kr.	400	300	400	700	400	300	400	300	200

Af tabel 4.7 fremgår, at mere end 6 ud af 10 hærværksofre ikke fik erstatning for det, der var blevet ødelagt. Hver femte fik fuld erstatning, mens der i fire pct. af tilfældene ikke var sket nogen skade.

⁹ Ligesom i tabel 3.6 vedrører omkostningerne her alene det seneste hærværkstilfælde, idet der ikke foreligger oplysninger om de økonomiske omkostninger ved eventuelt yderligere hærværkstilfælde i løbet af året.

Tabel 4.7. Fik ofret det ødelagte erstattet? 2013, pct.

	Andel
Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg	4 %
Jeg fik fuld erstatning	20 %
Jeg fik delvis erstatning	11 %
Jeg fik ingen erstatning	64 %
I alt	100 %

Kvinder er lidt mere tilbøjelige til at anmelde hærværk end mænd. Set over hele undersøgelsesperioden er denne forskel signifikant.

Tabel 4.8. Andelen af anmeldte hærværkstilfælde fordelt efter alder på offer, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
16-24 år	30 %	54 %	52 %	26 %	31 %	33 %	38 %	30 %	28 %	34 %
25-39 år	50 %	39 %	43 %	52 %	36 %	46 %	47 %	39 %	36 %	42 %
40-74 år	53 %	55 %	55 %	51 %	48 %	54 %	49 %	47 %	48 %	50 %
Alle	47 %	50 %	51 %	46 %	42 %	47 %	46 %	41 %	40 %	44 %

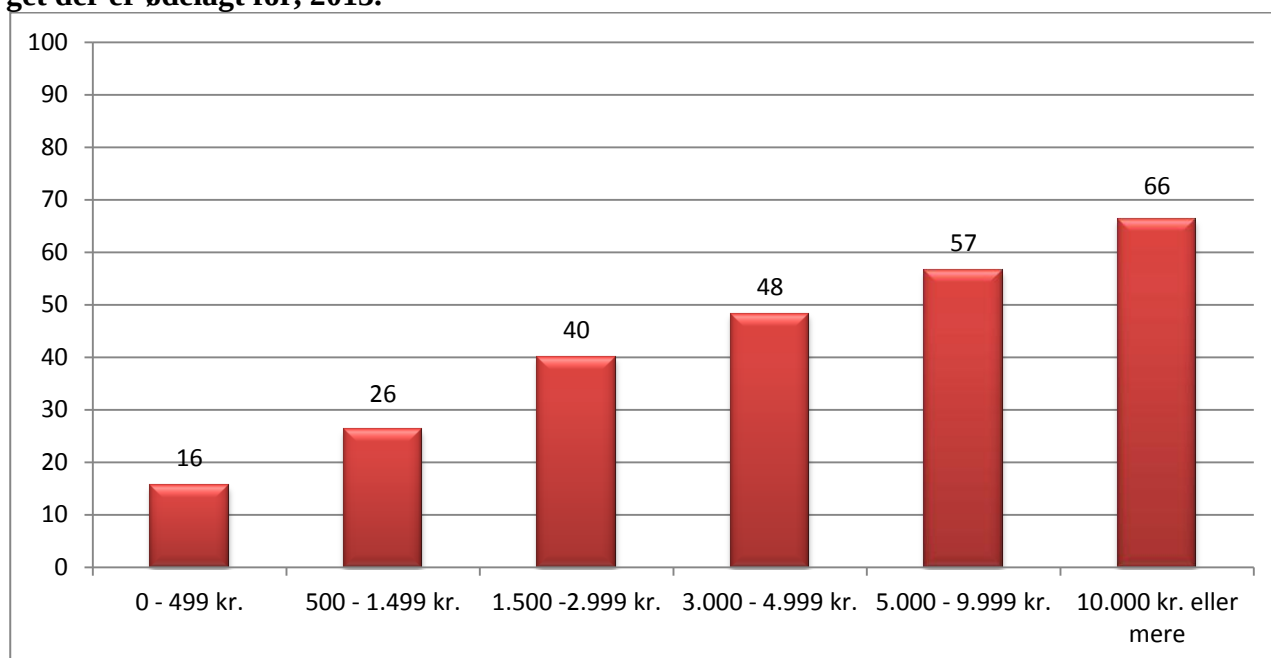
Med hensyn til alder er der en generel tendens til, at de ældre (40-74 år) har en større anmeldelsestilbøjelighed end de yngre ofre (16-24 år), jf. tabel 4.8. Denne forskel er statistisk signifikant i alle år med undtagelse af 2006-07.

4.3 Økonomisk mørketal for hærværk

Som for tyveri og indbrud er det muligt for hærværk at beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres. Det viser sig, at det økonomiske mørketal for hærværk er betragteligt større end for tyveri og indbrud, nemlig på 32 pct. Det svarer til, at knap hver tredje krone, der ødelægges for, ikke anmeldes til politiet. Denne forskel mellem de økonomiske mørketal beror formentlig først og fremmest på forskelle i, hvad der er forsikret. Muligheden for at få det tabte eller skaden dækket af forsikringen har således en meget stor betydning for anmeldelsestilbøjeligheden.

Det er først og fremmest de større hærværkssager, der er anmeldt til politiet, jf. figur 4.4. Blandt dem, der ved hærværket fik ødelagt for mindre end 500 kr., er det kun 16 pct., der har anmeldt det til politiet. Herefter stiger anmeldelsestilbøjeligheden nogenlunde proportionalt med værdien af det det beskadigede – jo mere der er ødelagt for, desto højere er anmeldelsestilbøjeligheden.

Figur 4.4 Procent hærverksofre der har anmeldt hærværket til politiet i forhold til, hvor meget der er ødelagt for, 2013.

Det fremgår af tabel 4.9, at næsten tre fjerdedele af de hærverkstilfælde, der ikke er anmeldt til politiet, angår forhold, hvor der er ødelagt for mindre end 3.000 kr. Omvendt har halvdelen af de personer, der har anmeldt hærværket til politiet, fået ødelagt for mindst 5.000 kr.

Tabel 4.9. Andelen af hærverk, der er anmeldt og ikke anmeldt til politiet, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader, 2013, pct.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	6 %	23 %	16 %
500 - 1.499 kr.	16 %	31 %	25 %
1.500 - 2.999 kr.	14 %	15 %	15 %
3.000 - 4.999 kr.	14 %	10 %	12 %
5.000 - 9.999 kr.	22 %	12 %	16 %
10.000 - 19.999 kr.	14 %	8 %	11 %
20.000 kr. eller mere	14 %	2 %	7 %
I alt	100 %	100 %	100 %

37 pct. af ofrene har anmeldt hærværket til deres forsikringsselskab. Af de øvrige ofre, som også er forsikrede, har de fleste ikke anmeldt det til forsikringsselskabet, fordi de har vurderet, at skaden næppe ville blive dækket af deres forsikring, jf. tabel 4.10.

Tabel 4.10. Ofre fordelt efter om hærværket er anmeldt til et forsikringsselskab, 2013, pct.

	Andel
Ja	37 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	13 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	32 %
Nej, for jeg har ikke en forsikring	17 %
I alt	100 %

Af tabel 4.11 fremgår det, hvorvidt ofrene har anmeldt hærværket til forsikringen i forhold til, hvor stort et beløb de har fået ødelagt for.

Tabel 4.11. Andelen af hærværk, der er anmeldt og ikke anmeldt til forsikringen, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved hærværk, 2013, pct.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	2 %	25 %	16 %
500 - 1.499 kr.	11 %	32 %	24 %
1.500 - 2.999 kr.	14 %	15 %	15 %
3.000 - 4.999 kr.	13 %	11 %	12 %
5.000 - 9.999 kr.	24 %	11 %	16 %
10.000 - 19.999 kr.	20 %	5 %	11 %
20.000 kr. eller mere	15 %	1 %	7 %
Alle	100 %	100 %	100 %

4.4 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for hærværk

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for hærværk*, og som er baseret på en række baggrundsoplysninger, er anført i tabel 4.12. I årene 2009-13 var 5,4 pct. af befolkningen årligt udsat for hærværk.¹⁰

¹⁰ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen. Se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

Tabel 4.12. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for hærværk, 2009-13 (n=39.463).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifi- kansni- veau	OR	95 pct. konfidens- interval for OR	
					Nedre	Øvre
40 år eller ældre	4,6 %	26.687	,000	,770	,693	,855
Indkomst på under 240.000 kr.	5,0 %	15.480	,001	,839	,756	,932
Arbejdsløs	5,5 %	4.368	,015	1,201	1,036	1,392
Pensionist	2,9 %	6.602	,000	,655	,546	,787
Selvstændig erhvervsdrivende	7,9 %	2.626	,015	1,256	1,044	1,511
Hovedstaden	6,7 %	11.426	,000	1,541	1,379	1,722
Sjælland	5,1 %	5.616	,007	1,221	1,056	1,412
Syddanmark	5,4 %	8.820	,005	1,204	1,056	1,412
Gift	4,5 %	22.421	,000	,755	,682	,835
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	6,0 %	16.825	,002	1,159	1,057	1,271
Ejerskab over to biler, sommer- hus og/eller båd	5,8 %	15.213	,000	1,204	1,091	1,328
Ejer butik eller virksomhed	7,6 %	4.251	,000	1,364	1,169	1,592

Af tabellen fremgår det, at *alder*, *indkomst*, *beskæftigelse*, *bopæl*, *civilstand*, *hvor tit man går ud for at more sig* og *feste med sine venner*, *besiddelse af flere biler*, *sommerhus og/eller en båd* samt *ejerskab over butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for hærværk:

- De 40-74-årige har mindre risiko for at blive udsat for hærværk end de yngre aldersgrupper.
- Tjener man mindre end 240.000 kr. om året, er der mindre sandsynlighed for, at man udsættes for hærværk.
- Arbejdsløse og selvstændige erhvervsdrivende har en forhøjet risiko for at blive udsat for hærværk i forhold til andre kategorier af beskæftigede eller personer uden for arbejdsstyrken. Dog er pensionister mindre udsatte for hærværk end øvrige.
- Er man bosat i region Hovedstaden, Sjælland eller Syddanmark, har man en større risiko for at blive udsat for hærværk, end hvis man bor i de øvrige regioner.
- Gifte har mindre sandsynlighed for at blive udsat for hærværk end ugifte.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der en større sandsynlighed for at blive udsat for hærværk.

- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for hærværk.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for hærværk, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke gør det.

Tabellen angiver endvidere, at det særligt er beboere i region Hovedstaden, som har stor sandsynlighed for at blive udsat for hærværk, mens pensionister har en meget lav risiko herfor.¹¹

I øvrigt viser analysen det forventede, nemlig at de, der ejer meget, har en større risiko for at få deres ting ødelagt, end dem, der ikke ejer så meget. Såfremt der indgik oplysninger om boligens art (hus eller lejlighed), og om det er en ejer- eller lejerbolig, ville det sandsynligvis også være relateret til risikoen for hærværk.

For så vidt kan det undre, at personer i moden alder har en forhøjet risiko for hærværk, idet det typisk er disse aldersgrupper, der ejer meget, men det kan dels bero på, at især unge er udsat for hærværk mod cykler, og at ældre generelt set sjældnere er borte fra hjemmet og dermed bedre kan vogte deres ejendele.

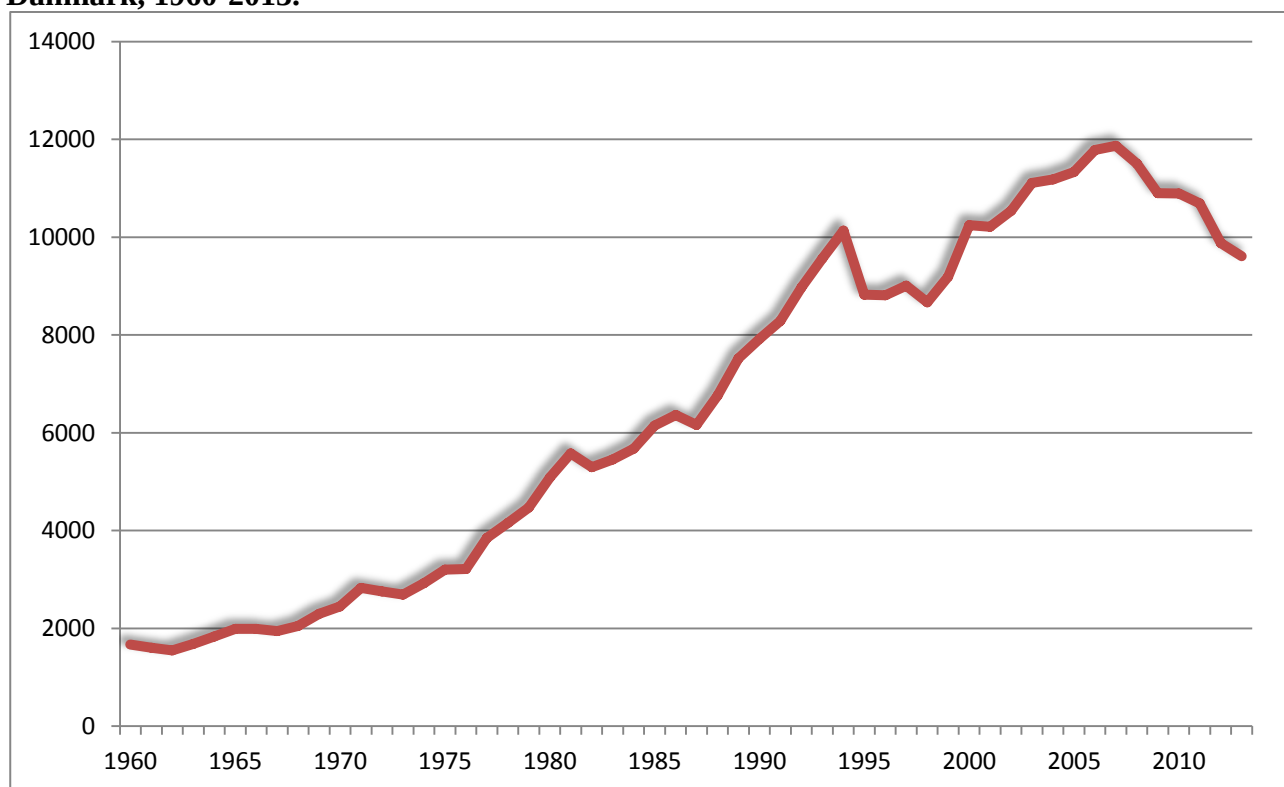
En faktor, som ikke påvirker udsathedens for hærværk, er *køn*, ligesom der heller ikke ses sammenhæng mellem risikoen for at blive udsat for hærværk, og hvor tit man går ud om aftenen. Dog spiller det en rolle, hvor tit man går ud med det formål at feste og more sig med sine venner. For denne gruppe er hærværket typisk rettet mod cykler og knallerter og i mindre grad mod biler.

¹¹ Dette fremgår af tabellens OR-værdier. Det kan endvidere med en meget høj grad af statistisk sikkerhed fastslås, at følgende forhold har en statistisk sammenhæng med udsathedens for hærværk: at være pensioneret, at bo i Region Hovedstaden eller Region Syddanmark, samt at have ejerskab over mindst to biler, sommerhus eller båd. Sammenhængene er her så stærke, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge stadig være signifikante.

5. VOLD

Udviklingen i den politiregistrerede vold ligner til forveksling udviklingen i de politiregistrerede tyverier og andre straffelovsovertrædelser under ét frem til midten af 1980'erne. Forholdsmæssigt er stigningstaksten også den samme, omkring en firedobling. Fra sidst i 1980'erne og frem til 2008 er udviklingen i den politiregistrerede vold unik. Den hverken falder som tyverierne eller stagnerer som hærværkstilfældene, men stiger. I en kort periode i den sidste halvdel af 1990'erne ser det ud som om, udviklingen bremses op, men som helhed er der tale om en stigning frem til de seneste år. Fra 2006-07 til 2013 er der sket et fald på 19 pct.

Figur 5.1. Vold* der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2013.

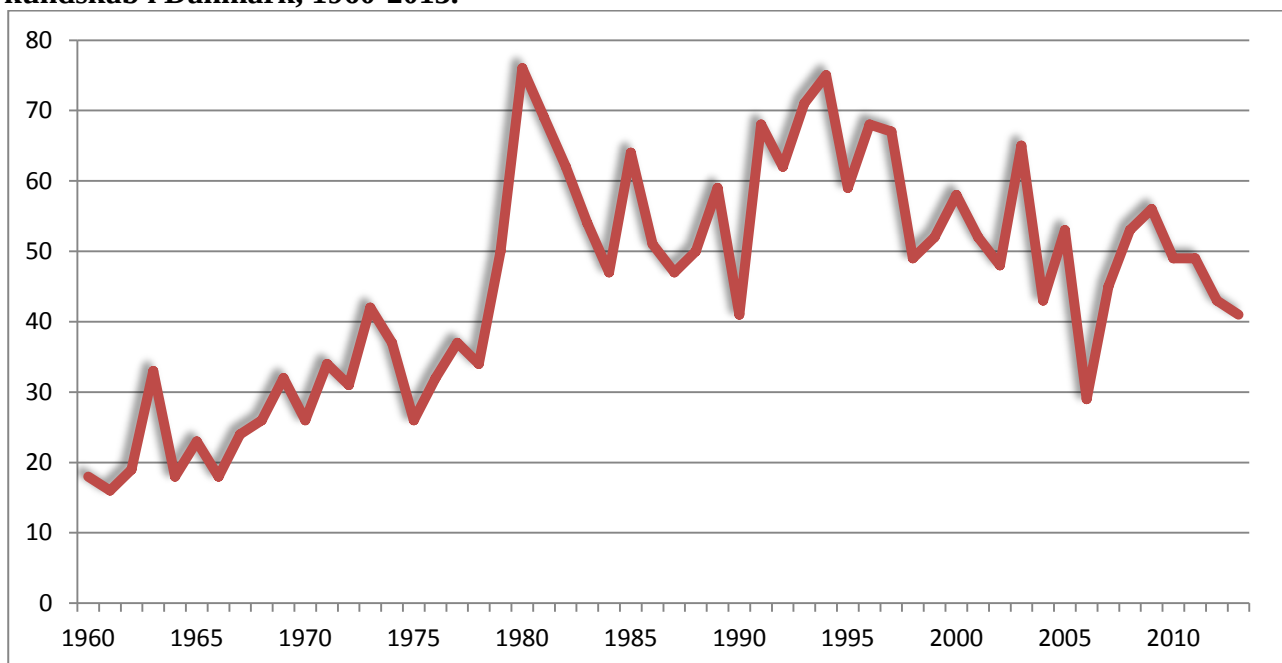

* Vedrører anmeldelser efter straffelovens § 237 og §§ 244-246.

Antallet af fuldbyrdede drab er ringe og påvirker som følge deraf ikke den samlede voldsopgørelse i figur 5.1. Derfor er udviklingen i antallet af fuldbyrdede manddrab vist separat i figur 5.2. Af indlysende grunde indgår drab ikke i offerundersøgelserne, men drabstallet er den form for vold, der påkalder sig den allerstørste samfundsmæssige interesse, og drabstallet anses ofte for en vigtig indikator for den "reelle" eller "faktiske" udvikling i den (alvorlige) vold i samfundet. Det sidste halve århundrede har antallet af fuldbyrdede drab ligget mellem 20 og 80, med store årlige udsving. Der er en stigende tendens fra midt i 1960'erne til omkring 1980. Herefter følger en periode præget af

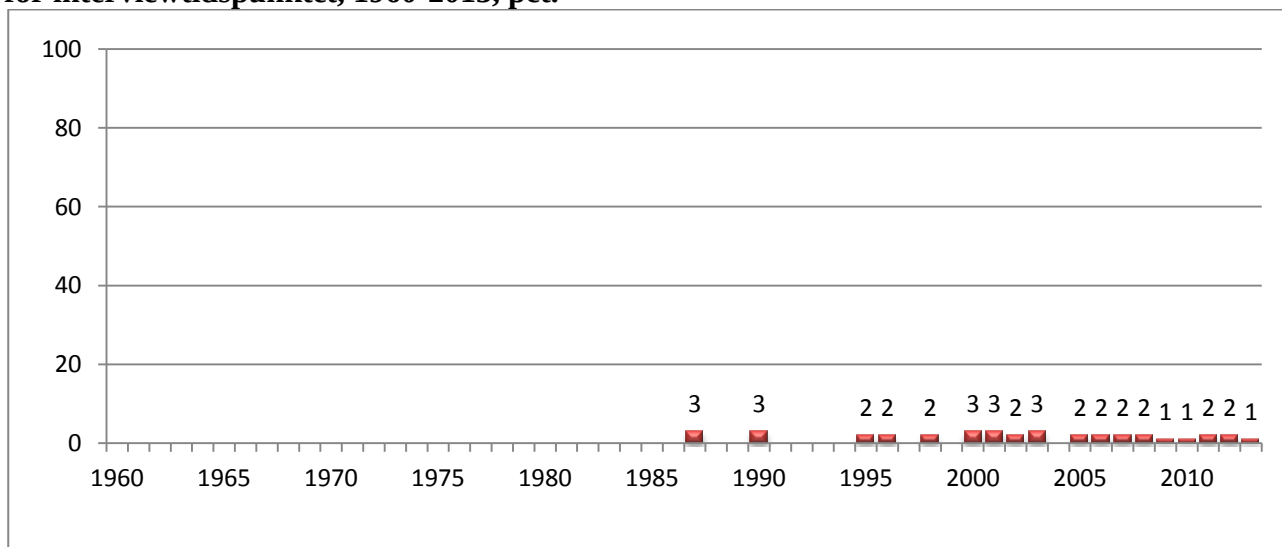
stagnation, om end de årlige udsving er betydelige. Siden midten af 1990'erne har drabstallet udvist en faldende tendens.¹²

Figur 5.2. Forsætlige drab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2013.

Selv om den første voldsofferundersøgelse blev foretaget allerede i 1971, foreligger der først direkte sammenlignelige tal fra og med offerundersøgelsen fra 1987, jf. figur 5.3.

Figur 5.3. Procent af befolkningen der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2013, pct.

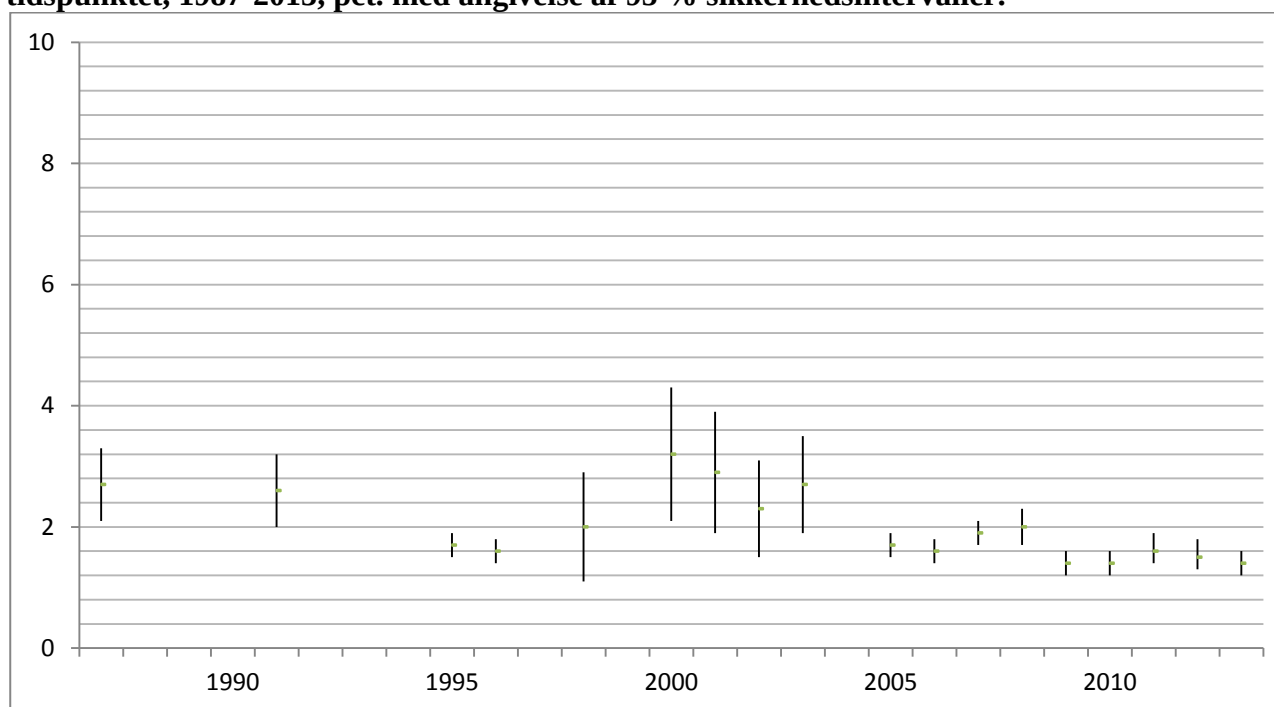
¹² En gennemgang af de seneste års politiregistrerede drab har vist, at det reelle antal drab antagelig er lidt mindre end det registrerede. (Justitsministeriets Forskningskontor 2014a).

I alt er der i perioden fra 1987 til 2013 foretaget 18 sammenlignelige voldsofferundersøgelser. Alle viser de, at 1 til 3 pct. årligt udsættes for vold. Vold er dog et så relativt sjældent fænomen, at det er nødvendigt at se på decimalerne for præcist at vurdere udviklingen.

Fra den første voldsofferundersøgelse blev foretaget i 1971 og frem til 1986-87 er der sandsynligvis sket en stigning i den faktiske vold på tilsvarende måde, som vi har konstateret, at der skete en stigning i tyveri og hærværk. Der foreligger for denne periode tidsserier for tre forskellige sæt af voldsofferundersøgelser (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). De er ikke indbyrdes sammenlignelige, og de kan som nævnt heller ikke sammenlignes med de undersøgelser, der er foretaget efter 1986, men de udviser alle en stigende tendens. Gallup foretog undersøgelser i 1971, 1974 og 1977 og fandt i disse tre undersøgelser følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for vold eller trusler om vold: 4, 7 og 6 pct. Observa foretog undersøgelser i 1979 og 1984 og fandt følgende procenter: 4 og 6 pct. AIM foretog undersøgelser i 1980, 1982, 1984 og 1986 og fandt: 5, 6, 8 og 11 pct. Af AIM's undersøgelser fremgår det endvidere, at det ikke kun er trusler og mildere voldsformer, der synes at have været stigende fra 1980 til 1986, men også mere alvorlige former for vold, eksempelvis vold der har krævet lægebehandling (Andersen, 1985b og 1987). Tre undersøgelser af udsathed for "kriminell vold" inden for det seneste halve år forud for interviewtidspunktet udviste 0,6 pct. udsatte i 1980, 0,5 pct. i 1982 og 0,9 pct. i 1984 (Andersen, 1987).

For perioden efter 1986-87 foreligger der resultater fra to voldsofferundersøgelser, som er indbyrdes sammenlignelige, men ikke sammenlignelige med de undersøgelser, hvis resultater er præsenteret i figur 5.3 og 5.4. Den ene undersøgelse blev foretaget i 1991. Den viste, at 8 pct. havde været udsat for en eller flere former for fysiske overgreb det seneste år forud for interviewtidspunktet (Christensen & Koch-Nielsen, 1992). Den anden blev foretaget ni år senere i 2000. Her havde 5 pct. været udsat for fysiske overgreb (Kjøller & Rasmussen, 2002). Forskellen er statistisk signifikant og tyder altså på, at der fra 1991 til 2000 er sket et fald i risikoen for at blive udsat for fysiske overgreb. Faldet er stærkest for mænd. En af de interessante forklaringer, som sammenstilling af udviklingen på basis af disse to undersøgelser med voldsofferundersøgelsen fra 2013 (og dens forgængere) peger på, er, at der kan være sket et reelt fald i risikoen for fysisk aggression samtidig med, at flere og flere af disse fysiske aggressioner opleves og defineres som vold. Denne mulige "voldeliggørelse" af fysiske aggressioner er behandlet mere udførligt andetsteds (jf. bl.a. Balvig, 1997; 2000a; 2000b).

Figur 5.4. Procent der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1987-2013, pct. med angivelse af 95 % sikkerhedsintervaller.

Figur 5.4 viser et mere præcist billede af andelen udsat for vold i de undersøgelser, der er omfattet af figur 5.3, idet decimaler og stikprøvesikkerheder indgår her. Det kunne se ud som om, at volden har udviklet sig i bølger: Først en faldende tendens fra 1987-91 til 1995-96, så en stigning frem til årtusindeskiftet og så igen et fald. Selv om der er statistisk signifikante forskelle, er det dog vigtigt at påpege, at de statistiske sikkerhedsintervaller ligger meget tæt på hinanden. I betragtning af, at undersøgelserne er gennemført af forskellige organisationer med forskellige udvælgelsesmetoder og afgrænsninger af, hvem der er interviewet, er det sikreste, der kan siges, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i voldsudsatheden over perioden fra 1987 til 2013, men at der nok snarere er tale om et fald.

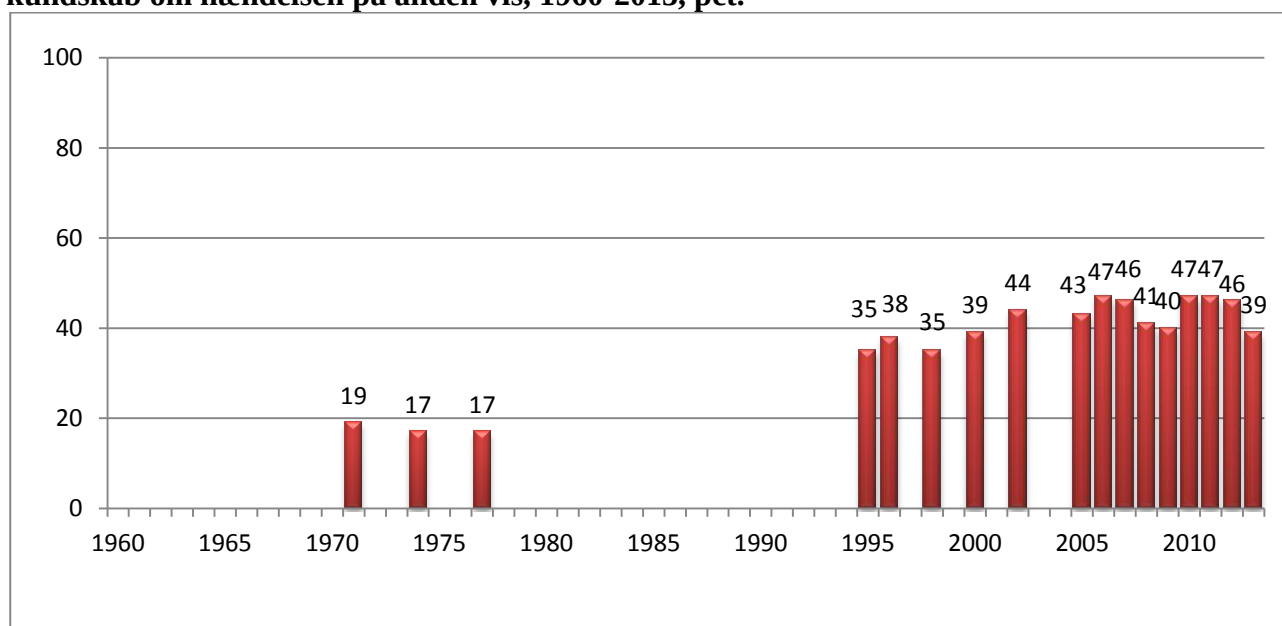
Nedenfor i tabel 5.1 er anført de præcise værdier af de beregnede sikkerhedsintervaller for udsatheden for vold, som er afbilledet i figur 5.4.

Tabel 5.1. Sikkerhedsintervaller for udsathedden for vold 1987-2013, pct.

År	Øvre grænse	Nedre grænse	Middel
1987	3,3 %	2,1 %	2,7 %
1991	3,2 %	2,0 %	2,6 %
1995	1,9 %	1,5 %	1,7 %
1996	1,9 %	1,4 %	1,7 %
1998	2,9 %	1,1 %	2,0 %
2000	4,3 %	2,1 %	3,2 %
2001	3,9 %	1,9 %	2,9 %
2002	3,1 %	1,5 %	2,3 %
2003	3,5 %	1,9 %	2,7 %
2005	2,0 %	1,5 %	1,8 %
2006	1,9 %	1,4 %	1,6 %
2007	2,1 %	1,6 %	1,8 %
2008	2,3 %	1,8 %	2,0 %
2009	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2010	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2011	1,9 %	1,4 %	1,6 %
2012	1,8 %	1,3 %	1,5 %
2013	1,6 %	1,2 %	1,4 %

En væsentlig forklaring på, at den politiregistrerede vold er steget til trods for, at befolkningens faktiske risiko ikke er det, er en øget anmeldelsestilbøjelighed. Af figur 5.5 fremgår, at der har været en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold, fra ca. hvert femte offer i 1971 til fire-fem ud af ti de seneste år. For en nærmere analyse af ændringerne i anmeldelsestilbøjeligheden for vold henvises til rapporten “Man anmelder da vold” (Balvig & Kyvsgaard, 2009). Som ved tyveri og hærværk forholder det sig tillige således, at disse procentforskelle på grund af forskelle i opgørelsesmetoden snarere underdriver end overdriver den reelle øgning, der er sket i befolkningens anmeldelsestilbøjelighed siden 1970’erne. Den med 1971 direkte sammenlignelige anmeldelsesprocent er således nogle procentpoint højere.

Figur 5.5. Procent af ofre for vold der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om hændelsen på anden vis, 1960-2013, pct.

5.1 Vold 1995-96, 2005-06 og 2012-13

I det følgende ses nærmere på de direkte sammenlignelige undersøgelser fra henholdsvis 1995-96 og 2005-12 med henblik på at belyse mulige ændringer i voldens karakter m.v. set over en længere periode. Med henblik på at belyse udviklingen på en overskuelig måde angives i hovedparten af tabellerne resultater fra tre toårige perioder: 1995-96, 2005-06 og 2012-13.

5.1.1 Voldens omfang og udvikling

For hele perioden 2009-13 var der signifikant færre voldsofre, end tilfældet var hele perioden forud herfor, dvs. undersøgelsesrunderne i 1995-96 og 2005-08.

Tabel 5.2. Procentandel af 16-74-årige i Danmark udsat for vold og det estimerede antal ofre, 1995-96 og 2005-13.

	1995	1996	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andel udsat for vold	1,7 %	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %	1,5 %	1,4 %
95 % sikkerhedsintervaller	(1,5-1,9)	(1,4-1,9)	(1,5-2,0)	(1,4-1,9)	(1,6-2,1)	(1,8-2,3)	(1,2-1,6)	(1,2-1,6)	(1,4-1,9)	(1,3-1,8)	(1,2-1,6)
Antal ofre	66.000	60.000	69.000	65.000	73.000	82.000	55.000	58.000	67.000	64.000	59.000
95 % sikkerhedsintervaller	(57.000 - 74.000)	(52.000 - 69.000)	(60.000 - 79.000)	(56.000 - 74.000)	(64.000 - 83.000)	(71.000 - 92.000)	(46.000 - 64.000)	(50.000 - 67.000)	(58.000 - 76.000)	(55.000 - 73.000)	(50.000 - 68.000)

Udviklingen i antallet af *voldshandlinger* er lidt mindre klar. Dette antal adskiller sig fra antallet af voldsofre ved at være afhængigt af, hvor stor en del af ofrene der udsættes mere end én gang. På

den ene side er ”voldsofferrecidivet”, der angiver den *andel af befolkningen*, der udsættes for vold mere end én gang i løbet af et år, omtrent det samme i de tre perioder, jf. tabel 5.3. På den anden side udgør ”voldsofferrecidivet” relativt set en større *andel af voldsofrene*. I 1995-96 var det 28 pct. af voldsofrene, der havde været udsat for vold mere end én gang i løbet af de seneste 12 måneder. I 2005-06 var dette tal 34 pct., mens det i 2012-13 drejede sig om 38 pct. af voldsofrene. Voldsofrene var i perioden 1995-96 gennemsnitligt udsat for 1,9 voldshandlinger. I 2005-06 var dette gennemsnit steget til 2,1 voldshandlinger pr. voldsoffer og i 2012-13 til 2,5.¹³ Disse forskelle er statistisk signifikante, men det skal dog understreges, at udviklingen ikke er lineær, idet voldsofferrecidivet målt i forhold til voldsofrene er noget lavere i en række år mellem måleperioderne 2005-06 og 2012-13, hvilket fremgår af tabel 5.18.¹⁴

Tabel 5.3. Antal gange 16-74-årige i Danmark har oplevet sig udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2011-13, pct.

	1995-96		2005-06		2012-13	
	Andel af befolkning	Andel af ofre	Andel af befolkning	Andel af ofre	Andel af befolkning	Andel af ofre
0 gange	98,3 %	-	98,3 %	-	98,5 %	
1 gang	1,2 %	72 %	1,1 %	66 %	0,9 %	62 %
2 gange	0,3 %	15 %	0,3 %	21 %	0,3 %	17 %
Mere end 2 gange	0,2 %	13 %	0,2 %	14 %	0,3 %	21 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gennemsnitligt antal gange udsat pr. voldsoffer	1,9		2,1		2,5	

Det antal mennesker, der har været udsat for vold flere gange, er betydeligt større, end man skulle forvente ud fra tilfældighedens love. Der er således forhold – f.eks. arbejde, livsstil, familiesituation – der i særlig grad disponerer for gentagne gange at blive udsat for vold. Der er tale om en ganske lille gruppe, men denne gruppe er af stor betydning for det samlede voldsbillede: Set over hele måleperioden var 0,2-0,3 pct. af befolkningen udsat for vold tre eller flere gange i en 12 måneders periode. I perioderne 1995-96 og 2005-06 svarede dette til henholdsvis 12,5 og 13,8 pct. af voldsofrene, men denne lille gruppe var belastet med henholdsvis 45 og 49 pct. af voldsepisoderne. I 2012-13

¹³ Såfremt en person har svaret, at vedkommende ’mange gange’ har været udsat for vold, er antallet sat til 20. Tilsvarende er det maksimale antal gange, en person kan være udsat for vold i løbet af et år, sat til 20.

¹⁴ For en nærmere analyse af forskelle mellem voldsofre, der har været udsat for vold henholdsvis én eller flere gange, henvises til Færgemann et al., 2010.

udgjorde den belastede gruppe 21,2 pct. af voldsofrene og var udsat for 61,3 pct. af voldsepisoderne.¹⁵

Forebyggelsesmæssigt betyder det blandt andet, at den strategi, der tilsigter at mindske befolkningens risiko for at blive udsat for vold, er anderledes end den strategi, der tilsigter at mindske antallet af voldsepisoder i samfundet. Ved den første strategi er det mest rationelt at sætte engangsofrene i fokus, fordi disse repræsenterer de fleste ofre. Ved den anden strategi er det derimod mest rationelt at sætte flergangsofrene i fokus, fordi disse lægger ryg til de fleste voldsepisoder. I denne strategi bliver det et centralt diskussionspunkt, hvordan man – det være sig politiet, ofre selv, netværket omkring ofre eller andre – kan udnytte den viden, der foreligger i en given voldssituation, til at forebygge, at den involverede person bliver offer igen.

Det ligger også heri, at de beskrivelser m.v., der kan komme ud af at fokusere på voldsofrene, kan tænkes at være forskellige fra de beskrivelser, der følger af at sætte voldsepisoderne i fokus. Eksempel: Hvis man forestillede sig, at hovedparten af engangsofrene havde været udsat for gadevold og hovedparten af flergangsofrene for privatlivsvold, ville vi med ofre (personerne) som fokus konkludere, at volden er gadevolds-domineret, mens vi med handlingerne (episoderne) i fokus ville konkludere, at volden er privatvolds-domineret.

Dette er vigtigt at gøre opmærksom på som baggrund for den følgende beskrivelse, der primært er offerorienteret: Det er en beskrivelse af forskellige karakteristika ved de voldsepisoder, som ofre har været udsat for. Hvis ofre har været udsat flere gange, drejer beskrivelsen sig om det sidst oplevede tilfælde.

5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed

Voldens alvorlighedsgrad er en kompliceret problemstilling med mange forskellige dimensioner. I offerundersøgelsen er der sat fokus på fire af dem: Forekomsten af fysiske skader, anvendelse af våben, antal gerningspersoner og den oplevede alvorlighedsgrad. Sidstnævnte er målt siden 2005, hvorfor der på dette område ikke er sammenligninger med 1995-96.

Godt halvdelen af voldsofrene har fået synlige skader eller mærker som følge af den vold, de har været udsat for, jf. tabel 5.4. Der er en tendens til, at en mindre andel af ofre får synlige skader, men forskellen mellem perioderne 1995-96 og 2012-13 er ikke signifikant.

¹⁵ En tilsvarende tendens til, at personer, der har været udsat én gang for vold, har en stærkt forøget risiko for hurtigt igen at blive udsat for vold, blev konstateret allerede i de første voldsofferundersøgelser i Danmark (Wolf, 1972), og lignende resultater er fundet i andre lande.

Tabel 5.4. Voldsofre fordelt efter skadernes synlighed og periode, pct.¹⁶

	1995-96	2005-06	2012-13
Synlige skader	56 %	53 %	54 %
Ikke synlige skader	44 %	47 %	46 %
I alt	100 %	100 %	100 %

I undersøgelserne siden 2005 er der endvidere spurgt om skadernes art. Resultaterne heraf diskuteres senere, jf. tabel 5.23.

Ved de fleste voldsepisoder er der ikke anvendt nogen form for våben eller redskaber, og udviklingen er her gået i noget skiftende retning, jf. tabel 5.5. I 1995-96 drejede det sig således om 13 pct. af voldstilfældene, hvor der blev anvendt våben, mens det i 2005-06 var 20 pct. og i 2012-13 17 pct. Andelen i 2005-06 er signifikant højere end i 1995-96, mens der ikke er signifikante forskelle mellem 2012-13 og de to tidligere perioder. Det skal understreges, at andelen af tilfælde med våben fluktuerer en del årene imellem, således at resultatet af en udviklingsanalyse kan afhænge meget af, hvilke år den er baseret på. Eksempelvis er andelen af voldstilfælde, hvor der er anvendt våben i 2011-12 på 23 pct.

Tabel 5.5. Voldsofre fordelt efter forekomst af våben eller andre redskaber, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
Anvendt våben el.lign.	13 %	20 %	17 %
Ikke anvendt våben	87 %	80 %	83 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Af tabel 5.6 fremgår, hvilke former for våben eller redskaber, der er anvendt. Generelt er der ikke store forskelle mellem 2005-06 og 2012-13, mens andelen af tilfælde med de forskellige former for våben er noget lavere i 1995-96. Der er dog kun tale om en statistisk signifikant vækst fra 1995-96 til 2012-13 og alene for slagvåben.

¹⁶ Svarkategorierne til dette spørgsmål er justeret i mindre omfang i 2013. Denne mindre ændring synes ikke at have haft indvirkning på resultaterne.

Tabel 5.6. Voldsepisoder hvor der er anvendt våben eller redskaber fordelt efter arten af våben m.v. og periode, pct.¹⁷

	1995-96	2005-06	2012-13
Skydevåben	0,5 %	1,6 %	1,7 %
Kniv	2,9 %	5,0 %	4,5 %
Slagvåben	3,3 %	4,5 %	6,8 %
Andre våben/redskaber	5,1 %	6,7 %	7,8 %

Den tredje indikator for voldens alvorlighed er antal gerningspersoner. En tredjedel af voldsopfrene har i 1995-96 været konfronteret med to eller flere gerningspersoner. I 2005-06 er andelen en smule højere og igen i 2012-13 endnu lidt højere (40 pct.), jf. tabel 5.7. Andelen i 2012-13 er signifikant højere end tidligere. Dette skyldes dog alene år 2012, hvor andelen af vold med mere end én gerningsperson er særligt høj, mens andelen falder til et niveau i 2013, som ikke adskiller sig fra periodens gennemsnit, se også tabel 5.23.

Tabel 5.7. Antal aktive gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
1	66 %	64 %	60 %
2	14 %	13 %	18 %
3	8 %	7 %	8 %
4	3 %	6 %	5 %
5 eller flere	8 %	10 %	9 %
I alt	100 %	100 %	100 %

En fjerde indikator på voldens alvorlighedsgrad er, hvor alvorligt ofret har oplevet det, der skete. Dette spørgsmål er som nævnt ikke med i undersøgelserne fra 1995-96, hvorfor det alene er muligt at se på udviklingen i den senere periode. Derfor behandles denne indikator, samt voldsopfrenes oplevelse af, hvorvidt der var tale om en ”kriminell handling”, først i næste afsnit (”Vold 2005-13” som belyser årlige udviklinger i perioden, se tabel 5.22 og 5.23).

Opsummerende om udviklingen i voldens alvorlighedsgrad kan det konkluderes, at der ikke er tale om en vækst i omfanget af synlige skader efter volden; at andelen af tilfælde, hvor der anvendes våben, er noget skiftende, men uden en signifikant stigning frem til 2012-13, samt at der er en statistisk signifikant vækst i andelen af voldstilfælde med flere gerningspersoner.

¹⁷ Det bemærkes, at summen af episoder for hver periode her er større end andelen af voldstilfælde, hvor der er benyttet våben, jf. tabel 5.5. Det skyldes, at der ved en del af voldstilfældene er blevet anvendt mere end en form for våben.

5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder

Mænds voldsrisiko var både i 1995-96, 2005-06 og 2012-13 mere end 50 pct. større end kvinders, jf. tabel 5.8. Der er dog sket ændringer i perioden 2005-13, jf. herom senere.

Tabel 5.8. Andel 16-74-årige mænd og kvinder i Danmark, der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
Mænd	2,2 %	2,1 %	1,9 %
Kvinder	1,2 %	1,3 %	1,1 %
Alle	1,7 %	1,8 %	1,5 %

Anskues volden ud fra *gerningspersonens* køn, er kønsfordelingen langt mere skæv, jf. tabel 5.9. Det er i helt overvejende grad mænd, der optræder som gerningspersoner, idet ofrene i omtrent ni ud af ti tilfælde har stået over for en mand. Andelen af episoder, hvor kvinder har øvet vold mod mænd, er øget signifikant i perioden fra 1995-96 til 2012-13, men denne form for vold er dog stadig af et relativt beskedent omfang.

Tabel 5.9. Kønsfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96		2005-06		2012-13	
	Offer		Offer		Offer	
Gerningsperson	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
Mand	64 %	29 %	61 %	30 %	59 %	30 %
Kvinde	1 %	6 %	2 %	7 %	4 %	7 %
Alle	65 %	35 %	63 %	37 %	63 %	37 %

Tabel 5.10 viser det fra mange undersøgelser kendte billede, at risikoen for at blive udsat for vold er størst i de unge år og frem til midt i 20'erne, hvorefter den falder med stigende alder. Tendensen er statistisk signifikant.

Tabel 5.10. Procent i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
16-19 år	5,1 %	4,8 %	3,9 %
20-24 år	4,6 %	5,3 %	4,1 %
25-29 år	1,8 %	2,7 %	2,2 %
30-49 år	1,3 %	1,5 %	1,1 %
50-74 år	0,6 %	0,6 %	0,7 %
Alle	1,7 %	1,7 %	1,5 %

Tabel 5.11 anskueliggør, at forskellen mellem mænd og kvinders udsathed er størst i de unge år, hvorefter den aftager. For aldersgruppen på 50 år og derover er der ingen forskel mellem kønnenes udsathed, mens der er omtrent dobbelt så mange mænd som kvinder under 25 år, der udsættes for vold. Sådan forholdt det sig både i 1995-96 og i 2005-06, denne forskel er dog mindre udtalt i 2012-13. Der ses umiddelbart en tendens til, at mænd under 25 år er mindre udsatte end tidligere, men udviklingen er ikke signifikant.

Tabel 5.11. Procent mænd og kvinder i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96		2005-06		2012-13	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
16-19 år	7,2 %	3,0 %	6,6 %	3,1 %	4,8 %	2,9 %
20-24 år	6,8 %	2,2 %	7,1 %	3,3 %	5,3 %	2,8 %
25-29 år	1,9 %	1,6 %	3,0 %	2,4 %	2,9 %	1,6 %
30-49 år	1,5 %	1,1 %	1,8 %	1,1 %	1,3 %	0,9 %
50-74 år	0,6 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %
Alle	2,0 %	1,2 %	2,1 %	1,3 %	1,8 %	1,1 %

Med hensyn til aldersfordelingen for gerningspersonerne er der ikke sket de store forskydninger. Dog ses en signifikant ændring ved, at en større andel af volden mod personer, der er ældre end 39 år, begås af unge under 25 år.

Tabel 5.12. Aldersfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96 ¹⁸			2005-06			2012-13		
	Ofrets alder			Ofrets alder			Ofrets alder		
Gernings-personens alder	16-24 år	25-39 år	Over 39 år	16-24 år	25-39 år	Over 39 år	16-24 år	25-39 år	Over 39 år
Indtil 24 år	32 %	11 %	7 %	31 %	10 %	6 %	38 %	13 %	14 %
25-39 år	15 %	20 %	15 %	8 %	12 %	13 %	9 %	7 %	6 %
Over 39 år				2 %	7 %	10 %	1 %	5 %	7 %
Alle	47 %	30 %	23 %	41 %	30 %	30 %	48 %	25 %	28 %

¹⁸ For 1995-96 tillader data ikke at skelne mellem gerningsmænd på henholdsvis 25-39 år og 40 år eller derover. Derfor er tallene for disse to grupper afrapporteret samlet.

5.1.4 Voldens art

Vold kan inddeles på mange måder og efter mange forskellige kriterier: Gadevold, værtshusvold, partnervold, ungdomsvold osv. I dette afsnit gives der et overblik over voldens art, og om der er sket ændringer fra 1995-96 til 2005-06 og til 2012-13.

En majoritet af ofrene for vold kendte ikke på forhånd gerningspersonen. Det er sandsynligt, at det moderne samfund som sådan i langt højere grad er præget af “fjernhedsvold” (hvor offer og gerningsperson ikke kender hinanden) end det traditionelle samfund, men som tabel 5.13 viser, er situationen ret uændret i forhold til 1995-96. Der er kun sket én signifikant ændring, og denne angår vold begået af én, som ofret har kendt i mindre end 24 timer. Vold begået i disse kortidsrelationer er mindsket fra 1995-96 til 2012-13.

Tabel 5.13. Ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
Helt ukendt	62 %	64 %	66 %
Nuv. ægtefælle/samlever	2 %	2 %	2 %
Tidl. ægtefælle/samlever	5 %	3 %	4 %
Barn/barnebarn	0,5 %	0,5 %	2 %
Anden familie	1 %	0,9 %	2 %
Tidl./nuv. ven/kammerat	4 %	3 %	2 %
Bekendt, kendt > 24 timer	7 %	9 %	6 %
Bekendt, kendt < 24 timer	3 %	1 %	0,6 %
Pers. i afhængighedsforhold	4 %	5 %	4 %
Anden “kendt”	11 %	12 %	15 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til gerningssted blev det med voldsofferundersøgelsen fra 1995-96 understreget, at vold, der sker i tilknytning til arbejde, udgør en væsentlig del af volden. Denne form for vold blev da betegnet som “den nye voldsproblematik” i erkendelse af, at tidligere voldsofferundersøgelser (Wolf, 1972; Andersen, 1985 og 1987; Christensen & Koch-Nielsen, 1992) havde tildelt arbejdsdimensionen en langt mere tilbagetrukket placering i det samlede voldsbillede.

Fra 1995-96 til 2005-06 er andelen af vold, der sker i tilknytning til arbejds- eller uddannelsessted, vokset yderligere, mens denne andel i 2012-13 er på niveau med 1995-96, jf. tabel 5.14. I 1995-96 var det således 15 pct. af dem, der havde været udsat for vold, der var blevet udsat for det på deres arbejds- eller uddannelsessted, mens det i 2005-06 var 25 pct. og i 2012-13 18 pct. Det hører med til billedet, at 2005-06 er de år i hele den undersøgte periode, hvor andelen af arbejdsrelateret vold er

højest. Gennemsnittet for de fem mellemliggende år, 2007-11, er 15 pct. og altså også på niveau med 1995-96.

Tabel 5.14. Gerningsstedet 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

	1995-96	2005-06	2012-13
Ofrets bolig	10 %	8 %	10 %
Voldspersonens bolig	1 %	1 %	2 %
Anden privat bolig	4 %	7 %	4 %
Arbejde/uddannelsessted	15 %	25 %	18 %
Værtshus, bodega m.v.	24 %	15 %	17 %
Offentlig gade/vej	34 %	32 %	38 %
Offentligt transportmiddel	1 %	1 %	2 %
Andet offentligt sted	5 %	5 %	6 %
Udlandet	3 %	2 %	1 %
Andet sted	2 %	3 %	2 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Siden 2009 har offerundersøgelsen indeholdt et særligt spørgsmål til dem, der har været udsat for vold på arbejdet, idet der er spurgt om, hvilken type arbejde de har. 33 pct. af de ofre, der er blevet udsat for vold på deres arbejdsplads, oplyser at arbejde med særligt vanskelige klienter såsom demente, psykisk syge, udsatte unge m.v. 5 pct. af ofrene har kontrol- eller overvågningsarbejde, eksempelvis som politibetjent eller dørmænd, mens 5 pct. arbejder inden for persontransport. 17 pct. oplyser om andre former for risikobetonet arbejde. Sammenlagt to tredjedele af ofrene for vold på arbejdspladsen ser altså ud til at have et arbejde, der indebærer en særlig risiko.

Værtshusvolden er blevet sjældnere i den undersøgte periode: Mens det i 1995-96 var 24 pct. af volden, der foregik på et værtshus m.v., var det i 2005-06 15 pct. og i 2012-13 17 pct. Faldet siden 1995-96 er signifikant.

Den største andel af volds ofre udsættes for vold på offentlig gade eller vej. Der ses en tendens til en øgning i denne andel – fra cirka hvert tredje voldstilfælde i 1995-96 og i 2005-06 til 38 pct. i 2012-13 – men denne stigning er dog ikke signifikant, og man skal huske på, at den samlede vold ikke er steget, men snarere faldet.

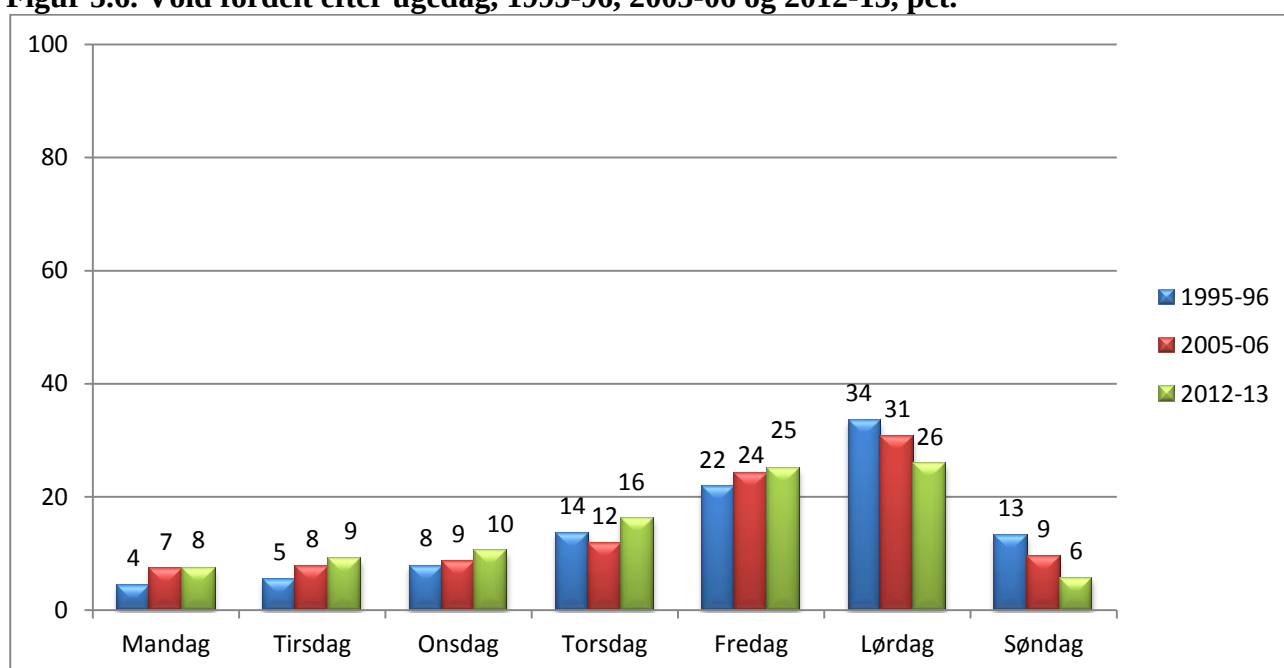
5.1.5 Hvornår skete volden?

Selv om vold kan forekomme på et hvilket som helst tidspunkt, findes der visse tidspunkter eller perioder, den især er koncentreret omkring. Det er de tidspunkter og perioder, hvor flest har fri fra arbejde, hvor forlystelseslivet (på værtshuse m.v.) er mest intenst, og hvor der drikkes mest alkohol.

Der er derimod ingen måneder, der markerer sig som markant “farligst” eller “fredeligst”. Tidligere undersøgelser (Balvig m.fl., 1985b; Døllner, 1991; Balvig, 1997) viser en vis ophobning af vold i december, dvs. i jule(frokost)måned. Dette mønster er imidlertid ikke (længere) tydeligt i de aktuelle voldsofferundersøgelser.

Anderledes skævdelt er volden set over et *ugeforløb*, jf. figur 5.6. 57 pct. af den samlede vold er koncentreret til weekenden. Alene fredage og lørdage tegner sig for mere end halvdelen af volden. Hvor man i 1995-96 så, at størstedelen af volden i weekenden foregik om lørdagen, er der siden sket en forskydning, således at andelen af vold fredag og lørdag er omtrent lige stor. I samme periode er der sket et signifikant fald i den andel af volden, der foregår om søndagen. De relativt fredeligste dage er søndag til onsdag, hvor en tredjedel af den samlede vold foregår.

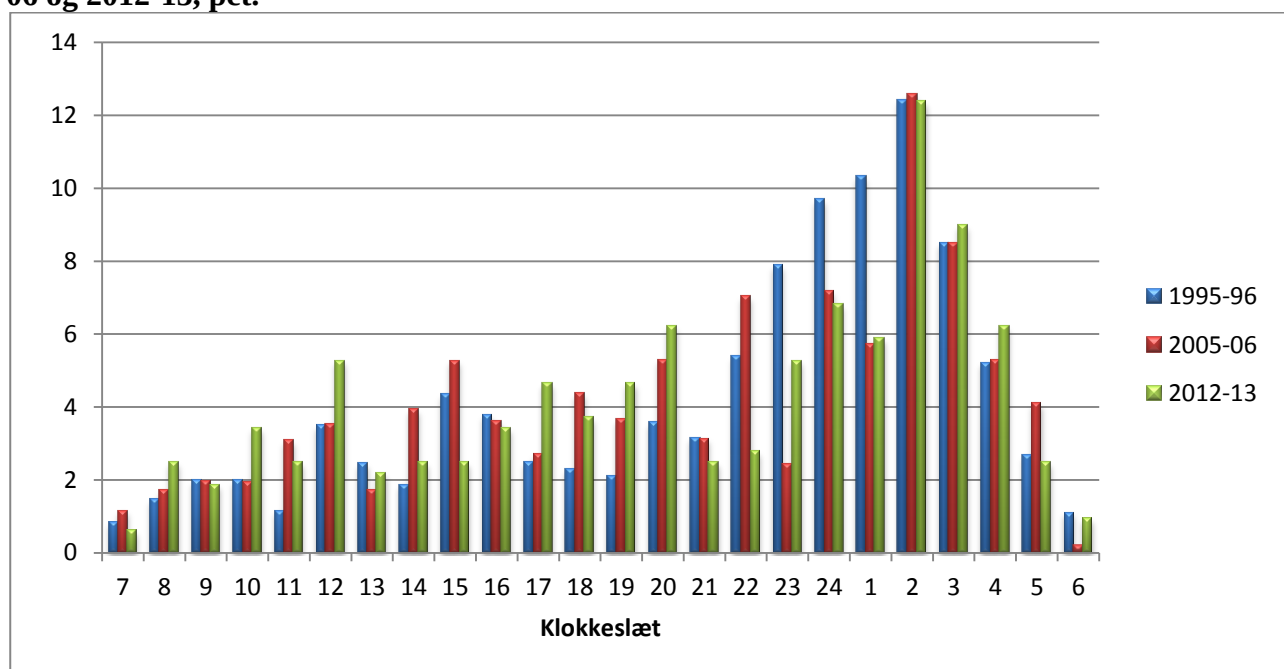
Figur 5.6. Vold fordelt efter ugedag, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.¹⁹

Også set over døgnet 24 timer er skævdelingen markant, jf. figur 5.7. Den mest ufredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 22:00 om aftenen og klokken 4:00 om morgenen, hvor knap halvdelen af den samlede vold finder sted (42 pct. i 2012-13). Den relativt fredeligste fjerdedel af døgnet er fra kl. 6.00-12.00, hvor knap en ottendedel af den samlede vold foregår.

¹⁹ I 15 pct. af voldstilfældene husker ofrene kun, hvorvidt hændelsen foregik i hverdage eller weekenden. Disse besvarelser spredtes ud på de forskellige dage i de to kategorier. Tidligere har disse besvarelser været fordelt ligeligt inden for hverdagens og weekendens ugedage, mens de nu fordeles, så det afspejler den eksisterende fordeling mellem dagene, hvilket forklarer mindre variationer i forhold til tidligere resultater. Derudover husker 11 pct. slet ikke, hvilken ugedag der var tale om. Disse er ikke indregnet her.

Figur 5.7. Vold fordelt efter det tidspunkt på døgnet, hvor den har fundet sted, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.²⁰

En relativ stor del af voldepisoderne – 32 pct. i 1995-96, 25 pct. i 2005-06 og 25 pct. i 2012-13 – har fundet sted i de tre første timer efter midnat, mellem kl. 0:00 og 3:00. Set over et længere tidsrum er volden rykket længere ud på de små timer, hvilket utvivlsomt afspejler en trend i forlystelseslivet med hensyn til, hvornår man går ud og hjem. Tilbage i 1971 var det således 42 pct. af volden, der fandt sted mellem kl. 19:00 og 22:00 (Wolf, 1972). Der ses ikke nogen entydig udvikling i mængden af vold i dagtimerne. Derimod ses en signifikant stigning i volden i de første aftentimer fra kl. 18 til 21 fra 8 pct. i 1995-96 til 15 pct. i 2012-13.

5.1.6 Alkohol og stoffer

Der er en stærk sammenhæng mellem voldsudøvelse og alkoholindtagelse. Hvorvidt der er tale om en egentlig årsagssammenhæng, og i givet fald i hvilken grad, er et kompliceret spørgsmål, som ligger uden for nærværende fremstillings rammer at gå ind på.

Offerundersøgelserne bekræfter alkoholens fremtrædende rolle i voldssammenhæng. I 2012-13 har 45 pct. af ofrene angivet, at gerningspersonerne var påvirkede af alkohol, jf. tabel 5.14. Dette re-

²⁰ Efterfølgende denne rapport's udgivelse, er Justitsministeriets Forskningskontor blevet oplyst om, at Danmarks Statistik har formateret spørgsmålet om klokkeslæt pr. oktober 2012 uden at informere herom. De i tabellen angivne tidsmæssige fordelinger for 2012-13 er efterfølgende korrigeret i 2015, så de stemmer overens med tallene i rapporten udgivet i 2015 "Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2014 med særligt afsnit om vold og reviktimisering".

præsenterer dog samtidig et signifikant fald i forhold til 1995-96, hvor 59 pct. af gerningsmændene mentes at være alkoholpåvirkede.

I mere end hvert fjerde tilfælde (26 pct.) mener ofrene, at gerningspersonen var meget eller stærkt påvirket. Selv om vi ikke ved, hvor mange mennesker der på et givet tidspunkt er (meget) påvirket af alkohol, repræsenterer disse tal utvivlsomt en kraftig forhøjet hyppighed.

Det bemærkes, at procentandelen af uoplyste og ved ikke-besvarelser, som ikke er inkluderet i tabel 5.15, ved dette spørgsmål er relativ høj, 9 pct. Der må naturligvis være en del voldshændelser, hvor det kan være svært at vide eller vurdere, om gerningspersonen var påvirket.

Tabel 5.15. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet, 1995-96, 2005-06 og 2012-13.

	1995-96		2005-06		2012-13	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Meget påvirket af alkohol	37 %	12 %	27 %	13 %	26 %	13 %
Påvirket af alkohol	22 %	31 %	17 %	22 %	19 %	29 %
Påvirket af andet	8 %	1 %	17 %	1 %	14 %	1 %
Ikke påvirket	34 %	55 %	39 %	63 %	41 %	57 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Fra den første til de to sidste perioder er der sket en bemærkelsesværdig udvikling med hensyn til gerningspersonernes påvirkning af andet end alkohol, dvs. narkotika, medicin el.lign. I 1995-96 var 8 pct. af gerningspersonerne, ifølge ofrene, påvirket af andet end alkohol. I 2005-06 var denne andel steget til 17 pct. og lå i 2012-13 med 14 pct. på samme niveau. Disse andele er signifikant højere end niveauet i 1995-96.

Voldsundersøgelsen understreger derudover også, at vold i hvert fald ikke udelukkende er et spørgsmål om alkohol (eller andre stoffer): To ud af fem gerningspersoner (41 pct.) var, ifølge ofrene, hverken påvirket af alkohol eller andre stoffer. I 1995-95 lå dette niveau på 34 pct.

Hovedparten af ofrene (57 pct.) angiver, at de ikke selv var påvirket af alkohol el.lign. Det er endvidere meget få ofre (1 pct.), der angiver at have været påvirket af andre stoffer end alkohol. Andelen af påvirkede ofre (43 pct.) er signifikant mindre end andelen af påvirkede gerningspersoner (59 pct.).

Der er ikke overraskende en signifikant større andel af de voldstilfælde, hvor ofret var påvirket af alkohol, som er foregået på barer og værtshuse, i forhold til andelen af tilfælde, hvor ofret ikke var

påvirket. Omvendt er en relativ lille del af dem, der udsættes for vold i eget hjem, på arbejdspladsen eller i offentlige transportmidler, påvirkede af alkohol eller andet.

I omtrent to tredjedele af alle voldssituationer i 2005-06 og 2012-13 har der været tale om, at enten gerningspersonen, ofret eller begge parter var påvirkede af alkohol eller andre stoffer, jf. tabel 5.16. Denne andel er dog signifikant mindre, end tilfældet var i årene 1995-96.

Tabel 5.16. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet, 1995-96, 2005-06 og 2012-13.

Påvirket		1995-96	2005-06	2012-13
OFFER	GERNINGSPERSON			
Alkohol	Alkohol	36 %	23 %	30 %
Alkohol	Intet	6 %	5 %	6 %
Intet	Alkohol	22 %	21 %	15 %
Andre stoffer	Andre stoffer	0,5 %	0,6 %	0,3 %
Andre stoffer	Intet	0,8 %	0,0 %	0 %
Intet	Andre stoffer	6 %	9 %	10 %
Alkohol	Andre stoffer	1 %	7 %	4 %
Andre stoffer	Alkohol	0,3 %	0,3 %	0,0 %
Intet	Intet	27 %	33 %	35 %
Alle		100 %	100 %	100 %

Også med hensyn til situationer, hvor *både* ofret og gerningspersonen er påvirket af alkohol, er der sket en markant og signifikant mindskning fra 1995-96 til 2005-06, men ikke fra 1995-96 til 2012-13.

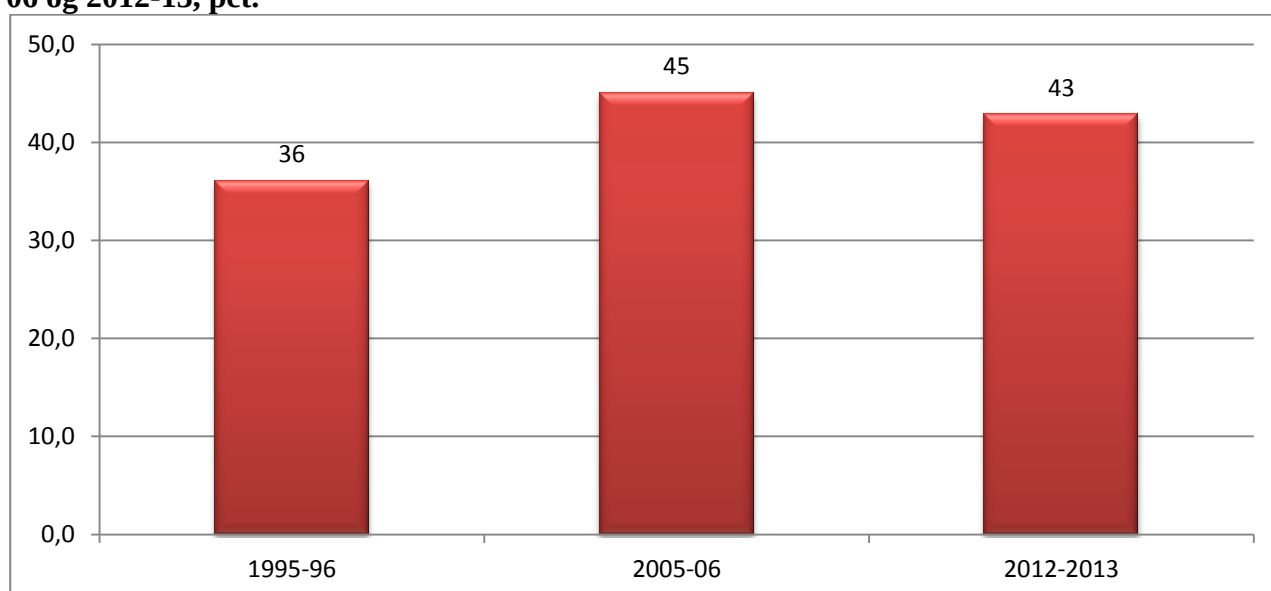
Man bør holde sig for øje, at vi i det forudgående hele vejen igennem har refererer til andele og procentdele af den samlede vold. Et ”fald” heri betyder ikke nødvendigvis et reelt eller samlet fald, ligesom en ”stigning” ikke nødvendigvis betyder en reel eller samlet stigning. Udviklingerne skal ses i forhold til, hvordan den samlede vold har udviklet sig. I den udstrækning, der er tale om et reelt samlet fald i volden igennem den sidste snes år, synes dette først og fremmest at deje sig om et fald i vold begået af alkoholpåvirkede unge i værtshusmiljøet.

5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold

Anmeldelsestilbøjeligheden opgøres almindeligvis ved at undersøge, hvor mange der anmeldte hændelsen til politiet, sidste gang de var udsat for vold. Metodens begrænsning er naturligvis, at vi ikke får oplysning om, hvorvidt de, der har været udsat flere gange, er lige tilbøjelige til at anmelde alle voldsepisoder til politiet. Da der frem til og med 2008 foreligger oplysninger om de tre seneste voldstilfælde i undersøgelsen, er det undersøgt, hvad dette betyder. Der viser sig at være en lidt

mindre anmeldelsestilbøjelighed for alle tre seneste tilfælde end for alene seneste tilfælde. Samtidig viser der sig dog at være en helt ensartet udviklingstendens for de to målingsmetoder. Eftersom det først og fremmest er udviklingstendensen, der er i fokus her, vil anmeldelsesprocenten i det følgende derfor alene angå andel anmeldte tilfælde af seneste voldsepisode. Det bemærkes, at anmeldelse inkluderer forhold, som ofret ikke selv har anmeldt, men hvor det er tilkendegivet, at politiet har fået kendskab om forholdet på anden vis (f.eks. ved at andre end ofret har anmeldt, eller at politiet selv har opdaget forholdet). Sammenligningen her vedrører alene perioderne 1995-96, 2005-06 og 2012-13. Som det er fremgået af det tidligere, er der totalt set sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold fra 1995-96 til 2005-06. Anmeldelsestilbøjeligheden for 2012-13 er imidlertid faldet en smule, men ikke signifikant, i forhold til perioden 2005-06, jf. figur 5.8.

Figur 5.8. Anmeldelsesprocenten opgjort på baggrund af seneste voldstilfælde, 1995-96, 2005-06 og 2012-13, pct.

Af tabel 5.17 fremgår det, at stigningen i anmeldelsestilbøjeligheden efter 1995-96 angår såvel vold, der har medført fysiske skader, som vold, hvor dette ikke er tilfældet. Anmeldelsestilbøjeligheden for den vold, der *ikke* har medført skader, steg markant og statistisk signifikant fra 28 pct. i 1995-96 til 42 pct. i 2005-06, og niveauet i 2012-13 afviger ikke signifikant herfra. Der ses endvidere en stigende tendens i anmeldelsestilbøjeligheden for den vold, der *har* medført fysiske skader, fra 43 pct. i 1995-96 til 48-49 pct. i 2005-06 og 2012-13, men disse forskelle er ikke signifikante.

Tabel 5.17. Anmeldelsesprocent i forhold til om der har været synlige skader ved vold, 1995-96, 2005-06 og 2012-13.

	1995-96		2005-06		2012-13	
	Skader	Ej skader	Skader	Ej skader	Skader	Ej Skader
Anmeldte	43 %	28 %	48 %	42 %	49 %	36 %
Ikke-anmeldte	57 %	72 %	52 %	58 %	51 %	64 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

De, der ikke har anmeldt voldsepisoden til politiet, er blevet spurgt om begrundelsen for ikke at gøre det. Oplysninger herom vedrørende 2013 fremgår af tabel 5.18, som viser, at en relativt stor del ikke anmelder, fordi de finder voldsepisoden for bagatelagtig til at gå til politiet med. I alt 22 pct. angiver dette som begrundelse for ikke at anmelde, mens 17 pct. angiver, at de ikke har anmeldt, fordi de ser volden som en risiko ved deres arbejde. 15 pct. angiver, at de ikke har anmeldt, da det ikke nytter noget, mens 6 pct. oplyser, at hensynet til gerningspersonen står højere, typisk fordi der er tale om et familiemedlem, en kæreste eller en nær ven. I 7 pct. af tilfældene angives mægling eller selvforsvar, som årsag til at undlade at anmelde, mens 6 pct. angiver, de *selv* mente, at de var skyld i volden, som årsag.

Tabel 5.18. Voldsofres grunde til ikke at anmelde voldsepisoden til politiet, 2013, pct.

	Andel
For lidt at anmelde	22 %
Arbejdsrisiko	17 %
Konflikten løst ved mægling/selvforsvar	7 %
Hensyn til gerningsperson	6 %
For besværligt	2 %
Kunne ikke give sikre oplysninger til politiet	2 %
Frygt for repressalier	4 %
Anmeldt til anden myndighed	3 %
Nytter ikke	15 %
Selv skyld i volden	6 %
Anden grund	13 %
I alt	100 %

I afsnit 5.2 findes der uddybende analyser af anmeldelsestilbøjeligheden for perioden 2005-13 i relation til ofrets oplevelse af episoden.

I de tilfælde, hvor volden er anmeldt, har politiet i de fleste tilfælde fået fat i den formodede gerningsmand, idet det efter ofrets udsagn er sket i 52 pct. af de anmeldte voldstilfælde i 1995-96, 58 pct. i 2005-06 og 54 pct. i 2012-13.

5.2 Vold 2005-13

I de ovenstående analyser er resultaterne fra de seneste otte år, 2005 til 2013, behandlet som to perioder med henblik på sammenligning med de tidligere undersøgelser. Således er der allerede skitseret visse udviklinger mellem perioderne 2005-06 og 2012-13. I det kommende ses der nærmere på udviklinger år for år i perioden 2005-13. Der fokuseres her på resultater, der viser en statistisk signifikant forandring over årene, samt på de forhold og oplysninger, som der ikke foreligger data for vedrørende perioden 1995-96. Enkelte andre resultater vil dog også blive fremhævet.

For så vidt angår de årlige udviklinger med hensyn til risikoen for reviktimisering, jf. tabel 5.19, sker der fra 2006 til 2007 et statistisk signifikant fald fra 35 til 25 pct. I de følgende to år sker der en mindre stigning, mens der fra 2009 til 2010 sker der en større stigning – fra 29 til 39 pct. reviktimiserede – men ingen af disse forandringer er statistisk signifikant. Andelen af reviktimiserede har siden da været nogenlunde stabil, dog med en tendens til mindskning fra 2012-2013.

Tabel 5.19. Antal gange voldsofre har oplevet sig udsat for vold inden for en periode på 12 måneder, 2005-13, pct.²¹

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 gang	66 %	65 %	75 %	72 %	71 %	61 %	62 %	60 %	64 %
2 gange	20 %	21 %	12 %	20 %	13 %	20 %	19 %	18 %	15 %
3 gange el. mere	14 %	14 %	13 %	9 %	16 %	19 %	19 %	22 %	20 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gennemsnit	2,0	2,2	1,7	1,8	1,9	2,5	2,4	2,6	2,3

Ved vurderingen af disse tal og udvikling heri skal man være opmærksom på, at det ikke er uden problemer at beregne et præcist antal voldshandlinger, dels fordi antallet af voldsofre er lille, dels fordi gruppen, der udsættes mange gange, er endnu mindre. For nogen kan det endvidere være vanskeligt at angive et præcist antal gange.

Tabel 5.20. Andelen af mandlige og kvindelige voldsofre, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mænd	2,1 %	2,1 %	2,4 %	2,4 %	1,5 %	1,7 %	2,1 %	2,0 %	1,7 %
Kvinder	1,4 %	1,2 %	1,2 %	1,6 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,1 %
I alt	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,4 %

²¹ Ved beregning af gennemsnittet er det maksimale antal årlige voldstilfælde sat til 20. Det indebærer også, at personer, der har svaret ”mange gange” og lignende, registreres med 20 tilfælde af vold.

Over årene er der også sket ændringer i forholdet mellem antallet af mandlige og kvindelige volds ofre, jf. tabel 5.20. I 2009 ses et signifikant fald i andelen af mandlige volds ofre, men siden stiger denne andel igen, dog ikke signifikant. De årlige forskydninger mellem kønnenes voldsrisiko viser således ikke en entydig tendens. Der er set på, om forskydningerne mellem kønnene afspejler ændringer i voldens art – her vurderet ud fra gerningsstedets karakter – men analyserne tyder ikke på, at det er tilfældet.

Vedrørende voldens grovhed er der, for så vidt angår brug af våben, i perioden fra 2006-10 en tendens til stigning i andelen af voldsepisoder *uden* våben – fra 77 til 87 pct. af tilfældene, jf. tabel 5.21. I 2011 stopper denne tendens, og der sker en signifikant stigning i andelen af voldsepisoder med brug af våben sammenlignet med 2009 og 2010, men ikke i forhold til de tidligere år. Andelen af voldsepisoder med brug af våben mindskes igen i 2012 og 2013, som dog ikke adskiller sig signifikant fra tidligere år.

Tabel 5.21. Andelen af voldtildfælde med brug af våben samt art af våben, 2005-13, pct.²²

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andel af alle voldtildfælde med brug af våben	17 %	23 %	21 %	18 %	16 %	13 %	24 %	21 %	14 %
- Heraf skydevåben	12 %	6 %	10 %	5 %	9 %	9 %	9 %	7 %	15 %
- kniv	18 %	33 %	8 %	29 %	27 %	14 %	22 %	24 %	30 %
- slagvåben	23 %	24 %	23 %	37 %	24 %	37 %	27 %	40 %	41 %
- andre våben	47 %	25 %	56 %	35 %	47 %	48 %	39 %	42 %	52 %

Der er endvidere nogle forskydninger årene imellem med hensyn til arten af våben eller redskab, der er anvendt. Således er andelen af sager med anvendelse af kniv relativ stor i 2006 og relativ lille i 2007 og 2010. Nogen tydelig og signifikant udviklingstendens på dette område er der dog ikke tale om, hvilket i høj grad beror på, at der er meget få personer, der har været udsat for vold med våben, hvorfor eventuelle udviklingstendenser kan være vanskelige at fastslå med statistisk sikkerhed.

²² En mindre kategoriseringsændring betyder, at nogle af de angivne andele for typen af våben i år 2011 og 2012 er justeret i forhold til det, der er angivet i tidligere rapporter.

Tabel 5.22. Alvoren af de skader ofret er blevet påført i forbindelse med vold, 2005-13, pct.²³

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
Ingen skader	49 %	45 %	44 %	51 %	51 %	53 %	51 %	47 %	47 %	49 %
Mindre alvorlige skader	34 %	36 %	35 %	29 %	23 %	35 %	30 %	26 %	42 %	32 %
Mere alvorlige skader	17 %	19 %	21 %	20 %	25 %	13 %	19 %	28 %	11 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

En anden indikator på voldens grovhed – andel voldsepisoder der har ført til synlige skader eller mærker – peger heller ikke på tydelige forandringer eller tendenser. Andelen af sager med skader varierer mellem 48 og 57 pct., med 2007 som året med flest skader og 2010 som året med færrest, jf. tabel 5.22. En rapport, der er baseret på voldsofres kontakt til sygehuse, viser tilsvarende, at skademønstret har været meget ensartet i perioden 2006-13, og at der ikke er tegn på, at skaderne er blevet mere alvorlige i perioden (Juel & Laursen 2014).

Med hensyn til alvorlighedsgraden af de skader, der forekommer, er disse i denne undersøgelse opdelt efter, om de er mindre eller mere alvorlige. Med mindre alvorlige skader forstås blå mærker, buler, hævelser, rifter o. lign., mens mere alvorlige skader omfatter åbne sår, flækket læbe, næseblod, skader på hals og hoved m.v. Hvis der alene fokuseres på den del af ofrene, der har pådraget sig skader, har andelen med skader af mere alvorlig karakter, været ret konstant, nemlig på omkring en tredjedel af alle dem med skader. Undtaget herfra er dog 2009 og 2012, hvor omkring halvdelen af dem, der har fået skader, har fået mere alvorlige skader. Andelen af voldsofre med mere alvorlige skader lå i 2012 således signifikant højere end den samlede andel for de øvrige år. I år 2013 er andelen af mindre alvorlige skader signifikant højere end for perioden 2005-13, og omvendt er mere alvorlige skader signifikant lavere. I denne sammenhæng skal der gøres opmærksom på, at der i 2013 blev lavet en teknisk ændring af svarkategorierne til spørgsmålet om skadens alvor, hvilket kan have betydning for resultaterne.²⁴

Knap en tredjedel af de skadede ofre (32 pct.) – svarende til godt hver fjerde af alle voldsofre – blev lægebehandlet som følge af den eller de skader, de havde pådraget sig. For størsteparten af de ofre, der fik en synlig skade som følge af volden, men som ikke blev lægebehandlet, angår skaderne mærker/hævelser (72 pct.) og rifter/skrammer (18 pct.)

²³ Det skal bemærkes at spørgsmålet i år 2013 er lavet om, således at der nu er ni svarkategorier i stedet for førhen, hvor det var et åbent spørgsmål, som blev omkodet manuelt.

²⁴ Tidligere var svarkategorien til dette spørgsmål helt åbent, og svarene blev under analysearbejdet samlet i ni kategorier. Et par eksempler på kategorier er 'mærker eller hævelser, såsom blåt øje, buler eller lignende', 'høre-, syns- eller tandskader' og 'brækkede legemsdele eller brud på kraniet.' Siden 2013 har interviewerens skullet inddele respondents svar i de ni kategorier under interviewet.

Den tredje indikator på grovheden – andel voldstilfælde med mere end én gerningsperson – viser også fluktuationer i perioden 2005 til 2013, jf. tabel 5.23. I den første del af perioden ses tegn på, at volden er blevet grovere, idet andelen af voldstilfælde med mere end én gerningsperson er vokset signifikant fra 32 til 44 pct. fra 2005 til 2008. I 2009 og 2010 falder denne andel dog til henholdsvis 35 og 38 pct., men i 2011 og 2012 ses igen en stigning til omtrent 45 pct. I 2013 er denne andel faldet igen til 36 pct. og adskiller sig ikke fra periodens gennemsnit.

Tabel 5.23. Antal gerningspersoner ved vold, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
1	68 %	60 %	57 %	56 %	65 %	62 %	55 %	56 %	64 %	61 %
2 – 4	24 %	29 %	30 %	36 %	24 %	28 %	31 %	35 %	27 %	29 %
5 el. flere	8 %	12 %	13 %	8 %	12 %	11 %	15 %	9 %	9 %	10 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til den fjerde grovheds- eller alvorlighedsindikator – ofrets egen opfattelse af hændelsens alvorlighed – er svarfordelingen nogenlunde ens i alle årene, dog med undtagelse af 2009, hvor usædvanligt mange af ofrene oplevede den vold, de var udsat for, som ”meget alvorlig”, jf. tabel 5.24. I 2013 er der relativt få ofre, som oplever voldshændelsen som ”meget alvorlig”, og afvigelsen er signifikant set i forhold til gennemsnittet for perioden siden 2005.

Tabel 5.24. Ofrets oplevelse af alvoren af voldsepisoden, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
Meget alvorlig	30 %	27 %	25 %	27 %	42 %	23 %	30 %	24 %	19 %	27 %
Ret alvorlig	27 %	30 %	33 %	40 %	23 %	34 %	34 %	36 %	34 %	32 %
Ikke særlig alvorlig	44 %	43 %	42 %	33 %	35 %	43 %	36 %	40 %	47 %	40 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Det er også undersøgt, om ofrene anser det, de har været udsat for, for at være kriminelt. I de fleste år er det omkring tre ud af fem ofre, der ikke er i tvivl om, at der var tale om en kriminel handling, jf. tabel 5.25. År 2013 er andelen signifikant lavere end de tidligere år. Til gengæld er det omkring en tredjedel, som anser handlingen for ”forkert, men ikke kriminel”. Denne vurdering forekommer særlig hyppigt i tilfælde, hvor gerningspersonen betegnes som ven, bekendt eller en person, der står i et afhængighedsforhold til ofret, f.eks. patienter eller klienter. Andelen er signifikant højere i 2013 i forhold til de tidligere år. Omkring en femtedel af ofrene anser voldsepisoden for bare at være ”noget der sker”, og denne vurdering er særligt udbredt i de tilfælde, hvor gerningspersonen indgår i et afhængighedsforhold til ofret.

Tabel 5.25. Ofrets vurdering af, hvorvidt voldsepisoden var en kriminel handling eller ej, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
En kriminel handling	55 %	59 %	63 %	58 %	56 %	55 %	58 %	56 %	44 %	56 %
En forkert, men ikke kriminel handling	23 %	24 %	18 %	26 %	28 %	26 %	17 %	28 %	34 %	25 %
Bare noget der sker	22 %	17 %	19 %	15 %	17 %	19 %	25 %	16 %	22 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Oplevelsen af voldsepisodens alvorlighed kan være afgørende for anmeldelsestilbøjeligheden. Af tabel 5.26 ses da også en klar sammenhæng mellem vurderingen af voldsepisoden og tilbøjeligheden til at anmelde. I 2013 var det 43 pct. af de ofre, der fandt voldsepisoden ”meget alvorlig”, der anmeldte det skete til politiet. Denne andel ligger betydeligt under gennemsnittet for perioden, og afvigelsen er statistisk signifikant.

Tabel 5.26. Anmeldelsestilbøjelighed i forhold til om voldsepisoden anses for at være alvorlig eller ej, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
Meget alvorlig	62 %	61 %	63 %	52 %	48 %	76 %	49 %	64 %	43 %	58 %
Ret alvorlig	57 %	52 %	45 %	43 %	47 %	61 %	58 %	56 %	47 %	52 %
Ikke særlig alvorlig	20 %	35 %	36 %	29 %	24 %	21 %	33 %	17 %	34 %	28 %

Som man kunne forvente, er der endvidere en meget nær sammenhæng mellem vurderingen af, om en handling opleves som ”kriminell”, og om den anmeldes, jf. tabel 5.27.

Tabel 5.27. Anmeldelsestilbøjelighed i forhold til om voldsepisoden anses for at være en kriminel handling eller ej, 2005-13, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-13
En kriminel handling	63 %	67 %	61 %	53 %	55 %	66 %	65 %	61 %	66 %	62 %
En forkert, men ikke kriminel handling	21 %	20 %	18 %	33 %	19 %	27 %	9 %	18 %	19 %	22 %
Bare noget der sker	16 %	13 %	24 %	6 %	22 %	19 %	32 %	24 %	20 %	21 %

I 2013 var det 66 pct. af de episoder, der betragtes som kriminelle, som anmeldtes til politiet, mod knap hver femte af de episoder, der anses som forkerte, men ikke kriminelle, og en tilsvarende andel for episoder, der er oplevet som noget, der bare sker. Anmeldelsesprocenten blandt de ofre, der vurderer, at voldsepisoden var ”forkert, men ikke kriminel” eller ”bare noget, der sker” varierer markant i løbet af perioden, dog uden klare udviklingstendenser. Fluktuationerne skal ses i sammenhæng med, at andelen i de enkelte år er baseret på relativt få observationer.

5.3 Årsager til vold 2008-13

Siden 2008 har offerundersøgelsen inkluderet tre spørgsmål vedrørende årsagen til vold. Spørgsmålene bygger på ofrets opfattelse af, hvad den oplevede vold skyldtes.

Et af de nye spørgsmål angår ofrets opfattelse af hovedårsagen til, at vedkommende blev udsat for vold. Knap hvert fjerde offer i perioden 2008-13 mener, at den væsentligste årsag er, at ”gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol”, jf. tabel 5.28. En væsentlig del – 45 pct. – af dem, der angiver denne årsag til volden, har været udsat for vold på deres arbejdsplads eller uddannelsessted. En anden hyppig angiven årsag er uenighed eller skænderi, der udviklede sig til vold, idet 17 pct. af ofrene oplyser, at dette var årsagen. Her er der godt en fjerdedel af tilfældene, som foregik på arbejdsplads eller institution, mens hver sjette har fundet sted på et værtshus eller lignende sted og hver tiende i egen bolig.

I øvrigt angives en lang række forskellige årsager til volden. Af dem, som svarer ”andet” som begrundelse for volden, angiver 10 pct., at volden var affødt af gerningsmandens påvirkning af alkohol eller stoffer. Herudover nævnes en række andre begrundelser som ”kedsomhed”, ”rent tilfælde” og ”racisme”, jf. også det senere.

Tabel 5.28. Ofrets opfattelse af årsagen (den væsentligste) til den vold, vedkommende har været udsat for, 2008-13, pct.

	Andel
Uenighed, skænderi der udviklede sig	17 %
Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre	7 %
Misundelse	2 %
Jalousi	5 %
Røveri (ville have noget jeg havde)	7 %
Seksuelt motiveret	3 %
Regulært overfald der ikke havde noget med mig at gøre	7 %
Skulle vise sig	7 %
Den eller de følte nok, det var mig, der startede	1 %
Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende	3 %
Gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol	23 %
Andet	15 %
Ved ikke	3 %
I alt	100 %

Mænd og kvinder angiver temmelig forskellige grunde til, at de er blevet udsat for vold. Kvindelige ofre er således langt mere tilbøjelige end mandlige til at anføre, at volden skyldtes jalousi, at det var seksuelt motiveret, eller at gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol. Omvendt er mænd væsentligt mere tilbøjelige til at mene, at volden skyldes hævn eller vrede, var umotiveret, skyldtes at personen skulle vise sig, eller at gerningspersonen mente, at ofret startede eller havde været provokerede. Disse afvigelser er alle statistisk signifikante. Mænd og kvinder er omtrent lige tilbøjelige til at mene, at volden mod dem skyldtes uenigheder og skænderier, røveri, misundelse eller andet.

5.3.1 Hadforbrydelser i forbindelse med vold

Der er i voldofferundersøgelserne siden 2008 belyst, i hvilket omfang volden kan betegnes som en hadforbrydelse (*hate crime*), dvs. en forbrydelse, der er motiveret af had over for den gruppe, som ofret tilhører eller antages at tilhøre. Der er således spurgt om, i hvilket omfang volden – efter ofrets opfattelse – er motiveret af enten racisme eller ofrets (formodede) seksuelle orientering (i det følgende: Homo- eller transfobi). Der kan være andre former for hadforbrydelser, eksempelvis politisk eller religiøst motiveret, men disse er der ikke spurgt til i denne undersøgelse. Tabellerne er forsynet med 95 pct. sikkerhedsintervaller, der angiver måleusikkerheden for at tydeliggøre de usikkerheder, der følger af at foretage opgørelser, der er baseret på så relativt få tilfælde.

Tabel 5.29. Voldshændelser fordelt efter ofrenes opfattelse af, om de er motiveret af racisme, 2008-13.²⁵

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	6 %	3.700	(4,6-7,4) (2.900-4.700)	46
Ja, måske	5 %	3.500	(4,1-6,8) (2.600-4.300)	49
Nej	89 %	56.000	(86,6-90,4) (54.800-57.200)	811
I alt	100 %	63.500	100 %	906

Af tabel 5.29 ses, at godt hvert 20. voldsoffer mener, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af racisme. Dette svarer til, at omkring 3.700 personer årligt udsættes for racistisk motiveret vold. En lidt mindre andel angiver, at volden *måske* var motiveret af racisme – dette svarer til ca. 3.500 ofre.

Af tabel 5.30 fremgår det, at voldsforbrydelser, der menes at være motiveret af ofrets seksuelle orientering, er signifikant sjældnere end dem, der menes, at skyldes racisme – cirka halvt så mange ofre angiver, at volden mod dem skyldtes homo- eller transfobi. Dette svarer til, at omtrent 1.600 personer årligt udsættes for vold grundet deres seksuelle orientering. En tilsvarende andel har angivet, at volden *måske* skyldtes deres seksuelle orientering.

Tabel 5.30. Voldshændelser fordelt efter ofrenes opfattelse af, om de er motiveret af homo- eller transfobi, 2008-13

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	3 %	1.600	(1,7-3,6) (1.000-2.200)	22
Ja, måske	3 %	1.800	(1,8-3,8) (1.100-2.400)	28
Nej	95 %	59.600	(93,2-95,9) (58.700-60.400)	853
I alt	100 %	63.000	100 %	903

Anmeldelsestilbøjeligheden for ofre for hadforbrydelser er af samme størrelsesorden som for øvrige voldsofre – 40 pct. for ofre for homo- eller transfobi, 43 pct. for ofre for racisme og 43 pct. blandt ofre generelt. I svenske offerundersøgelser ses tilsvarende, at anmeldelsestilbøjeligheden ikke er lavere for hadforbrydelser end for andre forbrydelser (Brå, 2012:2, Brå, 2013:16).

²⁵ Antallet af ofre i denne og de nedenstående tabeller er beregnet eksklusiv de respondenter, der svarer ”ved ikke”, hvilket drejer sig om omtrent 1 pct. af respondenterne. Da denne andel varierer en smule, vil kategorien ”Antal ofre i befolkningen, i alt” variere fra tabel til tabel.

5.3.2 Hadforbrydelser generelt

I offerundersøgelsen er der også spurgt til, hvorvidt røverier kan have været motiveret af racisme eller homo/transfobi. Ved at kombinere svarene på henholdsvis disse spørgsmål og spørgsmålene om hadforbrydelser i forbindelse med vold kan omfanget af hadforbrydelser, der er knyttet til disse to former for kriminalitet, kortlægges.

I perioden 2008-13 var der årligt 2,5 pct. af befolkningen, der oplevede at blive udsat for vold og/eller røveri.

I tabel 5.31 ses det, at andelen af ofre for vold og/eller røveri, der mener, at forbrydelsen mod dem var motiveret af racisme, gennemsnitligt over perioden lå på 4 pct., hvilket svarer til omtrent 4.300 personer eller cirka 0,1 pct. af befolkningen i alderen 16-74 år. Dertil kommer yderligere 5 pct., der mener, at hændelsen måske skyldtes racisme, hvilket svarer til omtrent 4.800 personer.

Tabel 5.31 Voldshændelser og røveri fordelt efter ofrenes opfattelse af, om de er motiveret af racisme. 2008-13.

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet ²⁶
Ja, helt sikkert	4 %	4.300	(3,4-5,4) (3.300-5.200)	53
Ja, måske	5 %	4.800	(3,9-6,0) (3.800-5.800)	67
Nej	91 %	89.900	(89,3-92,1) (87.000-89.700)	1311
I alt	100 %	97.500	100 %	1431

En signifikant mindre andel angiver, at forbrydelsen mod dem skyldtes seksuel orientering. jf. tabel 5.32. I 2008-13 mente 2 pct. af ofrene for vold og/eller røveri, at forbrydelsen mod dem helt sikkert skyldtes deres seksuelle orientering. Dette svarer til cirka 1.600 personer. En anelse flere mente, at det måske var tilfældet. Hver af disse andele svarer til omtrent 0,05 pct. af befolkningen. Undersøgelser fra Sverige og Norge peger ligeledes på, at forbrydelser motiveret af racisme er mere udbredt end tilfælde, hvor seksuel orientering vurderes at være årsagen (Brå 2013, Politidirektoratet 2013).

²⁶ I årene 2008-13 har 69.560 personer svaret på spørgsmålene om, hvorvidt de har været udsat for vold og røveri, samt hvis de havde, hvorvidt dette var motiveret af racisme eller seksuel orientering. Af disse havde 1.722 personer altså været udsat for én af eller – i sjældne tilfælde – begge disse forbrydelser, og en mindre andel heraf har ment, at forbrydelsen var motiveret af had.

Tabel 5.32 Voldshændelser og røveri fordelt efter ofrenes opfattelse af, om de er motiveret af homo- eller transfobi, 2008-13. Pct.

	Andel af ofre	Antal ofre i be- folkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	2 %	1.600	(1,1-2,3) (1.000-2.300)	22
Ja, måske	3 %	2.500	(1,8-3,3,4) (1.800-3.300)	39
Nej	96 %	93.300	(94,7-96,7) (92.300-94.200)	1370
I alt	100 %	97.500	100 %	1431

I tabel 5.33 angives, hvor stor en andel af denne gruppe ofre, der mente, at mindst én af de kriminalitetsformer, de var udsat for, skyldtes racisme og/eller homo- eller transfobi. Det ses af tabellen, at der set over hele perioden årligt har været omtrent 6 pct. af røveri- og/eller voldsofrene, hvilket svarer til omtrent 5.500 ofre årligt, der er sikre på, at de er blevet udsat for en hadforbrydelse. Omtrent 6.000 mener, at den forbrydelse, de var udsat for, måske var motiveret af had. I perioden ses der en signifikant stigning fra 10 pct. af ofrene i 2008-10, der mente, at der helt sikkert eller måske var tale om en hadforbrydelse, til 16 pct. i årene 2011-12. Denne udvikling synes dog ikke i at fortsætte i 2013, hvor denne andel udgør 12 pct.

Tabel 5.33. Voldshændelser og røveri fordelt efter ofrenes opfattelse af, om de er motiveret af racisme og/eller homo- eller transfobi, 2008-13. Pct.

	Andel af ofre	Antal ofre i be- folkningen	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	6 %	5.500	(4,5-6,7) (4.400-6.600)	69
Ja, måske	6 %	6.000	(5,0-7,3) (4.900-7.100)	86
Nej	88 %	86.000	(86,7-89,8) (84.500-87.500)	1276
I alt	100 %	97.500	100 %	1431

Det er oftere de kvindelige end de mandlige ofre, der oplever, de har været udsat for en hadforbrydelse, der bundede i homo- eller transfobi. Forskellen er statistisk signifikant. Der er omvendt en større andel af mænd end af kvinder, der angiver, at volden mod dem skyldtes racisme, og denne forskel er også statistisk signifikant.

Som nævnt er anmeldelsestilbøjeligheden for voldsofre ikke relateret til, om hændelsen er betinget af had eller ej. Ofre for racistisk motiverede røverier er dog i mindre grad tilbøjelige til at anmelde disse end andre røveriofre, idet 50 pct. af ofrene for racistisk motiverede røverier har anmeldt hændelsen mod 78 pct. af de øvrige røveriofre. Forskellen er statistisk signifikant. Der er derimod ikke

forskel på anmeldelsestilbøjeligheden blandt dem, som oplever røverierne motiveret af homo- eller transfobi, i forhold til øvrige røveriofre.

5.4 Partnervold

I dette afsnit vil omfanget, alvorligheden og karakteren af partnervold blive belyst. Tidligere lignende begreber har været ”hustruvold”, altså vold mod kvinder inden for (heteroseksuelt) ægteskab. I engelsksproget litteratur har begrebet ”domestic violence” også været benyttet, og her har der således været fokuseret på vold i hjemmet. Partnervold dækker over vold mod mænd og kvinder udøvet af en nuværende eller tidligere partner, uanset gerningsstedet.

Definitionen af begrebet ”vold” er her – ligesom tilfældet er i resten af rapporten – overladt til respondenterne selv. I andre undersøgelser af partnervold er begrebet ofte defineret på forhånd. I svenske undersøgelser inkluderer begrebet således overfald, seksuel vold, chikane og trusler (Brå 2009:12), mens man i Ligestillingsministeriets undersøgelse spørger ind til forekomsten af bestemte typer af voldshandlinger (Helweg-Larsen 2012). Definitionsforhold er givetvis med til at skabe en forskel i det målte omfang af partnervold.

I tabel 5.34 angives, hvor stor en del af de samlede voldsofre der har været udsat for partnervold.

Tabel 5.34. Omfanget af partnervold. 2005-13.

	Andel
Andel af voldsofre udsat for partnervold	6 %
Andel af befolkningen udsat for partnervold	0,1 %
Antal udsatte årligt	3.800
95 % - sikkerhedsintervaller	(3.100-4.600)

Det ses af tabellen, at godt hvert tyvende voldsoffer udsættes for partnervold. Tallet svarer til, at 0,1 pct. eller cirka 3.800 personer i alderen 16-74 år årligt udsættes for partnervold. Dermed er det en relativt lille del af den samlede mængde af voldsofre, der udsættes for partnervold. Da ofre for partnervold oftere er udsat mere end én gang i løbet af et år, jf. tabel 5.41, vil partnervolden udgøre en større andel af det samlede antal *voldstilfælde*.

Det er undersøgt, om der er sket forandringer over årene med hensyn til andelen, der har været udsat for partnervold. Der viser sig imidlertid kun små og ikke statistisk signifikante forandringer i denne andel.

5.4.1 Demografien for partnervold

Partnervold begås i langt de fleste tilfælde mod kvinder – i 93 pct. af de afrapporterede tilfælde var ofret en kvinde. Dette svarer til, at omkring 3.600 kvinder og omkring 200 mænd årligt udsættes for partnervold.

Andre nordiske undersøgelser har vist, at kønsfordelingen blandt ofre for partnervold varierer meget alt efter undersøgelsens kontekst, samt hvilke spørgsmål der stilles. I undersøgelser, der angår alvorligere vold, er udsathedene størst blandt kvinder, mens mænd og kvinder synes at være omtrent lige udsatte i undersøgelser, hvor der fokuseres på vold i mere bred forstand i forbindelse med konflikter i parforholdet. Disse variationer afspejler også, at der er forskel i typen og alvorsgraden af den partnervold, som henholdsvis mænd og kvinder udsættes for – kvinder udsættes typisk for vold, der er grovere, som oftere gentages, og som har flere negative konsekvenser (Brå 2009:12).

Tabel 5.35 Alderen på ofre for partnervold og øvrige voldsofre. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
16-24 år	32 %	42 %
25-39 år	40 %	28 %
40-74 år	29 %	30 %
I alt	100 %	100 %

I tabel 5.35 ses aldersfordelingen blandt ofre for partnervold og øvrige vold. Hvor de 25-39-årige udgør den mindste andel af ofrene for ikke-partnervold, er de blandt ofrene for partnervold den største gruppe og udgør 40 pct.

5.4.2 Alvorlighedsgraden af partnervold

Hvorvidt alvorlighedsgraden for partnervold adskiller sig fra de øvrige voldstilfælde undersøges – ligesom tilfældet var for undersøgelsen af volden generelt – via fire parametre: Forekomsten af skader, forekomsten af våben, antallet af gerningspersoner og ofrets oplevelse.

Af tabel 5.36 ses det, at en markant og signifikant større andel af ofrene for partnervold fik synlige skader. Mens det gjaldt for halvdelen af de øvrige ofre, gjorde det sig gældende for mere end tre fjerdedele af ofrene for partnervold. Blandt de personer, der fik synlige skader, var der for begge grupper en næsten lige stor andel – 44 pct. for ofre udsat for partnervold og 43 pct. for øvrige voldsofre – der måtte have lægebehandling.

Tabel 5.36. Andelen af voldsofre, der fik synlige skader, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Synlige skader	76 %	50 %
Ikke synlige skader	24 %	50 %
I alt	100 %	100 %

Der er kun en lille og ikke signifikant forskel i andelen af ofre for henholdsvis partnervold og anden vold, der oplevede at blive udsat for eller truet med våben eller redskab under voldsepisoden, jf. tabel 5.37. Datamaterialet er for spinkelt til analyser vedrørende eventuelle forskelle i arten af det anvendt våben.

Tabel 5.37 Andelen af ofre for partnervold og ofre for øvrig vold, der oplevede at blive udsat for eller truet med vold med våben eller redskab. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Anvendt våben/redskab	21 %	19 %
Ikke anvendt våben/redskab	79 %	81 %
I alt	100 %	100 %

Det fremgår af tabel 5.38, at langt størstedelen af partnervolden er begået af en enkelt person. Kun i 10 pct. af tilfældene er der tale om to eller flere gerningspersoner. Dette står i modsætning til de øvrige voldsofre, hvor mere end 40 pct. af ofre har stået over for mere end én gerningsperson.

Tabel 5.38. Andelen af ofre for partnervold og ofre for øvrig vold fordelt efter antallet af gerningsmænd. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
1 gerningsperson	90 %	58 %
2 gerningspersoner	7 %	16 %
3 eller flere gerningspersoner	3 %	26 %
I alt	100 %	100 %

Ofrenes vurdering af hændelsen viser også tydelige forskelle mellem dem, der har været udsat for partnervold, og øvrige voldsofre, jf. tabel 5.39. Hele 58 pct. af ofre for partnervold vurderer, at der var tale om en meget alvorlig hændelse, mod 25 pct. af de øvrige ofre. Kun 12 pct. af ofre for partnervold mener, at hændelsen ikke var særlig alvorlig, mod 42 pct. af de øvrige ofre.

Tabel 5.39. Ofrenes vurdering af hændelsens alvorlighed, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Meget alvorlig	58 %	25 %
Ret alvorlig	30 %	33 %
Ikke særlig alvorlig	12 %	42 %
I alt	100 %	100 %

En lignende, men knap så kraftig og ikke signifikant, tendens kan ses i tabel 5.40, der viser hvor stor en andel af de to offergrupper, der mener, at hændelsen var kriminel. Her vurderer knap to tredjedele af ofrene for partnervold, at hændelsen var kriminel, mens dette gør sig gældende for 56 pct. af de øvrige ofre. Der er dog signifikant forskel på, hvorvidt det bliver opfattet som ”bare noget der sker”. Det svarer 8 pct. af ofrene for partnervold, mod 20 pct. af de øvrige voldsofre.

Tabel 5.40. Ofrenes vurdering af hvorvidt hændelsen var kriminel, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
En kriminel handling	63 %	56 %
En forkert, men ikke kriminel handling	29 %	24 %
Bare noget der sker	8 %	20 %
I alt	100 %	100 %

Udover de fire ovenstående faktorer, der karakteriserer alvorlighedsgraden, skal også antallet af gange, ofrene har været udsat for vold, belyses. Voldsofrene er dog kun blevet bedt om at identificere gerningspersonen til den seneste voldshændelse, hvorfor man ikke kan være sikker på, at de ofre for partnervold, der er blevet udsat for vold to eller flere gange, i alle tilfælde er blevet det i en partnerrelation, ligesom noget af den vold, de øvrige voldsofre har oplevet, kan være begået af en partner.

Tabel 5.41 viser, at ofre for partnervold i langt højere grad genudsættes for vold end øvrige voldsofre. En fjerdedel af ofrene for partnervold har været udsat for vold to gange, og mere end en tredjedel har været udsat for vold mindst tre gange inden for det seneste år. De tilsvarende andele for øvrige voldsofre er henholdsvis 17 pct. og 15 pct. Partnervold synes dermed oftere at blive gentaget end øvrig vold, idet det som nævnt er usikkert, om der i alle tilfælde er tale om partnervold. Det er dog i andre undersøgelser vist, at reviktimiseringsrisikoen er særlig høj i forbindelse med partnervold (Balvig 1998).

Tabel 5.41. Antal gange det enkelte offer har oplevet sig udsat for vold, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
1 gang	40 %	68 %
2 gange	25 %	17 %
3 eller flere gange	34 %	15 %
I alt	100 %	100 %

På en del parametre synes partnervold således at være mere alvorlig end den øvrige vold. En større andel af volden fører til synlige skader, flere vurderer volden som alvorlig og som værende en kriminel handling, og en større andel udsættes mere end én gang. Omvendt synes der ikke at være forskel på andelen af hændelser med våben/redskabsanvendelse.

Det er sandsynligt, at de nævnte forskelle ikke udelukkende skyldes, at partnervold generelt er grovere, men at der også er tale om, at der er bias i rapportering af partnervold. I andre undersøgelser ses, at ofre for partnervold i højere grad oplyser om den grove vold, mens mindre grov vold inden for parforhold ofte ikke betragtes som vold eller kriminalitet, men blot som en del af en konflikt (Brå 2009:12).

5.4.3 Karakteren af partnervold

I dette afsnit undersøges øvrige karakteristika ved ofre for partnervold, herunder ofrets relation til gerningspersonen, hvor og hvornår volden finder sted, samt i hvilket omfang alkohol indgår.

Tabel 5.42. Ofre for partnervold. Relation mellem offer og gerningspersonen. 2005-13. Pct.

	Andel
Nuværende partner	27 %
En nu forhenværende partner	54 %
Forhenværende partner	19 %
I alt	100 %

Det ses af tabel 5.42, at i godt en fjerdedel af tilfældene er gerningspersonen ofrets nuværende partner. Mere end halvdelen af volden begås af en person, der på gerningstidspunktet var ofrets partner, men som ikke er det længere, mens knap en femtedel af volden begås af en på gerningstidspunktet forhenværende partner.

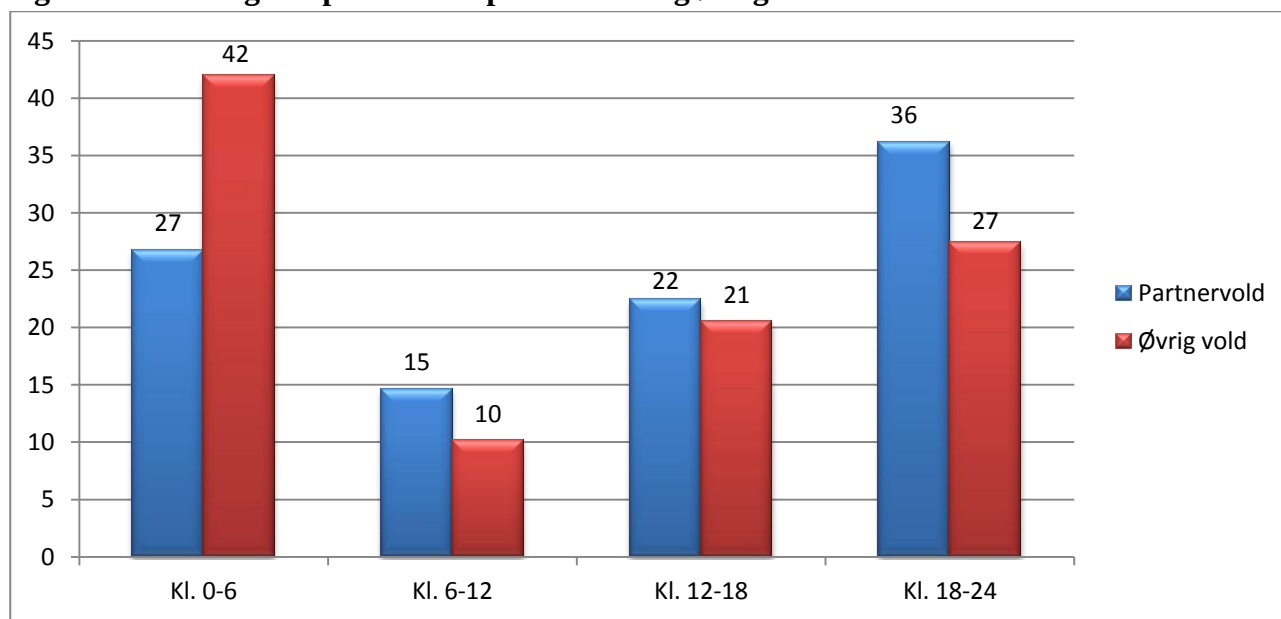
Langt størstedelen af partnervolden begås i private hjem, jf. tabel 5.43. Således foregår mere end tre fjerdedele af volden i ofrets egen bolig, og alt i alt er 88 pct. af voldstilfældene foregået i private boliger. Dette adskiller sig markant fra øvrig vold, hvor kun 12 pct. begås i private boliger.

Tabel 5.43. Gerningssted for partnervold og øvrig vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige volds ofre
Egen bolig	76 %	6 %
Voldsudøverens bolig	6 %	1 %
Anden privat bolig	5 %	5 %
Offentligt tilgængeligt sted som gade, park, vej.	8 %	39 %
Øvrige steder	5 %	49 %
I alt	100 %	100 %

Det er en lidt større andel af partnervolden end af den øvrige vold, der foregår i hverdagene, dvs. fra mandag til torsdag – 46 pct. i forhold til 37 pct. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant.

Figur 5.9. Gerningstidspunktet for partnervold og øvrig vold. 2005-13. Pct.

Figur 5.9 viser, hvornår på døgnet volden har fundet sted. Det ses, at en større del af partnervold end af anden vold foregår om aftenen, mens en mindre andel foregår om natten. Forskellen er statistisk signifikant.

Andelen af ofre og gerningspersoner, der – ud fra ofrets vurdering – har været påvirket af alkohol eller andet i relation til henholdsvis partnervold og øvrig vold fremgår af tabel 5.44.

Tabel 5.44. Gerningsperson og offers påvirkning af alkohol eller andet fordelt efter, om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-13. Pct.

	Partnervold		Øvrig vold	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Påvirket af alkohol	44 %	19 %	48 %	41 %
Påvirket af andet	6 %	0 %	14 %	1 %
Ikke påvirket	50 %	81 %	38 %	59 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Gerningspersonerne til partnervold synes lidt sjældnere end andre gerningspersoner at være påvirket af alkohol, men forskellen er ikke signifikant. Til gengæld er de signifikant sjældnere påvirket af ”andet”, eksempelvis narkotika eller medicin. For ofrenes vedkommende er der betydelig forskel i andelen, der var påvirket af alkohol. Under en femtedel af ofrene for partnervold var påvirkede af alkohol, mens dette gør sig gældende for signifikant flere, nemlig mere end dobbelt så stor en andel af de øvrige voldsofre. Meget få af ofrene – henholdsvis 0 pct. og 1 pct. – angiver at have været påvirket af andet.

Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem anmeldelsestilbøjeligheden hos ofre for partnervold og øvrige ofre, jf. tabel 5.45. Det er således henholdsvis 59 og 56 pct. af volden, der ikke er anmeldt til politiet, eller hvor volden på anden måde er kommet til politiets kundskab.

Tabel 5.45. Anmeldelse af partnervold og øvrig vold. 2005-13. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Ja, jeg har anmeldt til politiet	31 %	39 %
Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde	10 %	5 %
Nej	59 %	56 %
I alt	100 %	100 %

5.5 Vold og køn 2005-2013

I dette års rapport om offerundersøgelserne er der inkluderet et særligt afsnit om forskelle mellem mænd og kvinder, for så vidt angår omfanget, alvorlighedsgraden og karakteren af volden i perioden 2005-13.

Det er fremgået af tabel 5.20 i det tidligere, at der er sket en mindskning i andelen, der udsættes for vold, både for mænd og kvinder, når 2005 sammenlignes med 2013; for kvinder er andelen af udsat-

te faldet fra 1,4 pct. til 1,1 pct., mens den for mænd er mindsket fra 2,1 pct. til 1,7 pct. Der er dog ikke tale om en kontinuerlig faldende tendens, idet andelen varierer år for år.

Generelt er kvinder signifikant mindre udsatte end mænd. I perioden 2005-13 er det gennemsnitligt 1,3 pct. kvinder, der årligt udsættes for vold, mod 2,0 pct. mænd. Disse andele svarer til, at henholdsvis omtrent 25.000 kvinder og 41.000 mænd udsættes årligt. Med et sikkerhedsinterval på 95 pct. svarer det til mellem ca. 23.000 og 27.000 kvinder og mellem 38.000 og 43.000 mænd.

Tabel 5.46. Omfanget af vold fordelt efter køn, 2005-13.

	Andel	
	Mand	Kvinde
Andel af voldsofre	62 %	38 %
Andel af befolkningen udsat for vold årligt	2,0 %	1,3 %
Antal udsatte årligt	41.000	25.000
95 % sikkerhedsintervaller	(38.000-43.000)	(23.000-27.000)

5.5.1 Alder og køn

Alderen for henholdsvis kvindelige og mandlige voldsofre fremgår af tabel 5.47. Mens 47 pct. af de mandlige voldsofre var 16-24 år, var den tilsvarende andel af de kvindelige ofre signifikant mindre, nemlig 33 pct. Omvendt var andelen af ofre, der er 40 år eller ældre, signifikant større blandt kvinder end blandt mænd. Der er således klare kønsforskelle, idet der noget hyppigere findes unge blandt de mandlige ofre, mens der oftere er ældre blandt de kvindelige.

Tabel 5.47. Voldsofre fordelt efter alder og køn, 2005-13, pct.

	16-24 år	25-39 år	40-74 år	I alt
Mand	47 %	27 %	26 %	100 %
Kvinde	33 %	30 %	37 %	100 %
I alt	42 %	28 %	30 %	100 %

5.5.2 Alvorligheden af volden og køn

Er der forskel på grovheden eller alvorligheden af den vold, som henholdsvis kvinder og mænd udsættes for? Dette spørgsmål er belyst ved hjælp af de samme parametre, der er anvendt i det tidligere.

Med hensyn til spørgsmålet om gentagen vold udsættes kvinder hyppigere end mænd for vold flere gange, jf. tabel 5.48. Heraf ses, at det gennemsnitlige antal gange, offeret har været udsat for vold i løbet af de seneste 12 måneder, var højere for kvinder end for mænd. Denne forskel er signifikant. Så selv om færre kvinder udsættes for vold, er reviktimiseringen til gengæld højere blandt de kvin-

delige ofre.²⁷ Man skal dog som tidligere fremhævet være opmærksom på, at gennemsnittet er en sårbar størrelse, idet få personer, som hyppigt er udsat for vold, kan influere betydeligt på resultaterne.

Tabel 5.48. Antal gange det enkelte offer har oplevet sig udsat fordelt efter køn, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
1 gang	69 %	63 %
2 gange	17 %	18 %
3 eller flere gange	14 %	19 %
I alt	100 %	100 %
Gennemsnitligt antal	1,9	2,5

En anden parameter for voldens alvorlighed er spørgsmålet om eventuelle konsekvenser i form af synlige skader. Som det ses af tabel 5.49, var der på dette område ingen forskel mellem mandlige og kvindelige ofre, idet andelen, der har fået synlige skader, var 52 pct. for begge køn.

Tabel 5.49. Voldsofre fordelt efter køn og skader efter volden, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
Synlige skader	52 %	52 %
Ikke synlige skader	48 %	48 %
I alt	100 %	100 %

En tredje parameter for voldens alvorlighed angår anvendelsen af våben eller redskab. I alt var det 15 pct. af de kvindelige ofre, som havde været udsat for vold med brug af våben eller redskab, mens denne andel for mænd udgjorde 21 pct., jf. tabel 5.50. Denne forskel er statistisk signifikant, hvilket kan tyde på, at vold mod mænd er af relativt mere alvorlig karakter end vold mod kvinder.

Tabel 5.50. Voldsofre fordelt efter køn og efter anvendelse af våben eller andet redskab, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
Anvendt våben/redskab	21 %	15 %
Ikke anvendt våben/redskab	79 %	85 %
I alt	100 %	100 %

²⁷ Det kan beregnes, at kvinder i gennemsnit årligt har oplyst om ca. 62.000 voldsepisoder, mens det for mænd drejer sig om ca. 76.000 episoder.

Tabel 5.51 viser, hvilke våben m.v. der er anvendt. For alle typer var der flere mænd end kvinder, der havde været udsat herfor, men der er alene tale om signifikant forskelle, for så vidt angår for kniv og slagvåben.

Tabel 5.51. Voldstilfælde, hvor der er anvendt våben eller redskab, fordelt efter køn og arten af våben m.v., 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
Skydevåben	2,0 %	1,0 %
Kniv	5,0 %	3,0 %
Slagvåben	6,7 %	4,0 %
Andre våben/redskaber	8,6 %	6,8 %

Antallet af gerningspersoner, der er involveret i voldsudøvelsen, er også et aspekt af voldens alvorlighed. Som det fremgår af tabel 5.52, var der på dette område betydelige forskelle mellem mænd og kvinder. Mere end halvdelen – 51 pct. – af de mandlige volds ofre havde stået over for mere end én gerningsperson, mens det drejede sig om godt en femtedel (22 pct.) af de kvindelige volds ofre. Denne forskel er statistisk signifikant.

Det ses videre af tabel 5.52, at for begge køn falder andel ofre i takt med et stigende antal gerningspersoner. Det gælder dog ikke andelen af mandlige ofre, der har været udsat for vold med mere end fem gerningspersoner. Denne andel var 15 pct. mod 3 pct. for kvinder, og også her er der tale om en signifikant forskel. Gruppevold er således noget mere udbredt, når mænd er ofre, end når kvinder er det.

Tabel 5.52. Voldstilfælde fordelt efter køn og antal aktive gerningspersoner, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
1	49 %	78 %
2	17 %	11 %
3	12 %	4 %
4	7 %	4 %
5 eller flere	15 %	3 %
I alt	100 %	100 %

Respondenterne er endvidere blevet spurgt om deres egen opfattelse af alvorligheden af den volds episode, de har været udsat for. Det viser sig, at 23 pct. af de mandlige ofre så voldsepisoden som meget alvorlig mod 34 pct. af kvinderne, jf. tabel 5.53. Ligeledes var der færre mænd end kvinder, der betragtede volden som ret alvorlig, idet 31 pct. af dem har angivet det mod 35 pct. af kvinderne. Det betyder, at 40 pct. af mændene vurderer volden som *'ikke særlig alvorlig'* mod 31 pct. af kvin-

derne. Disse forskelle er i alle tilfælde signifikante. På trods af, at de tidligere nævnte indikatorer for voldens alvorlighed peger i retning af, at vold mod mænd er mere alvorlig end den, der begås mod kvinder, så opfatter kvinder volden mere alvorlig end mænd.

Tabel 5.53. Ofrets oplevelse af alvoren af voldsepisoden fordelt efter køn, 2005-13, pct..

	Mand	Kvinde	I alt
Meget alvorlig	23 %	34 %	27 %
Ret alvorlig	31 %	35 %	32 %
Ikke særlig alvorlig	40 %	31 %	40 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Det kan forventes, at der er en sammenhæng mellem vurderingen af voldens alvorlighed og vurderingen af hændelsen som kriminel eller ej. Dette holder dog ikke helt stik, når det relateres til køn, idet det var 59 pct. af de mandlige voldsofre mod 52 pct. af de kvindelige, der anså hændelsen for kriminel, jf. tabel 5.54. Omvendt var det kun 22 pct. af mændene, der så episoden som *'en forkert, men ikke kriminel handling'* mod 29 pct. af kvinderne. Disse forskelle er statistisk signifikante.

Tabel 5.54. Ofres vurdering af om voldsepisoden er en kriminel handling eller ej fordelt efter køn, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
En kriminel handling	59 %	52 %	56 %
En forkert, men ikke kriminel handling	22 %	29 %	25 %
Bare noget der sker	19 %	19 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Kvinderne bedømmer altså den vold, som de har været udsat for, for mere alvorlig, end mænd gør. Omvendt ser mændene i højere grad volden som en kriminel handling. Denne modsætning har antagelig relation til kønsforskelle med hensyn til den sammenhæng, voldsepisoden er foregået i, herunder kendskab til gerningsperson, arten af gerningssted, gerningstidspunkt samt de involveredes påvirkning af alkohol eller stoffer, jf. det følgende.

5.5.3 Karakteren af volden

Forholdet til gerningspersonen kan givetvis have betydning for opfattelsen af voldsepisoden. På det punkt er der klare forskelle mellem den vold, mænd og kvinder udsættes for.

Som det ses af tabel 5.55, er det betydeligt flere af de kvindelige end af de mandlige voldsofre, der kender deres gerningsmand: Af mændene drejede det sig om knapt en fjerdedel mod mere end halvdelen af kvinderne. Denne forskel er statistisk signifikant.

Tabel 5.55. Voldstilfælde fordelt efter køn og kendskab til gerningspersonen, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Ja	23 %	54 %	35 %
Nej, overhovedet ikke	77 %	46 %	65 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Ikke uventet beror denne forskel blandt andet på, at kvinder i betydeligt højere grad udsættes for vold af en partner. 27 pct. af de kvindelige ofre har således været udsat for partnervold, mens det var 3 pct. af de mandlige. Denne forskel er signifikant. Omvendt er næsten halvdelen af de mandlige ofres gerningsmænd nogen, de opfatter som ven, kammerat eller bekendt (gennem lidt længere tid), mod godt en femtedel af de kvindelige ofre. Der er ikke markante forskelle med hensyn til de resterende kategorier af mulige gerningspersoner.

Tabel 5.56. Voldstilfælde fordelt efter køn og relation til gerningsperson, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Nuv. ægtefælle/samlever	2 %	7 %	5 %
Tidl. ægtefælle/samlever	1 %	20 %	12 %
Barn/barnebarn	2 %	1 %	1 %
Anden familie	4 %	3 %	3 %
Tidl./nuv. ven/kammerat	17 %	6 %	11 %
Bekendt, kendt > 24 timer	30 %	16 %	22 %
Bekendt, kendt < 24 timer	2 %	2 %	2 %
Pers. i afhængighedsforhold	5 %	8 %	7 %
Anden "kendt"	37 %	37 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %

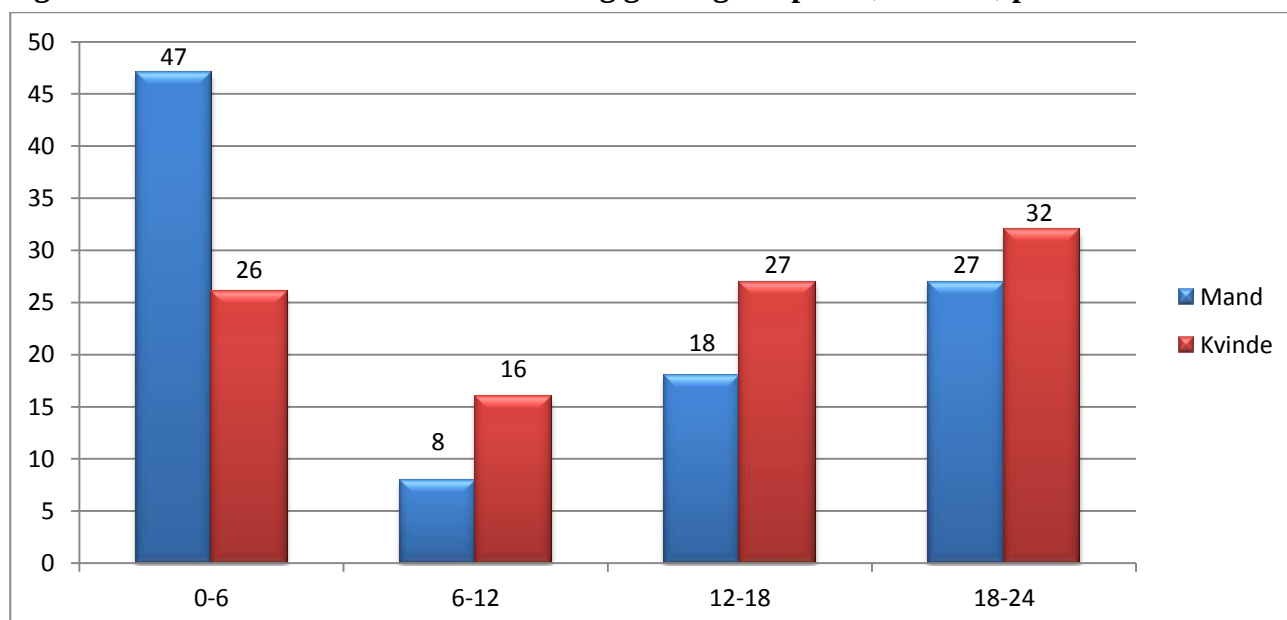
Relationen til gerningspersonen afspejler sig i arten af gerningssted, jf. tabel 5.57. Andelen af voldsepisoder i ofrets egen bolig udgjorde således 6 pct. for mænd mod 17 pct. for kvinder – en statistisk signifikant forskel. Det samme gør sig gældende for forskellen med hensyn til voldstilfælde i gerningspersonens bolig: 3 pct. af voldstilfældende mod kvinder mod 0,3 pct. af dem mod mændene var foregået der. Desuden var det en signifikant højere andel af volden mod kvinder, der relaterede sig til arbejds- eller uddannelsessted. Næsten hvert tredje kvindelige offer angav dette som gerningssted mod 13 pct. af de mandlige ofre. Omvendt er en signifikant større andel af volden mod mænd foregået på offentlig gade eller vej eller i offentligt transportmiddel, idet næsten halvdelen af alle voldsepisoder var foregået dér mod knap en fjerdedel af volden mod kvinder. Endelig er der også signifikant forskel mellem kønnene med hensyn til, hvor mange der udsættes for vold på værtshus eller lignende sted. Det drejede sig om næsten en femtedel af de mandlige ofre mod 7 pct. af de kvindelige.

Tabel 5.57. Voldstilmælde fordelt efter køn og gerningssted, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Ofrets bolig	6 %	17 %	10 %
Voldspersonens bolig	0,3 %	3 %	1 %
Anden privat bolig	5 %	5 %	5 %
Arbejde/uddannelsessted	13 %	31 %	20 %
Værtshus, bodega m.v.	18 %	7 %	14 %
Offentlig gade/vej	46 %	23 %	37 %
Offentligt transportmiddel	2 %	1 %	1 %
Andet offentligt sted	6 %	7 %	7 %
Udlandet	2 %	2 %	2 %
Andet sted	2 %	3 %	3 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Der ses således meget klare kønsforskelle med hensyn til, hvilke personer der begår vold mod henholdsvis mænd og kvinder, og hvor det foregår. Dette har også betydning for de forskelle, der er fundet vedrørende hyppigheden af vold mod det enkelte offer. Som nævnt udsættes mandlige volds ofre i gennemsnit for 1,9 voldstilmælde om året, mens dette tal for kvindelige ofre er 2,5. Denne forskel hænger sammen med, at partnervold og vold i forbindelse med pleje- og omsorgsjob – som netop kvinder i særlig grad er udsat for – er kendetegnet ved en relativ høj reviktimiseringsfrekvens.

Figur 5.10. Voldstilmælde fordelt efter køn og gerningstidspunkt, 2005-13, pct.

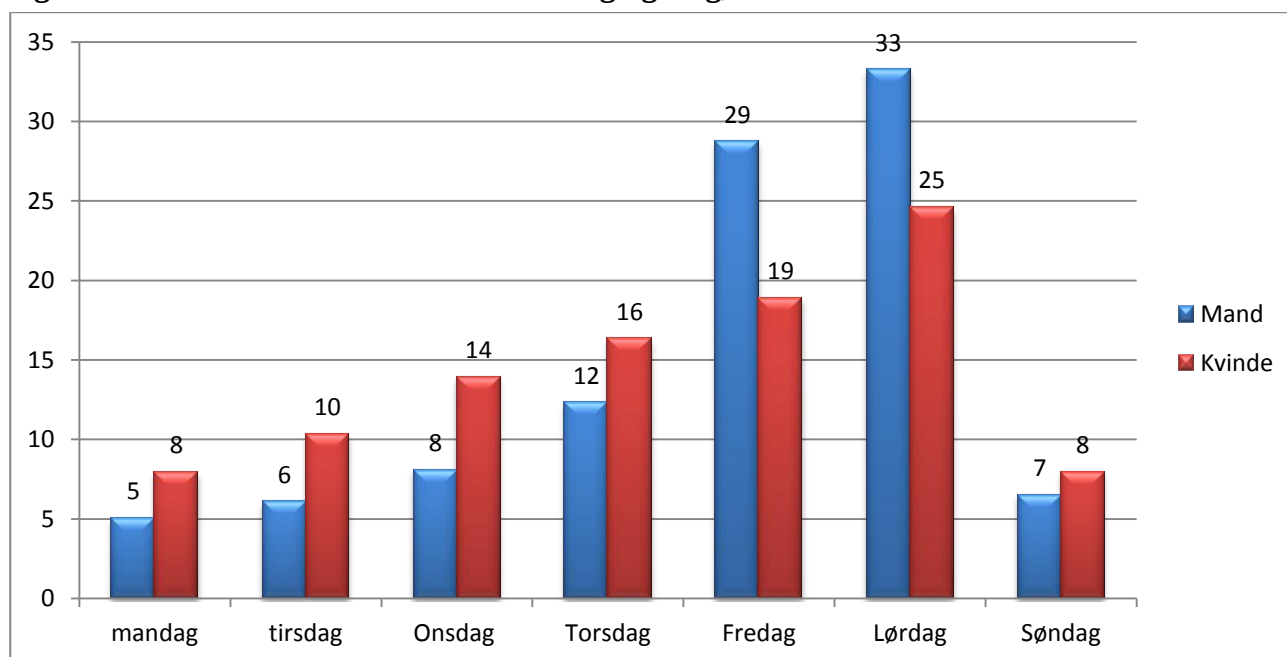

Disse kønsforskelle i voldens karakter er videre undersøgt i forhold til gerningstidspunktet. Som det ses af figur 5.10, er der forskelle på, hvornår mænd og hvornår kvinder udsættes for vold. Knap

halvdelen af de mandlige ofre var blevet udsat for vold om natten mellem kl. 00-06 mod omtrent en fjerdedel af de kvindelige ofre. Dette hænger sammen med, at det meste af værtshusvolden finder sted i det tidsrum. Kvinders risiko for at blive udsat for vold er meget mere ligelig fordelt på døgnet 24 timer, dog er andelen af voldstilfælde mod kvinder en smule større om aftenen fra kl. 18-24 end på andre tidspunkter af døgnet. Det skal ses i sammenhæng med, at kvinder oftere udsættes for vold i private hjem. Desuden er det langt fra al den arbejdsrelaterede vold, der sker inden for normal arbejdstid, hvilket kan skyldes, at beskæftigelse inden for omsorgssektoren er karakteriseret ved mere varierende arbejdstider.

Kønsforskellene med hensyn til voldens karakter afspejler sig også i, hvilken dag på ugen voldsepisoden har fundet sted. Figur 5.11 øjensynliggør hvordan forekomsten af vold for henholdsvis mænd og kvinder fordeler sig på de forskellige ugedage. Som det ses af figur 5.11, stiger andelen af voldstilfælde for både mænd og kvinder fra mandag til lørdag, for så at falde betydeligt om søndagen. Alligevel er der klare kønsforskelle. Således udsættes mindre end en tredjedel af de mandlige ofre for vold i hverdagene fra mandag til torsdag, mens det drejer sig om knap halvdelen af de kvindelige ofre. Tæt på to tredjedele af den vold, mænd udsættes for, sker fredag-lørdag mod 44 pct. af volden mod kvinder. Forskellen mellem andel udsatte mænd og kvinder de forskellige ugedage er – med undtagelse af søndag – i alle tilfælde statistisk signifikante. Forskellen understreger, at mænd oftere viktimiseres i nattelivet, mens det for kvinder hyppigere sker i hjemmet og på arbejdspladsen. Fælles for mænd og kvinder er dog, at fredag og lørdag er de mest voldelige dage, mens mandag er den mindst voldelige.

Figur 5.11. Voldstilfælde fordelt efter køn og ugedag, 2005-13. Pct.

Kønsforskellene på voldsområdet underbygges også af oplysninger om, hvorvidt gerningsperson og voldsoffer var påvirket af alkohol eller andre stoffer, da episoden fandt sted. Som det ses af tabel 5.58, var enten offer eller gerningsperson påvirket i mere end tre fjerdedele af voldstilfældene med mandlige ofre. Denne andel er signifikant højere end den for kvindelige ofre, hvor godt hver anden voldsepisode involverede en påvirket gerningsperson og/eller offer. Forskellen mellem kønnene er især stor i de tilfælde, hvor både offer og gerningsperson er påvirket af alkohol.

Tabel 5.58. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet stof end alkohol for mænd og kvinder, 2005-13.

Påvirket		Mand	Kvinde
OFFER	GERNINGSPERSON		
Alkohol	Alkohol	37 %	16 %
Alkohol	Intet	6 %	4 %
Intet	Alkohol	18 %	19 %
Andre stoffer	Andre stoffer	0,3 %	1 %
Andre stoffer	Intet	0,1 %	0,3 %
Intet	Andre stoffer	7 %	9 %
Alkohol	Andre stoffer	8 %	3 %
Andre stoffer	Alkohol	0,1 %	0 %
Intet	Intet	24 %	48 %
Alle		100 %	100 %

Afslutningsvis skal nævnes, at mænds og kvinders anmeldelsestilbøjelighed ikke adskiller sig markant fra hinanden. Den var 46 pct. for mænd over for 42 pct. for kvinder, jf. tabel 5.59. I lyset af, at signifikant flere af de mandlige end af de kvindelige ofre betragter voldshændelsen som kriminel, jf. den tidligere tabel 5.54, kunne man have forventet en større forskel her.

Tabel 5.59. Voldstilfælde fordelt efter køn og anmeldelsestilbøjelighed, 2005-13, pct.

	Mand	Kvinde
Ja, jeg har anmeldt til politiet	40 %	37 %
Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde	6 %	4 %
Nej	58 %	58 %
I alt	100 %	100 %

5.6 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for vold

I dette afsnit refereres slutresultatet fra fire regressionsanalyser vedrørende risikoen for at blive udsat for vold på henholdsvis offentlige steder, i private hjem, på arbejdsplads eller uddannelsesinstitution samt endeligt risikoen for overhovedet at blive udsat for vold uanset art. Alle analyser vedrører perioden 2009-13.²⁸

5.6.1 Udsathed for vold på offentlige steder

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende udsathed for vold på offentlige steder er anført i tabel 5.60. Begrebet 'offentlige steder' dækker her over vold på værtshus og caféer mv., gader og veje, offentlige transportmidler samt andre steder, der er offentligt tilgængelige. Samlet set var 0,9 pct. af befolkningen årligt udsat for vold på et offentligt sted i perioden 2009-13.

Tabel 5.60. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på offentligt sted (n=48.388).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,2 %	24.684	,000	2,464	1,972	3,080
16-24 år	3,0 %	5.901	,000	4,428	3,143	6,238
25-39 år	0,9 %	9.754	,000	1,887	1,404	2,536
Studerende	2,5 %	5.635	,040	1,377	1,015	1,868
Arbejdsløs	0,8 %	5.088	,008	1,631	1,138	2,339
Selvstændig erhvervsdrivende	0,9 %	3.642	,003	1,860	1,238	2,796
Faglært arbejder	0,9 %	6.570	,012	1,523	1,095	2,119
Hovedstaden	1,1 %	13.873	,001	1,451	1,170	1,799
Sjælland	0,9 %	6.987	,035	1,373	1,022	1,844
Gift	0,3 %	27.721	,000	,453	,333	,616
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,2 %	28.367	,006	1,446	1,109	1,885
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	20.694	,006	1,397	1,101	1,772

Af tabellen fremgår, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand, om man hyppigt går ud om aftenen, og om man hyppigt går ud for at more sig og feste* har betydning for udsathed for vold på offentligt sted.

²⁸ Det beror som tidligere påpeget på, at der siden 2009 er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

- Mænd er mere udsatte for vold på offentlige steder end kvinder.
- Aldersgrupperne under 40 år har en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold på offentlige steder, end ældre personer har.
- Studerende, faglærte arbejdere, arbejdsløse og selvstændige erhvervsdrivende er mere udsatte for vold på offentlige steder end øvrige grupper i og uden for arbejdsstyrken.
- Beboere i Region Hovedstaden og Region Sjælland er mere udsatte for vold på offentlige steder, end tilfældet er for beboere i de øvrige regioner.
- Gifte personer er mindre udsatte end ugifte.
- De, der relativt hyppigt går ud om aftenen, er mere udsatte for vold på offentlige steder end dem, der gør det sjældnere.
- Det samme gør sig gældende for dem, der går ud mindst én gang om ugen for at more sig og feste.

Risikoen for at blive udsat for vold på offentlige steder er særligt forøget for de unge og yngre, herunder ikke mindst for de 16-24-årige, samt for mændene og de selvstændige erhvervsdrivende. For mænd, selvstændige erhvervsdrivende og 25-39-årige personer er risikoen for at blive udsat for vold omtrent fordoblet, mens sandsynligheden mere end firedobles for de helt unge sammenlignet med den ældre aldersgruppe. Modsat har gifte personer omtrent halv så stor risiko for at blive udsat for vold på et offentligt sted sammenlignet med personer, der ikke er gift.²⁹

Ud over denne analyse er der også foretaget en regressionsanalyse af udsathed for vold på offentligt sted af *en ukendt gerningsperson*, én vedrørende vold på gade og veje samt én vedrørende vold på værtshus, café, bodega el.lign. Resultaterne af disse analyser adskiller sig ikke markant fra ovenstående.³⁰

²⁹ Af de forskellige karakteristika er det især følgende, der med meget stor statistisk sikkerhed er relateret til udsathed for vold: køn, alder og civilstand. De har alle signifikansniveauer under 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

³⁰ For udsathed for vold på offentligt sted af ukendt gerningsperson består forskellene i, at "studerende", "arbejdsløs" og "Region Sjælland" ikke indgår i modellen, hvorimod "pensionist" og "indkomst" indgår. For udsathed for vold på værtshus m.m. indgår kategorierne "Region Hovedstaden", "studerende", "arbejdsløs" samt "går ud ugentligt eller mere for at more sig" ikke i modellen. For udsathed for vold på gade og veje indgår "Region Sjælland", beskæftigelses-kategorierne "faglært arbejder" og "selvstændig erhvervsdrivende", "arbejdsløs" og "studerende", samt "*Går ud ugentligt eller mere om aftenen*" ikke i modellen, mens pensionister omvendt er mindre udsatte. Desuden indgår indkomstkategorier, hvor de lave indkomstgrupper har højere risiko for vold på gade og veje.

5.6.2 Udsathed for vold i private hjem

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende risikoen for at blive udsat for vold i private hjem er anført i tabel 5.61. Samlet set var 0,2 pct. af befolkningen i perioden 2009-13 årligt udsat for vold i private hjem. Det relativt lille antal ofre for vold i private hjem betyder, at det kan være vanskeligt med sikkerhed at pege på forhold, der er relateret til denne risiko.

Tabel 5.61. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold i private hjem (n=48.388).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24 år	0,4 %	5.901	,005	1,962	1,223	3,146
Arbejdsløs	0,5 %	5.088	,000	3,553	2,282	5,532
Gift	0,1 %	27.721	,001	,419	,256	,687

Af tabellen fremgår det, at *alder*, *beskæftigelse* samt *civilstand* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for vold i private hjem.

- De 16-24-årige er mere udsatte for vold i private hjem end personer, der er 25 år eller ældre.
- Arbejdsløse er mere udsatte end de øvrige erhvervsgrupper.
- Personer, der er gift, har en mindre risiko sammenlignet med personer, der er enlige eller ugifte.

Af regressionen ses det, at det særligt er unge og arbejdsløse, der er udsatte for vold i private hjem. De 16-24-årige er her omtrent dobbelt så udsatte som personer, der er 25 år eller ældre. Ligeledes er de arbejdsløse mere end tre gange så udsatte som personer i beskæftigelse eller personer uden for arbejdsmarkedet. Modsat reduceres risikoen for denne form for vold til under halvdelen for personer, der er gift.³¹

Det er bemærkelsesværdigt, at køn ikke er relateret til risikoen for vold i private hjem, jf. det tidligere om partnervold. Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at gifte er mindre udsatte end ugifte, idet forventningen er, at der vil være en del af disse voldstilfælde, der er foregået mellem partnere. Resultatet af regressionsanalysen skaber et indtryk af relativt ressourcetsvage unge, der mødes privat, og hvor samværet så kan udvikle sig til vold.

³¹ Sammenhængen ses af OR-værdierne. Af de forskellige karakteristika er det særligt arbejdsløshed, der med meget stor statistisk sikkerhed er relateret til udsathed for vold i private hjem, da signifikansniveauet er under 0,1 pct., og det derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed kan siges, at denne sammenhæng ikke er tilfældig.

5.6.3 Udsathed for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v.

Slutresultatet af regressionsanalysen vedrørende risikoen for at blive udsat for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v. er anført i tabel 5.62. Samlet set var 0,3 pct. af befolkningen i perioden 2009-13 årligt udsat for vold på arbejdsplads, uddannelsesinstitution m.v. I lighed med ovennævnte regressionsanalyse betyder det relativt lille antal en vis usikkerhed med hensyn til resultaterne.

Tabel 5.62. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på arbejdspladsen (n=47.653).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	0,2 %	24.275	,000	,467	,322	,675
Indkomst mellem 240.000 og 549.999 kr.	0,4 %	24.511	,000	3,012	1,942	4,673
Arbejdsløs	0,04 %	5.004	,009	,130	,028	,594
Pensionist	0,03 %	7.544	,004	,125	,031	,510

Det ses af tabellen, at der findes en sammenhæng mellem *køn*, *indkomst* og *beskæftigelse* og udsathed for vold på arbejdspladsen.

- Mænd er mindre udsatte end kvinder for vold på arbejdspladsen.
- Personer med en indkomst mellem 240.000 kr. og 549.999 kr. er mere udsatte for vold på arbejdspladsen end personer med indkomster derunder eller derover.
- Arbejdsløse og pensionister er, ikke overraskende, mindre udsatte for vold på arbejdspladsen end beskæftigede og studerende.

At udsathed for vold på arbejdspladsen hænger meget nøje sammen med, hvorvidt man er i arbejde og dermed har en arbejdsplads, er ikke overraskende. Pensionister og arbejdsløse har otte gange så lille sandsynlighed for at blive udsat for vold på arbejdspladsen end de grupper, som er beskæftigede. Indkomstniveauet kan indikere, at de udsatte relativt sjældent er højtuddannede funktionærer, ledere m.v.³²

Det ses også, at mænd er mindre udsatte for vold på arbejdet end kvinder, hvilket står i kontrast til kønsfordelingen blandt voldsofre generelt. Kvindernes udsathed for vold på arbejdspladsen skal ses i sammenhæng med, at arbejdsmarkedet generelt er relativt kønsopdelt, og at det, som omtalt tidli-

³² Disse sammenhænge ses af OR-værdierne. Sammenhængen er statistisk højsignifikant for køn og indkomst. Her er der mere end 99,9 pct. sikkerhed for, at der ikke er tale om en statistisk tilfældighed.

gere, netop ofte er inden for plejesektoren, at udsathed for vold er særligt stor, jf. tabel 5.14 og den efterfølgende tekst.

5.6.4 Udsathed for vold i det hele taget

Slutresultatet for regressionsanalyser vedrørende *udsathed for vold* er anført i tabel 5.63. Samlet set var 1,4 pct. af befolkningen årligt udsat for vold i 2009-13.

Tabel 5.63. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold (n=48.389).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,7 %	24.684	,000	1,491	1,273	1,747
16-24 år	3,8 %	5.902	,000	2,853	2,295	3,546
25-39 år	1,6 %	9.754	,000	1,537	1,250	1,890
Indkomst på over 549.999 kr.	0,8 %	4.851	,020	,644	,444	,932
Pensionist	0,4 %	7.662	,000	,466	,319	,682
Hovedstaden	1,6 %	13.874	,007	1,262	1,064	1,495
Sjælland	1,6 %	6.987	,001	1,446	1,162	1,799
Gift	0,7 %	27.721	,000	,581	,475	,712
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,8 %	28.368	,000	1,402	1,170	1,681

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand* samt *om man hyppigt går ud om aftenen* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for vold:

- Mænd er mere udsatte for vold end kvinder.
- Aldersgrupperne under 40 år har en større sandsynlighed for at blive udsat for vold, end de ældre har.
- Personer med en indkomst på mere end 549.999 kr. om året, har mindre sandsynlighed for at blive udsat for vold, end folk der tjener mindre.
- Er man pensionist, er der mindre sandsynlighed for at blive udsat for vold, end hvis man på anden måde er uden for arbejdsstyrken eller har beskæftigelse.
- Er man bosiddende i region Sjælland eller Region Hovedstaden, er der større sandsynlighed for at blive udsat for vold end i de øvrige regioner.
- Er man gift, udsættes man i mindre grad for vold end ugifte.

- Går man ud om aftenen mindst én gang ugentligt, udsættes man oftere for vold.

Det er særligt de helt unge i alderen 16-24 år, som er i risiko for at blive udsat for vold. De har næsten tre gange så stor sandsynlighed for at blive udsat for vold som personer, der er 40 år eller ældre.³³ Yderligere fremgår det, at pensionister har mindre end halv så stor risiko sammenlignet med andre beskæftigelsesgrupper.

Ser man samlet på de fire gennemførte regressionsanalyser, fremgår det, at unge generelt er mere udsatte for vold, herunder også den vold, der foregår i det offentlige rum eller i private hjem. Dog er de ikke mere udsatte end andre aldersgrupper for vold på arbejdsplads eller uddannelsesinstitution.

Tilsvarende viser analyserne, at mænd generelt er mere udsatte for vold end kvinder – også specifikt for vold i det offentlige rum. De er dog ikke mere udsatte end kvinder for vold i private hjem, og i forhold til vold på arbejdspladsen eller uddannelsesinstitutioner er de mindre udsatte end kvinder.

Giftede personer er generelt set mindre udsatte end ugifte og enlige. Dog gør denne sammenhæng sig ikke gældende for udsathedens for vold på arbejdspladsen.

Udsathedens for vold på offentlige steder er ikke overraskende påvirket af, hvor tit man går ud om aftenen. Denne sammenhæng findes ikke vedrørende risikoen for vold på arbejdspladsen eller i private hjem. Voldens karakter er således i høj grad relateret til livsstil og til muligheder.

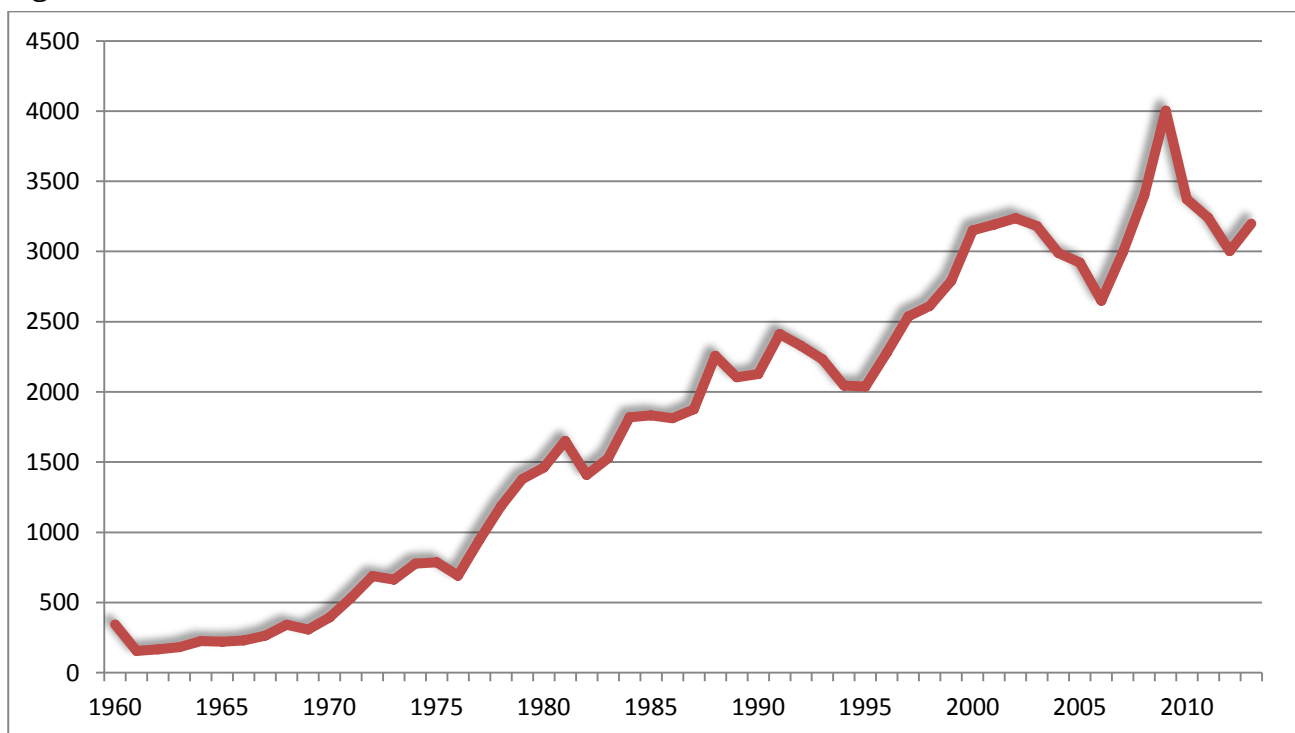
Endelig viser også alle fire analyser, at det tilsyneladende ikke spiller nogen rolle for voldsrisikoen, om man ejer flere forbrugsgoder og/eller en butik. Modsat ses det, at personer med indkomst på over 549.999 kr. har formindsket sandsynlighed for at blive udsat for vold.

³³ Af de faktorer, der påvirker ens risiko for at blive udsat for vold, ses de mest sikre sammenhænge at være køn, alder, om man hyppigt går ud om aftenen samt kategorien gift. De har alle signifikansniveauer på lavere end 0,001 pct., og vi kan derfor med mindst 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

6. RØVERI

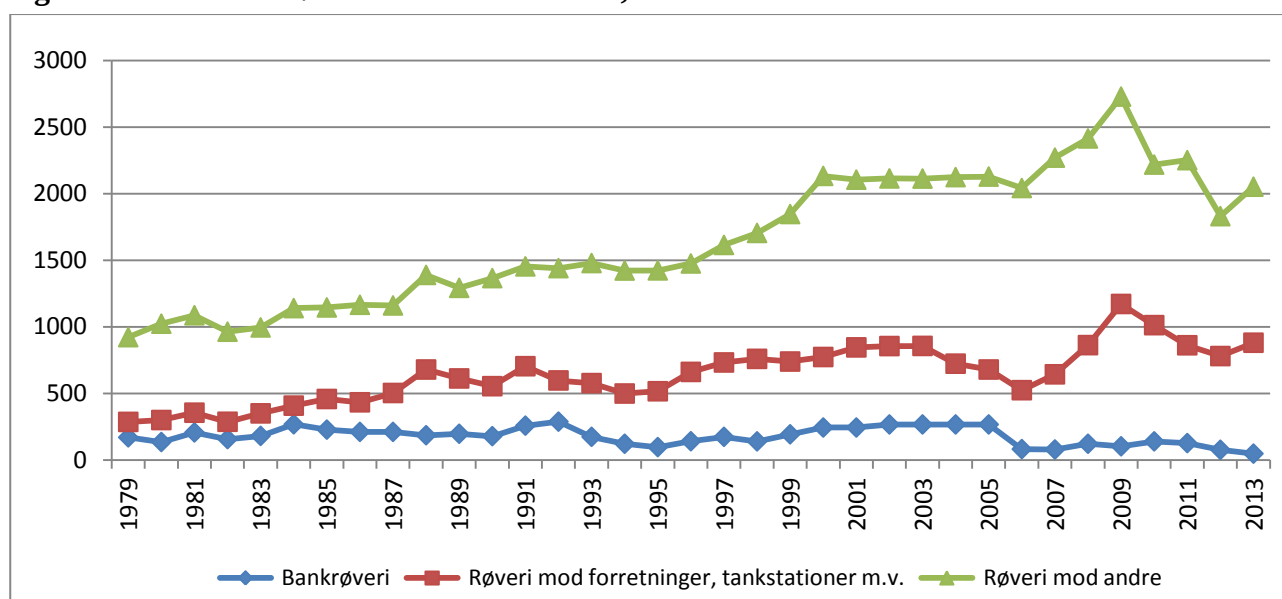
Figur 6.1 viser udviklingen i de politianmeldte røverier i Danmark gennem godt et halvt århundrede, fra 1960 til 2013. Indtil midt i 1990'erne er tendensen den samme som for politianmeldte tyverier, dvs. først stigning og så stagnation. Den efterfølgende udvikling med en ret kraftig stigning frem til de første år af det nye årtusinde er derimod anderledes end for tyveriernes vedkommende. Fra 2002 til 2006 faldt anmeldelsestallet igen, men erstattes af en brat stigning frem til 2009. Fra 2010 til 2012 vendte kurven igen nedad, for så atter i 2013 at vise en lille stigning.

Figur 6.1. Anmeldte røverier, 1960-2013.

Politiet registrerer anmeldte røverier efter gerningsstedets karakter: Bankrøveri, røveri mod forretninger, røveri mod offentlige kontorer, røveri mod tankstationer, røveri mod værditransporter og kassetterøveri samt en opsamlingskategori, 'røveri mod andre'. Røverier i denne kategori omtales hyppigt som 'gaderøverier', da en stor del af dem foregår på gaden og andre offentligt tilgængelige steder (Kylvsgaard, 2008). 'Røveri mod andre' har gennem mange år været den største kategori af røverier og har siden i hvert fald 1979 udgjort noget over halvdelen af samtlige anmeldte røverier, jf. figur 6.2. Stigningen i antallet af anmeldte røverier 'mod andre' har især været stor i sidste halvdel af 1990'erne samt i perioden 2007-09, men der er siden noteret et betydeligt fald.

Figur 6.2. Anmeldte røverier fordelt efter art, 1979-2013.³⁴

Væksten i antallet af anmeldte røverier frem mod årtudindeskiftet er ikke et unikt dansk fænomen, men noget der er set i en lang række europæiske lande (Westfelt, 2001), og sammenlignet med andre europæiske lande har udviklingen i Danmark ikke været speciel kraftig (European Sourcebook, 2006). Mindsnkningen siden 2009 kan tænkes at være relateret til et samtidigt fald i ungdomskriminalitet, idet en væsentlig del af røverierne begås af unge. Den vækst i antallet af anmeldte røverier, der ses fra 2012 til 2013, afspejles også i en mindre stigning i antallet af røverier begået af børn og unge (Justitsministeriets Forskningskontor 2014b). I mange andre europæiske lande ses også en faldende eller stagnerende tendens i omfanget af røverier i de senere år (European Sourcebook, 2014).

Siden 2008 har offerundersøgelsen inkluderet spørgsmål om røverier med henblik på at kunne bidrage til at belyse, hvorvidt ændringer i antallet af registrerede røverier beror på ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden m.v. Det har dog, jf. det senere, vist sig vanskeligt via offerundersøgelsen at få sikre oplysninger om omfanget af røveri, idet mange adspurgte tilsyneladende også opfatter andre, beslægtede lovovertrædelser som røveri.

I 2013 oplyste 0,8 pct. af de adspurgte, at de havde været udsat for røveri inden for det seneste år, jf. tabel 6.1. Denne andel svarer til niveauet i 2011-12, mens andelen af udsatte for røveri i 2009-10 forinden ligger signifikant højere, hvilket i nogen grad korresponderer til udviklingen i de anmeldte røverier.

³⁴ Statistiske oplysninger for perioden 1979-89 stammer fra politiets årsrapporter, mens de øvrige stammer fra Danmarks Statistik. Kategorien 'røveri mod forretninger, tankstationer m.v.' omfatter også røverier mod offentlige kontorer. I løbet af perioden er der dannet særlige kategorier for røveri mod værditransporter og kassetterøverier. Disse små kategorier er lagt sammen med 'røveri mod andre'.

Tabel 6.1. Andel og antal ofre for røveri, 2008-13.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andel udsat for røveri	0,8 %	1,0 %	1,1 %	0,8 %	0,9 %	0,8 %
95 % sikkerhedsintervaller	(0,7-1,0)	(0,9-1,2)	(0,9-1,3)	(0,6-1,0)	(0,7-1,1)	(0,6-1,0)
Antal ofre	32.900	42.200	42.200	32.500	36.400	33.200
95 % sikkerhedsintervaller	(26.300-39.400)	(34.800-49.500)	(38.500-54.300)	(25.900-39.100)	(29.400-43.500)	(26.400-40.000)

De 0,8 pct. ofre for røveri i 2013 svarer til 85 personer i undersøgelsesmaterialet. For at modvirke den usikkerhed, der er forbundet med at arbejde med så lille et materiale, bygger det følgende afsnit på oplysninger for alle årene 2008-13, men fokus holdes dog på 2013. Det er samtidig undersøgt, om der er sket signifikante ændringer i perioden, og disse vil i givet fald blive omtalt.

Af dem, der i 2008-13 oplyser at have været udsat for røveri, har de fleste – 78 pct. – fået frarøvet noget, mens de resterende var udsat for forsøg på røveri. I gennemsnit har røveriofrene været udsat for 1,4 røverier inden for det seneste år.

Tabel 6.2. Antal gange udsat for røveri inden for det seneste år, 2008-13, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
0	99,2 %	99,0 %	98,9 %	99,2 %	99,1 %	99,2 %	99,1 %
1	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,8 %
2	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
3 eller flere	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Sammenlignet med de øvrige lovovertrædelser, som offerundersøgelsen omfatter, er reviktimiseringshyppigheden relativ lav for røverier. Langt de fleste røveriofre har i 2013 været udsat for røveri én gang, nemlig 91 pct., mens 4 pct. har været udsat for det to gange og de resterende 5 pct. tre eller flere gange.. Set over hele perioden 2008-2013 er det blandt røveriofrene 83 pct., der har været udsat én gang, 11 pct. to gange og 6 pct. tre eller flere gange.

Samlet set svarer det rapporterede antal røverier for 2013 til, at omkring 33.000 personer årligt udsættes for røverier. Med et sikkerhedsinterval på 95 pct. svarer det til mellem 26.000 og 40.000, der udsættes for røverier om året.

Disse tal er mere end ti gange så store som det antal røverier, politiet har registreret. Denne diskrepans kan langt fra alene forklares ved manglende anmeldelser (mørketallet), men skyldes primært, at befolkningen har en bredere opfattelse af røveri end den strafferetlige. Tasketyverier, tricktyveri-

er og tilsvarende former for forbrydelser vil formentlig ofte blive opfattet som røverier, jf. herom senere. Noget af forskellen mellem det offerrapporterede og det politiregistrerede antal røverier skal endvidere tilskrives den såkaldte “husstandseffekt”, dvs. flere ofre der har oplevet sig som udsat for det samme røveri (f.eks. i en butik). Endvidere er det muligt, at alvorligere røverier kan være blevet “fremadteleskoperede”, dvs. at de er sket for mere end et år siden, men er blevet husket, som om det var for mindre end et år siden.

6.1 Røveriernes demografi

De politiregistrerede røverier angår tre gange så mange mandlige som kvindelige ofre. Som det fremgår af tabel 6.3, er der dog generelt ikke nogen forskel på, hvor mange mænd og hvor mange kvinder der rapporterer om røveri i offerundersøgelsen, hvilket er med til at understrege, at undersøgelsen opfanger mere og andet end røverier. Kønsforskellen med hensyn til ofrene mellem de politiregistrerede og de offerrapporterede røverier kan således skyldes, at det i særlig grad er kvinder, der er udsatte for taske- og tricktyverier, og at disse som nævnt nok ofte vil blive opfattet som røveri af ofret og dermed rapporteret som sådan i offerundersøgelsen, mens de af politiet registreres som tyveri. Det afspejler sig også i, at tasker, punge, kreditkort og iPods udgør en langt større del af de frarøvede genstande blandt kvindelige end blandt mandlige ofre.

Tabel 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter køn og alder på ofret, 2008-13, pct.³⁵

	Mand	Kvinde	I alt
16-19 år	2,0 %	1,3 %	1,6 %
20-24 år	1,5 %	2,1 %	1,8 %
25-29 år	1,5 %	0,8 %	1,2 %
30-49 år	0,8 %	0,8 %	0,8 %
50-74 år	0,5 %	0,8 %	0,7 %
I alt	0,9 %	0,9 %	0,9 %

Det ses videre af tabellen, at der for begge køn er en tendens til, at risikoen for at blive udsat for røveri falder med alderen – for kvinder indtræder effekten allerede fra 25-års alderen, mens det for mænd først er fra omkring de 30 år.

Af tabel 6.4 fremgår det, at godt halvdelen af røverierne er begået af mere end én person. Der ses ingen klar udvikling i antallet af gerningspersoner, der er involveret i de enkelte røveriepisoder, i undersøgelsesperioden.

³⁵ I år 2013 var det 0,8 pct. af kvinderne og 0,8 pct. af mændene, der angav at have været udsat for røveri.

Tabel 6.4. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal aktive gerningspersoner, 2008-13, pct.³⁶

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
1	47 %	47 %	40 %	46 %	39 %	48 %	44 %
2	29 %	25 %	32 %	36 %	40 %	35 %	33 %
3	10 %	16 %	17 %	6 %	15 %	11 %	13 %
4	5 %	8 %	7 %	6 %	4 %	2 %	6 %
5 eller flere	8 %	3 %	5 %	5 %	2 %	4 %	4 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Knap halvdelen af gerningspersonerne var ifølge ofrenes viden eller skøn yngre end 25 år, jf. tabel 6.5, og kun få gerningspersoner er vurderet til at være 40 år eller derover. I de tilfælde, hvor der har været flere gerningspersoner, er der spurgt om alderen på den mest aktive gerningsperson. Ofrenes vurdering af gerningspersonens alder er forholdsvis ensartet de forskellige år og i hvert fald uden statistisk signifikante ændringer, hvilket dog kan beror på det spinkle datamateriale.

Tabel 6.5. Offerrapporterede røverier fordelt efter alder på den mest aktive gerningspersons, 2008-13, pct.³⁷

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
Under 15	7 %	4 %	5 %	6 %	1 %	4 %	4 %
15-24	48 %	37 %	44 %	44 %	45 %	45 %	44 %
25-39	36 %	49 %	44 %	41 %	47 %	45 %	44 %
40 el. der-over	9 %	11 %	7 %	9 %	7 %	7 %	8 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

I tabel 6.6 er relationen mellem ofrenes og gerningspersonernes køn belyst. Det fremgår, at det i langt overvejende grad er mænd, som var gerningspersoner, idet de står for mere end ni ud af ti røverier.

³⁶ 15 pct. har svaret, at de ikke ved, hvor mange gerningspersoner der var involveret i røveriet.

³⁷ Andelen af 'Ved ikke' og manglende besvarelser er forholdsvis stor for spørgsmålet om gerningspersonens alder, nemlig 24 pct. Disse uoplyste er ikke inkluderet i tabellen.

Tabel 6.6. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofres og gerningspersoners køn, 2008-13, pct.³⁸

Køn		Andel
OFFER	GERNINGSPERSON	
Mand	Mand	47 %
Mand	Kvinde	3 %
Kvinde	Mand	45 %
Kvinde	Kvinde	5 %
Alle		100 %

6.2 Karakteristika ved røverierne

Langt den største del af ofrene kendte ikke på forhånd den eller dem, der begik røveriet, jf. tabel 6.7. Mindre end hvert tiende offer kendte gerningspersonen af navn, udseende eller på anden vis. I 2012 var denne andel særlig høj, dog ikke signifikant højere end gennemsnittet for perioden. At meget få af røverierne er begået af bekendte, kan muligvis skyldes, at hændelser, der i en situation med en ukendt ville blive tolket som røveri, ikke bliver det, når gerningspersonen er bekendt.

Tabel 6.7. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 2008-13, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
Ukendt	92 %	90 %	90 %	92 %	97 %	92 %	93 %
En man kun kender af navn/udseende	2 %	4 %	4 %	1 %	1 %	0 %	2 %
En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med	3 %	3 %	0 %	0 %	0 %	2 %	1 %
En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)	1 %	1 %	3 %	1 %	1 %	3 %	2 %
Anden kendt person	1 %	2 %	3 %	1 %	1 %	2 %	2 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

En fjerdedel af røverierne er begået i en privat bolig (egen eller anden privat bolig), jf. tabel 6.8.³⁹ Også dette bekræfter, at tricktyverier ofte opfattes som røverier, idet der årligt registreres ret få røverier i eget hjem.⁴⁰

³⁸ Andel 'Ved ikke' og manglende besvarelser er på 20 pct. for spørgsmålet om gerningspersonens køn.

³⁹ Svarkategorierne vedrørende gerningsstedet blev ændret i 2009, hvorfor kun oplysninger for 2010-13 indgår her.

⁴⁰ Af de politianmeldte røverier udgjorde andelen af røverier i eget hjem 7 pct. i 2013.

Tabel 6.8. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningsstedets karakter, 2010-13, pct.

	2010-13
I eller i tilknytning til offentlige transportmidler	6 %
Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler osv.)	4 %
Udendørs på andre offentlige tilgængelige områder	28 %
Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker osv.)	11 %
På din arbejdsplads	15 %
I din bolig	23 %
I anden privat bolig	2 %
Udlandet	7 %
Andet sted	5 %
I alt	100 %

I øvrigt fremgår af tabel 6.8, at godt en tredjedel af røverierne er foregået udendørs på offentligt tilgængelige steder, og at 15 pct. af røverierne er foregået på en arbejdsplads. Det må formodes, at sidstnævnte røverier har været rettet mod arbejdspladsen – en bank, butik el.lign. – og ikke mod selve ofret.

Ved 59 pct. af røverierne har ofret været alene i gerningssituationen, jf. tabel 6.9, og ved de fleste af de øvrige røverier sammen med en til to andre. I hovedparten af sagerne, hvor ofret har været sammen med andre, er det kun respondenter, der blev udsat for røveri.

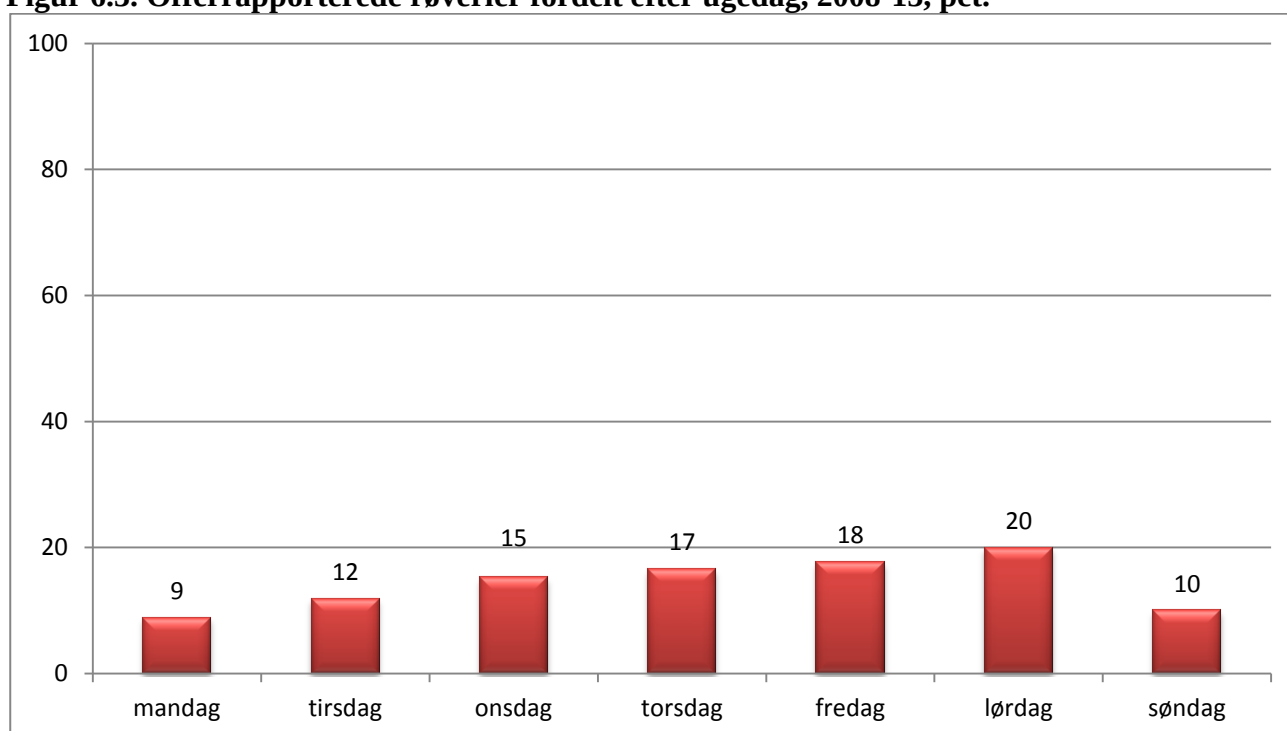
Tabel 6.9. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal tilstedeværende i gerningsøjeblikket og antal ofre, 2008-13, pct.

	Andel i alt	Heraf andel hvor alle blev udsat for røveri	Heraf andel, hvor kun nogen blev udsat for røveri	Heraf andel hvor kun adspurgte blev udsat for røveri
Ofret var alene	59 %	-	-	
Sammen med 1-2 personer	26 %	32 %	5 %	63 %
Sammen med 3 personer eller flere	15 %	24 %	16 %	60 %

6.3 Hvornår sker røverierne

December måned er den måned, hvor der forekommer flest røverier (11 pct. af de samlede røverier), mens januar er den med færrest (6 pct.). De øvrige måneder, hvor andelen af røverier ligger mellem syv og ni pct., adskiller sig ikke signifikant fra december og januar. Der er dog betydelig variation årene imellem, således at december i nogle år er en af de måneder, hvor færrest oplever at være udsat for røveri. Denne variation følger ikke noget tydeligt mønster.

Figur 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter ugedag, 2008-13, pct.⁴¹

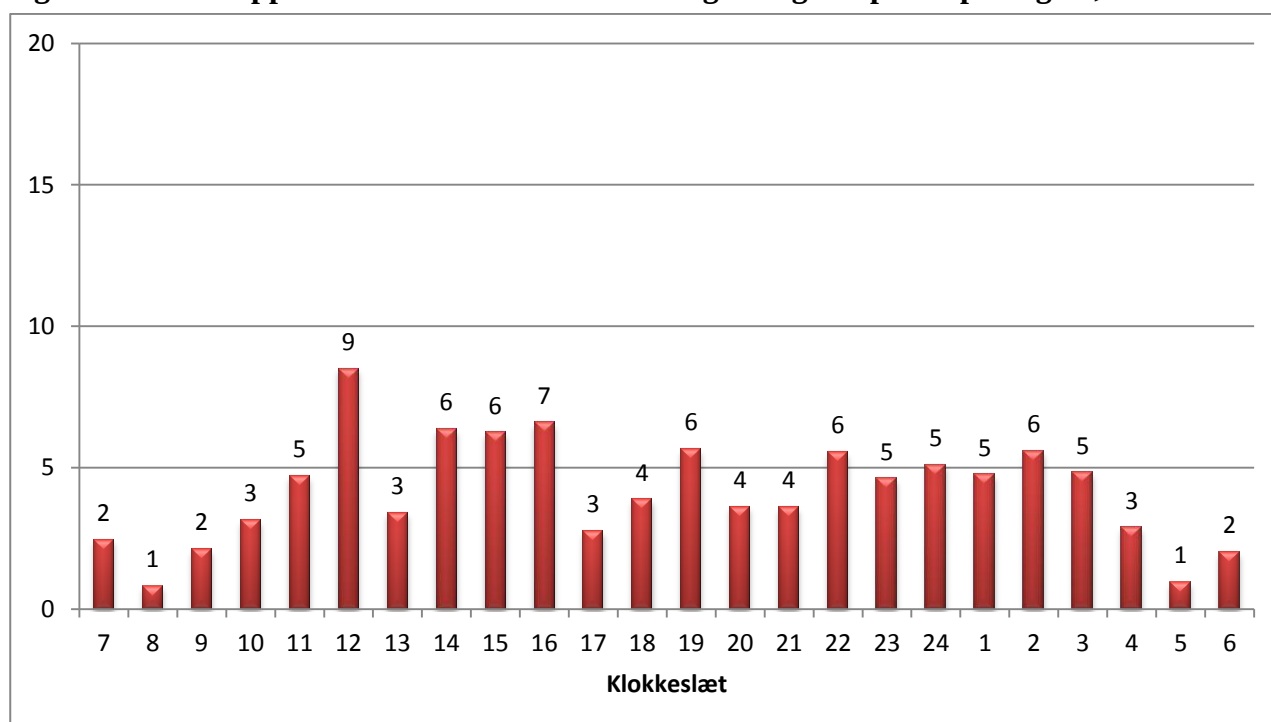
I en undersøgelse af registrerede røverier mod andre ses en tydelig tendens til, at røverier hober sig op fredag og lørdag (Kyvsgaard, 2008). Også de offerrapporterede røverier er skævt fordelt i ugens løb, således at sandsynligheden stiger i løbet af ugen og toppe lørdag, hvorefter der ses et tydeligt fald til søndag. Søndage og mandage er således de dage, hvor der er begået færrest røverier, mens over halvdelen af røverierne finder sted torsdag til lørdag.

Figur 6.4 viser, at der ligeledes er en skæv fordeling af røverierne med hensyn til det tidspunkt på døgnet, hvor de er begået. Særligt mange røverier er begået omkring klokken 12, hvilket dog kan hænge sammen med respondenternes vanskeligheder ved at huske det nøjagtige klokkeslæt for røveriet, hvorfor 'midt på dagen' kan blive til klokken 12.

Figuren viser også, svarende til de registrerede røverier, at relativt mange røverier bliver begået i de senere aftentimer og om natten, dvs. primært mellem kl. 22 og 3, hvor næsten en tredjedel af røverierne finder sted. Risikoen for røveri synes dog endnu større i timerne midt på dagen og frem til sen eftermiddag. Den mest fredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 4 og 9, hvor knap 11 pct. af røverierne har fundet sted.

⁴¹ 14 pct. af røveriofrene husker kun, hvorvidt hændelsen foregik i hverdage eller weekenden. Disse besvarelser spredes ud på de forskellige dage i de to kategorier, således at fordelingen afspejler den øvrige fordeling inden for disse kategorier. Derudover husker 11 pct. slet ikke, hvilken ugedag der var tale om. Disse er ikke indregnet i fordelingen.

Figur 6.4. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningstidspunkt på døgnet, 2008-13. Pct.

6.4 Røveriernes grovhed og alvorlighed

I langt de fleste røverisager er ofret ikke blevet udsat for vold, men alene truet, idet 91 pct. af røveriofrene angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet, jf. tabel 6.12. De, der er blevet slået og sparket, er spurgt, om dette har medført synlige skader eller mærker, hvilket knap halvdelen af dem, svarende til godt 2 pct. af alle ofre for røverier, svarede ja til. I en del af tilfældene drejer skaderne sig alene om blå mærker, mens der dog i enkelte tilfælde også er tale om brækkede ben eller en brækket næse. Videre har knap to tredjedele af de ofre, der har fået skader eller mærker af den anvendte vold, søgt læge, hvilket svarer til 1 pct. af alle røveriofre. 2013 skiller sig ikke signifikant ud fra de øvrige år med hensyn til, hvor stor en andel af ofre der blev udsat for vold.

Tabel 6.12. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendt vold, skader og lægebehandling blandt ofre, 2008-13, pct.

	Ja	Nej	I alt
Slået eller sparket	9 %	91 %	100 %
Synlige skader eller mærker	2 %	98 %	100 %
Lægebehandling af skader eller mærker	1 %	99 %	100 %

Der er også spurgt, om der er forekommet våben eller redskab i forbindelse med røveriet, og dette var tilfældet i omtrent 17 pct. af tilfældene, jf. tabel 6.13. I langt de fleste af disse situationer er

våbnet alene anvendt til at true med. Andelen der blev udsat for væbnet røveri var i 2013 ikke signifikant forskellig fra tidligere år.

I de tilfælde, hvor der har været anvendt våben eller truet med våben, har ofret i knap halvdelen af tilfældene følt sig i livsfare, mens dette alene gælder for 4 pct. af de tilfælde, hvor våben ikke har været involveret.

Tabel 6.13. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendelse af våben, 2008-13, pct.

	Andel
Ja, anvendt	2 %
Ja, truet med	15 %
Nej	83 %
I alt	100 %

Som tabel 6.14 viser, er det set over hele måleperioden oftest knive, der er forekommet i væbnede røverier. Knive er anvendt i cirka 9 pct. af disse røverier, mens et skyde- eller slagvåben har været involveret i 5-7 pct. af dem. Heller ikke her er der signifikant forskel mellem 2013 og tidligere år.

Tabel 6.14. Offerrapporterede røverier fordelt efter arten af våben, 2008-13, pct.⁴²

	Andel
Kniv	9,2 %
Skydevåben	6,5 %
Slagvåben	5,8 %
Andre våben/redskab	3,2 %

Knap hvert femte offer vurderede i 2013 røveriet som meget alvorligt mod cirka hvert fjerde i hele perioden, jf. tabel 6.15. Lidt flere mener, det var en 'ret alvorlig' hændelse, mens 53 pct. ikke synes, at det skete har været særligt alvorligt, mod 47 pct. i måleperioden som helhed. Det er således en tendens til, at ofrene vurderer røverierne som mindre alvorlige i 2013 end i resten af måleperioderne, men forskellene er ikke statistisk signifikante.

⁴² Tallene i denne tabel summerer ikke til samme andel, som vist i tabel 6.13 vedrørende andel af røverierne med anvendelse af våben. Forskellen skyldes, at der ved en del af røverierne er blevet anvendt mere end ét våben.

Tabel 6.15. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-13, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
Meget alvorlig	20 %	32 %	23 %	19 %	30 %	18 %	24 %
Ret alvorlig	35 %	19 %	31 %	31 %	31 %	29 %	29 %
Ikke særligt alvorlig	46 %	49 %	45 %	49 %	38 %	53 %	47 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Selv om relativt mange af ofrene ikke synes, at røveriet har været så alvorligt, er det alligevel 82 pct., som betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, jf. tabel 6.16. Kun ganske få personer ser røverihændelsen som enten en forkert, men ikke kriminel handling, eller som 'bare noget, der sker'. 2011 adskiller sig dog signifikant fra de tidligere år, idet flere af ofrene mener, at det er noget, der 'bare sker', mens færre anser det for at være en kriminel handling. Tilsvarende ses ikke i 2012 og 2013.

Tabel 6.16. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-13, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
En kriminel handling	88 %	85 %	82 %	72 %	83 %	83 %	82 %
En forkert, men ikke kriminel handling	4 %	1 %	10 %	7 %	4 %	7 %	6 %
Bare noget der sker	7 %	14 %	8 %	21 %	13 %	10 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Måske lidt overraskende viser undersøgelsen, at ganske få af ofrene synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis, jf. tabel 6.17. Set over hele perioden mener 15 pct. af ofrene, at røveriet har påvirket dem i meget eller temmelig høj grad. Herudover mener 12 pct., at det har påvirket dem 'en del', mens knap hver fjerde mener, at det har påvirket dem 'i ringe grad'. Halvdelen oplyser, at det slet ikke har påvirket dem (se også Kongstad og Kruize 2011). Selv om røveri strafferetligt betragtes som en meget alvorlig forbrydelse, synes dette generelt ikke at være den mest udbredte opfattelse blandt ofrene.

I 2012 var der et kraftigt udsving i form af en signifikant stigning i andelen af ofre, som oplevede, at røveriet havde påvirket dem i meget høj grad, og et tilsvarende fald i andelen, der vurderede sig upåvirkede. Tilsvarende ses ikke i 2013, som ligger mere på linje med de øvrige år i den undersøgte periode.

Tabel 6.17. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af, i hvilket omfang hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-13, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-13
Ja, i meget høj grad	6 %	6 %	4 %	8 %	14 %	10 %	8 %
Ja, i temmelig høj grad	4 %	8 %	8 %	4 %	8 %	8 %	7 %
En del	14 %	11 %	13 %	13 %	12 %	8 %	12 %
Lidt, i mindre grad	23 %	20 %	25 %	26 %	24 %	23 %	24 %
Slet ikke	53 %	55 %	49 %	49 %	41 %	51 %	50 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.5 Alkohol og stoffer

Ofrene angiver, at 16 pct. af gerningspersonerne efter deres oplevelse har været påvirket af alkohol eller andet, jf. tabel 6.18, heriblandt menes 3 pct. af gerningspersonerne at have været *meget* alkoholpåvirkede. Cirka lige så mange af ofrene har ifølge deres eget udsagn været påvirkede, da røveriet skete. Det er dog kun ganske få af ofrene – 1 pct. – der har været påvirket af andet end alkohol mod 9 pct. af gerningspersonerne, ifølge ofrenes vurdering.

Tabel 6.18. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningspersoners og ofres påvirkning af alkohol eller andet, 2008-13, pct.

	Gerningsperson	Offer
Meget påvirket af alkohol	3 %	3 %
Påvirket af alkohol	5 %	12 %
Påvirket af andet	9 %	1 %
Ikke påvirket	84 %	84 %
I alt	100 %	100 %

Når ofrenes og gerningspersonernes tilstand i forbindelse med røveriet sammenholdes, ses det, at i ca. tre fjerdedele af røverisituationerne har hverken gerningspersonen eller ofret været påvirket, mens begge parter har været det i 8 pct. af dem.

6.6 Udbytte

Tabel 6.19 angiver, hvor stor en andel af ofrene for røveri, der har fået stjålet forskellige typer genstande. Det ses heraf, at omtrent en fjerdedel af røverierne udelukkende drejer sig om forsøg på røveri, hvor ofret ikke har mistet nogen genstande, men stadig kan have været udsat for vold og trusler.

Det mest almindelige mål for røveriet er rede penge. 45 pct. af ofrene i perioden angiver således, at de har fået frarøvet penge, pung eller tegnebog. I mere end hvert femte tilfælde er ofret frarøvet Dankort eller andet kreditkort. Knap hver sjette har fået frarøvet taske, mens hver femte har fået frarøvet mobiltelefon. At få frarøvet iPod el.lign., smykker eller transportmidler i form af cykel, knallert m.v. er sket for omtrent hver tiende. Kun i få tilfælde er der stjålet tøj eller sko. Kategorien 'andet' dækker over bl.a. genstande som mobilopladere, cigaretter, alkohol og ting fra bil.

Tabel 6.19. Andel af ofre, der har fået stjålet forskellige typer genstande, 2013, pct.

	2013	2008-13
Intet, det var kun et forsøg	18 %	22 %
Penge/pung/tegnebog	45 %	38 %
Dankort/andet kreditkort	22 %	12 %
Taske	15 %	12 %
Mobiltelefon	19 %	13 %
iPods eller andet elektronisk udstyr	13 %	12 %
Tøj/sko	10 %	5 %
Smykker/ure/briller	11 %	9 %
Cykel/knallert/andet transport-middel	9 %	8 %
Andet	13 %	14 %
Gennemsnitligt antal genstande stjålet pr. røveri	1,90	1,28

Med hensyn til langt de fleste typer af objekter adskiller 2013 sig ikke fra gennemsnittet for hele måleperioden. Dog er andelen af røveriofre, der har mistet deres kreditkort, næsten dobbelt så stor som periodens gennemsnit, og forskellen er statistisk signifikant. Tilsvarende gælder for andelen af ofre, der blevet frarøvet tøj/sko. Desuden ses en stigning i andelen af frarøvede mobiltelefoner, hvilket kan hænge sammen med udbredelsen af smartphones. Denne udvikling er dog ikke statistisk signifikant. Gennemsnitligt har ofrene mistet 1,9 genstande per røveri i 2013, hvilket er signifikant højere end periodens gennemsnit på lige knap 1,3 genstande pr. røveri.

I cirka to tredjedele af de røveriepisoder, hvor ofret har fået frataget noget, vurderer ofret det frarøvede til at have en værdi af mindst 2.000 kr., jf. tabel 6.20, mens der i godt hver femte episode er frarøvet for mindre end 1.000 kr. Gennemgående ligger estimeringen af det frarøvedes værdi højere i offerundersøgelsen end i undersøgelsen af de politiregistrerede røverier (Kyvsgaard, 2008).

Tabel 6.20. Offerrapporterede røverier fordelt efter værdien af det frarøvede, 2008-13, pct.

	Andel
0-499 kr.	12 %
500-999 kr.	8 %
1.000-1.999 kr.	14 %
2.000-4.999 kr.	30 %
5.000-9.999 kr.	13 %
10.000 kr. og derover	24 %
I alt	100 %

6.7 Ofrenes reaktion på røverierne

Langt de fleste røverier anmeldes til politiet. Det er således mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier, der er anmeldt til politiet af enten ofret selv eller af en anden. Fra 2008 til 2011 steg anmeldelsesprocenten fra 70 til 83. Herefter faldt den i 2012 til 71 pct., for så at stige igen i 2013, til 78 pct. Disse udsving er dog ikke statistisk signifikante.

Ikke overraskende er der en sammenhæng mellem ofrets vurdering af røveriets alvorlighed og anmeldelsestilbøjeligheden: Jo alvorligere ofret vurderer røveriet til at være, desto mere sandsynligt er det, at det anmeldes til politiet. Forskellene i anmeldelsestilbøjeligheden er dog som følge af den generelt høje anmeldelsesprocent ret begrænset, jf. tabel 6.21, og der er alene signifikant forskel mellem yderpunkterne.

Tabel 6.21. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-13, pct.

	Ikke anmeldt	Anmeldt
Meget alvorlig	16 %	84 %
Ret alvorlig	21 %	79 %
Ikke særlig alvorlig	26 %	74 %
I alt	22 %	78 %

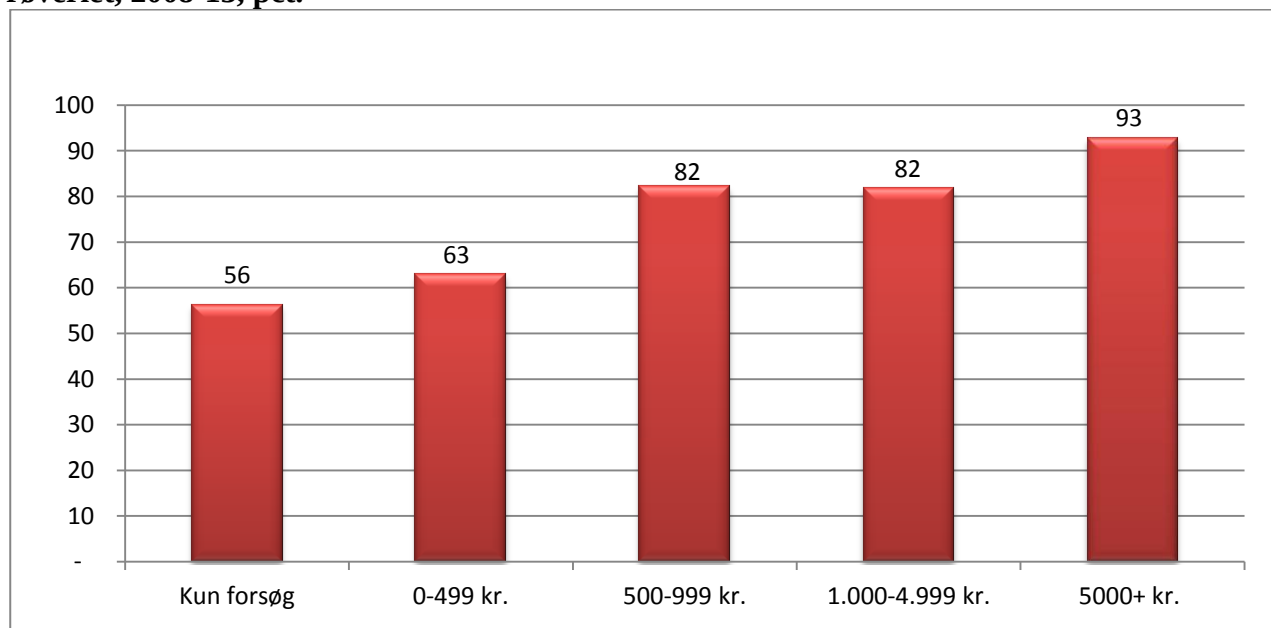
Der er derimod ikke nogen klar sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjeligheden og oplevelsen af røveriets betydning for ofrets liv, jf. tabel 6.22.

Tabel 6.22. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og ofrets vurdering af om det har påvirket dem og deres liv, 2008-13, pct.

	Ikke anmeldt	Anmeldt
I meget/temmelig høj grad	25 %	75 %
I nogen/lille grad	17 %	83 %
Slet ikke	25 %	75 %
I alt	22 %	78 %

Anmeldelsestilbøjeligheden har en tydelig og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet, jf. figur 6.5. De personer, der alene har været udsat for forsøg på røveri, er således klart mindre tilbøjelige til at anmelde røveriet til politiet end dem, der har lidt et økonomisk tab. Derudover viser figuren en signifikant stigende anmeldelsestilbøjelighed med væksten af det økonomiske tab.

Figur 6.5. Procent af røveriofre der har anmeldt røveriet til politiet i forhold til udbyttet af røveriet, 2008-13, pct.

Af tabel 6.23 fremgår det, at den hyppigste grund til ikke at anmelde røveri er, at det har været for bagatelagtigt og/eller kun et forsøg på røveri. Denne begrundelse ses i knap to ud af fem tilfælde. I knap hver fjerde tilfælde beror det på, at anmeldelse til politiet ikke anses for at nytte noget, mens hver tiende mener, det er for besværligt at anmelde. Sidstnævnte begrundelse er givetvis også relateret til røveriets omfang. Kategorien ”anden grund” dækker over meget forskelligartede årsager, herunder generel mistillid til politiet, og at andre personer har frarådet en anmeldelse.

Tabel 6.23. Røveriofres grunde til ikke at anmelde røveriet til politiet, 2008-13, pct.

	Andel
For lidt/kun forsøg	38 %
Nytter ikke	24 %
For besværligt	9 %
Kunne ikke give brugbare oplysninger til politiet	3 %
Selv skyld i røveriet	2 %
Frygt for repressalier	2 %
Hensyn til gerningspersonen	4 %
Anden grund	18 %
I alt	100 %

Politiet har ifølge ofrene kun opklaret ganske få af de sager, der er anmeldt. Ifølge ofrene drejer det sig om 17 pct. Denne procentandel er betydeligt lavere end den, kriminalstatistikken oplyser om. Diskrepansen beror givetvis på, at ofrene ikke alene rapporterer om egentlige røverier, men også om taske- og tricktyverier, hvor opklaringsprocenten er ret lav (Kongstad og Kruize, 2012). Desuden kan forskellen skyldes, at ofrene ikke altid har kendskab til sagens videre forløb, eller at sigtelsesprocenten for røveri varierer betydeligt med røveriets karakter, således at røverier mod private, som er den form, der primært oplyses om gennem en offerundersøgelse, relativt sjældent fører til en sigtelse.

6.8 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for røveri

Slutresultatet af den gennemførte regressionsanalyse vedrørende *udsathed for røveri* er vist i tabel 6.24. I årene 2009-13 var i alt 0,9 pct. udsat for røveri.⁴³

Tabel 6.24. Slutmodel for udsathed for røveri (n=48.392)

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24 år	1,8 %	5.900	,000	1,582	1,248	2,006
Hovedstaden	1,2 %	13.876	,001	1,395	1,153	1,688
Gift	0,6 %	27.723	,000	,641	,515	,798
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	20.695	,000	1,549	1,268	1,891
Ejer butik eller virksomhed	1,3 %	5.333	,000	1,719	1,319	2,239

⁴³ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Af tabellen fremgår det, at *alder, bopælsregion, civilstand, hvor ofte man går ud for at feste og more sig samt om man ejer butik eller virksomhed* er faktorer, der har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for røveri:

- Unge under 25 år har større risiko for at blive udsat for røveri end personer, der er ældre.
- Indbyggere i region Hovedstaden er mere udsatte end indbyggerne i de øvrige regioner.
- Gifte er i mindre risiko for at blive udsat for røveri, end enlige og fraskilte er.
- Går man ofte ud for at more sig med venner og bekendte, er der større sandsynlighed for at blive udsat for røveri.
- Ejer man en butik eller en virksomhed, er der større sandsynlighed for, at man udsættes for røveri.

Ejerskab af butik og/eller virksomhed indebærer den største forøgelse af udsathed for røveri – tæt på en fordobling – sammenlignet med dem, der ikke er butiks- og virksomhedsejere. Dette skal ses i sammenhæng med, at en væsentlig del af røverierne er rettet mod en butik eller en virksomhed og ikke en person.

Omvendt er det forbundet med en særlig lav risiko for at blive udsat for røveri, hvis man er gift. Gifte personer har således kun halv så stor sandsynlighed herfor som ugifte personer – alt andet lige.⁴⁴

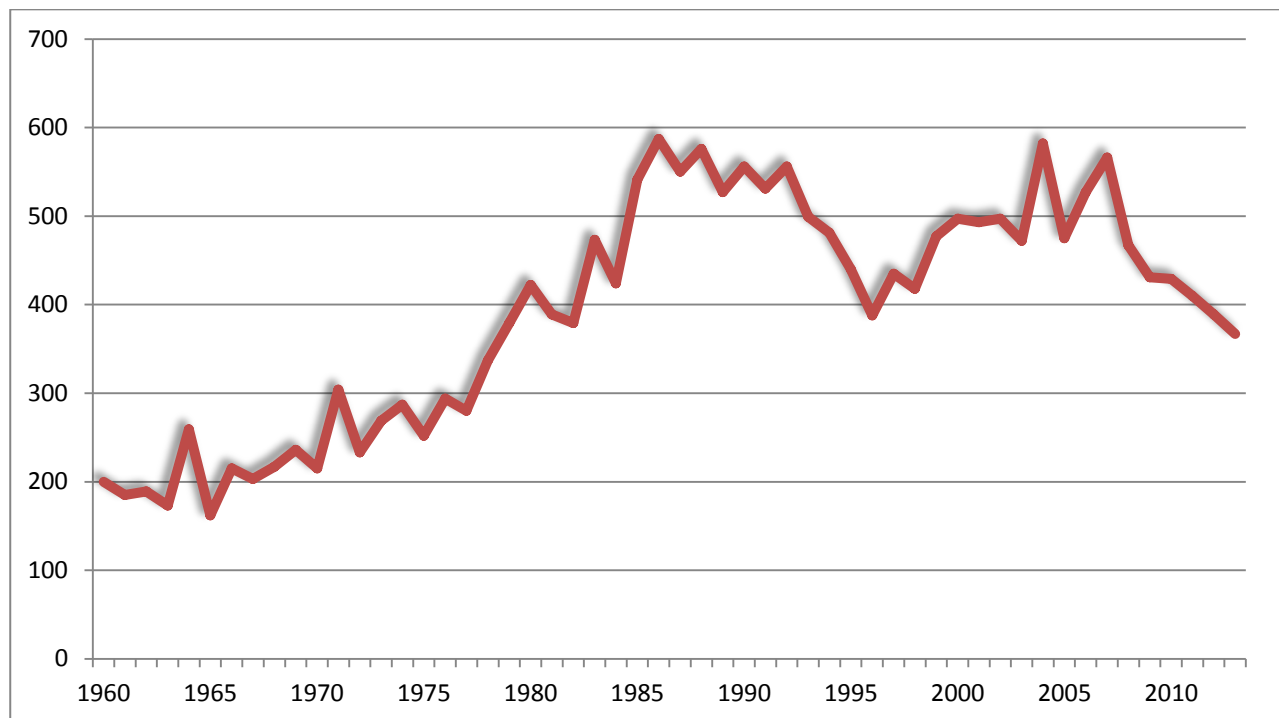
Det er bemærkelsesværdigt, at høj indkomst og ejerskab af mange forbrugsgoder ikke er forbundet med en forhøjet risiko for røveri, men det skal sikkert ses i sammenhæng med, at ganske mange af røverierne er gaderøvier, der retter sig mod dem, der hyppigt færdes i gademiljøet – unge mennesker, som relativt sjældent har en høj indkomst eller råder over mange forbrugsgoder.

⁴⁴ Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Desuden viser signifikansniveauet, at der er en højsignifikant sammenhæng mellem udsathed for røveri og det at være gift, ejerskab af butik samt det, at man går ud ugentligt eller oftere for at more sig. For disse er der mere end 99,9 pct. sikkerhed for, at effekten ikke skyldes en statistisk tilfældighed.

7. TVANGSSAMLEJE

Af figur 7.1 ses udviklingen i politianmeldte voldtægter fra 1960 til 2013. Det fremgår af figuren, at det årlige antal politianmeldte voldtægter i de sidste 20-30 år har ligget mellem 400 og 600 tilfælde. I 2013 er antallet af politianmeldte voldtægter 367, hvilket er det laveste antal siden 1978. Udviklingen i voldtægter i Danmark er særskilt behandlet og belyst andetsteds (Balvig m.fl., 2009).

Figur 7.1. Politianmeldte voldtægter, 1960-2013.

Offerundersøgelsen omfatter fra og med 2008 spørgsmål til de adspurgte kvinder om udsathed for tvangssamleje.⁴⁵ Spørgsmålet lyder: “Kan du fortælle mig, om du inden for de seneste fem år har været udsat for, at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har forsøgt at tvinge dig til eller rent faktisk har tvunget dig til samleje?” Her er valgt at anvende termen ‘tvangssamleje’ om det, kvinderne angiver at have været udsat for, idet det er usikkert, i hvilket omfang der er tale om voldtægt i juridisk forstand.

Et spørgsmål om tvangssamleje er også indgået i tidligere danske offerundersøgelser, men da spørgsmålene i disse undersøgelser samt undersøgelseskonteksten ikke uden videre er sammenlignelige, vil der kun i begrænset omfang blive sammenlignet med tidligere undersøgelser. Der henvi-

⁴⁵ At det alene er kvinder, der er stillet spørgsmålene om tvangssamleje, skyldes ikke en antagelse om, at mænd ikke kan udsættes for tvangssamleje, men at fænomenet har et væsentligt mindre omfang, hvorfor det er svært at kortlægge ved brug af surveymetoden.

ses i øvrigt til omtalen heraf i rapporten “Vold og overgreb mod kvinder” (Balvig & Kyvsgaard, 2006c), som er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

På spørgsmålet om udsathed for tvangssamleje inden for de seneste fem år er det i gennemsnit for alle årene 2008-13 1 pct. af kvinderne, der svarer bekræftende herpå. Det svarer til, at ca. 20.000 kvinder tilkendegiver, at de inden for de seneste fem år har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå. Andelen af de adspurgte kvinder, som angiver at have været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de seneste fem år, varierer noget over tid: 0,7 pct. i 2008, 1,0 pct. i 2009, 0,9 pct. i 2010, 1,3 pct. i 2011, 0,9 pct. i 2012 og 1,2 pct. i 2013. Andelen af udsatte i 2013 skiller sig ikke ud fra gennemsnittet for den undersøgte periode.

Som følge af fremadteleskopering hos respondenterne kan antallet af ofre gennem de seneste fem år være misvisende, hvorfor der også er set på, hvor mange der har været udsat inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet. Ved et 1-års perspektiv frem for et 5-års perspektiv er risikoen for fremadteleskopering mindre. Gennemsnitligt for perioden er 0,18 pct. af kvinderne blevet udsat for tvangssamleje inden for det seneste år. 2013 adskiller sig signifikant herfra, idet 0,33 pct. af kvinderne angiver, at de er blevet udsat for tvangssamleje. Det svarer til ca. 3.600 kvinder. Med sikkerhedsintervaller på 95 pct. er der tale om mindst 2.800 og højest 4.400 ofre for tvangssamleje pr. år. Det skal dog kraftigt understreges, at tallene er baseret på meget få observationer, og at der som nævnt ikke er tale om ændringer i udsatheden for tvangssamleje, når der spørges til en femårig periode.

I undersøgelsesmateriale er det i alt 339 respondenter i perioden 2008 til 2013, som angiver at have været udsat for tvangssamleje inden for de seneste fem år. Konklusionerne i det følgende er således baseret på et spinkelt materiale og følgelig behæftet med betydelig usikkerhed.

De gennemførte analyser omfatter alle, der har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for den seneste femårige periode, ligesom svarene for årene 2008 til 2013 er behandlet samlet. Begrebet ‘tvangssamleje’ dækker i det følgende både fuldbyrdet tvangssamleje og forsøg herpå. For cirka halvdelen – 51 pct. – af de kvinder, der angiver, at de har været udsat for tvangssamleje, drejer det sig om forsøg, mens der i de resterende tilfælde er tale om fuldbyrdet tvangssamleje.

Størstedelen af ofre – 59 pct. – er blevet udsat for tvangssamleje én gang i løbet af en fem års periode, mens 23 pct. er blevet udsat 2-3 gange og 17 pct. 4 gange eller flere. I 2011-13 er andelen af ofre, der har været udsat fire eller flere gange, større end i de tidligere år. Denne stigning er signifikant, men det skal igen understreges, at datamaterialet for de enkelte år er meget spinkelt med cirka 40 til 70 udsatte respondenter årligt, hvilket betyder, at mindre ændringer kan medføre andre resultater.

7.1 Ofre og gerningsmænd

Ofrene for tvangssamleje er relativt unge, idet mere end en fjerdedel var 18 år eller yngre på gerningstidspunktet, mere end halvdelen var 23 år eller yngre, og næsten tre fjerdedele var højst 35 år. Det yngste offer var 13 år, mens det ældste var 65 år. Generelt var få af ofrene over 50 år. Gennemsnitsalderen for ofrene på gerningstidspunktet var 27 år.

Forholdet mellem ofrenes og gerningsmandens alder fremgår af tabel 7.1. Der er en tydelig sammenhæng, idet de yngre gerningsmænd primært har tvunget eller forsøgt at tvinge yngre kvinder til samleje, mens det for ældre gerningsmænd typisk drejer sig om mere modne kvinder.

Tabel 7.1. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets og gerningsmandens alder, 2008-13, pct.

Ofrets alder	Gerningsmandens alder			
	15-24 år	25-39 år	Over 39 år	I alt
Indtil 24 år	29 %	25 %	4 %	58 %
25-39 år	2 %	17 %	6 %	25 %
Over 39 år	1 %	5 %	11 %	18 %
I alt	31 %	47 %	21 %	100 %

I knapt hvert tredje tilfælde kendte ofret ikke gerningsmanden, jf. tabel 7.2. I de fleste af de øvrige tilfælde – fire ud af ti – er gerningsmanden en nuværende eller tidligere partner, og i disse tilfælde er langt de fleste tvangssamlejer begået under samlivet. Det er bemærkelsesværdigt, at kun en relativ lille del af tvangssamlejerne har karakter af at være såkaldte kontakttvangssamlejer.⁴⁶ Det kan dog ikke udelukkes, at nogle af de ofre, der har været udsat for denne form for tvangssamleje, har svaret nej til et indledende spørgsmål i spørgeskemaet om, hvorvidt de kendte personen.

I undersøgelsen er der også spurgt, om samme gerningsmand tidligere har truet kvinden med eller faktisk gennemført tvangssamleje. Det er sket for 31 pct. af ofrene, og det er – som det kan forventes – først og fremmest tilfældet for dem, hvor gerningsmanden er en partner.

⁴⁶ Kontakttvangssamleje er et begreb, der dækker over tvangssamlejer begået i forbindelse med en kortvarig social relation, f.eks. hvor offer og gerningsmand har mødt hinanden på en beværtning, haft et stævnemøde o.l. Det engelske udtryk for fænomenet er 'date rape'.

Tabel 7.2. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningsmanden, 2008-13, pct.

	Andel
Ukendt	31 %
Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste	7 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået inden forholdets ophør	24 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået efter forholdets ophør	7 %
Andet familiemedlem	0,6 %
En (tidligere) ven/kammerat	12 %
Bekendt > 24 timer	12 %
Bekendt < 24 timer	1 %
En man lige havde mødt på værtshus eller lign.	1 %
En man lige havde mødt gennem Internettet	0,6 %
En ofret var i et afhængighedsforhold til (f.eks. chef, lærer, læge, taxachauffør el.lign.)	0,3 %
Anden person	3 %
I alt	100 %

7.2 Gerningssituationen

37 pct. af tvangssamlejerne er foregået i ofrets bolig, herunder fælles bolig, jf. tabel 7.3, mens mere end hvert femte er foregået i gerningsmandens bolig. Yderligere er næsten hver tiende tvangssamleje foregået i anden privat bolig, hvilket indebærer, at det sammenlagt er godt to tredjedele af tvangssamlejerne, der er foregået i en privat bolig. Omtrent en sjettedel er foregået udendørs på offentligt tilgængelige steder som en gade eller en park.

Tabel 7.3. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter gerningsstedets art, 2008-13, pct.

	Andel
Egen bolig	37 %
Gerningsmandens bolig	22 %
Anden privat bolig	9 %
På arbejdsplads/skole/uddannelsesinstitution	4 %
På værtshus, cafe, bodega m.m.	2 %
Offentligt tilgængeligt sted såsom gade, park m.v.	17 %
Offentligt transportmiddel	0,7 %
Andet offentligt tilgængeligt sted	4 %
Udlandet	3 %
Andet	3 %
I alt	100 %

Der er yderligere spurgt om, hvorvidt hændelsen er sket i forbindelse med en privatfest eller en tur i byen, hvilket godt en fjerdedel af ofrene har svaret ja til – helt præcist 28 pct.

Tabel 7.4. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel ofre og gerningsmænd påvirket af alkohol eller andet, 2008-13, pct.⁴⁷

		<i>Gerningsmand</i>			I alt
		Påvirket af alkohol	Påvirket af andet	Ikke påvirket	
Offer	Påvirket af alkohol	21 %	3 %	3 %	26 %
	Påvirket af andet	0,3 %	0,3 %	0,7 %	1 %
	Ikke påvirket	19 %	5 %	48 %	72 %
I alt		40 %	8 %	52 %	100 %

Tabel 7.4 viser andelen af henholdsvis ofre og gerningsmænd, der var påvirkede i gerningsøjeblikket. Dette er baseret på ofrenes opfattelse, og ifølge dem var gerningsmændene hyppigere påvirkede end ofrene selv. I øvrigt ses af tabellen, at den hyppigste situation er den, hvor hverken offer eller gerningsmand var påvirket.

Tidsmæssigt er 71 pct. af tvangssamlejerne foregået torsdag til lørdag, og 50 pct. af dem er foregået inden for den tredjedel af døgnet, der går fra kl. 20 om aftenen til kl. 4 om morgenen.⁴⁸

7.3 Tvangssamlejets grovhed og alvorlighed

Der er 46 pct. af ofrene, der har fået synlige skader eller mærker som følge af tvangssamlejet, og 37 pct. af disse er efterfølgende blevet lægebehandlet for skaderne, jf. tabel 7.5. Skaderne bestod typisk af blå mærker eller hudafskrabninger, men i enkelte tilfælde var der tale om brækkede ribben eller en brækket arm.

Tabel 7.5. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel med skader og lægebehandling, 2008-13.

	Ja	Nej	I alt
Synlige skader eller mærker	46 %	54 %	100 %
<i>Heraf</i> andel med lægebehandling for skader eller mærker	37 %	63 %	100 %

I godt hvert tyvende tvangssamlejetilfælde – 6 pct. – er der anvendt våben eller redskab, enten direkte eller til at true med. Det drejer sig i langt de fleste tilfælde om kniv, men ikke altid kun kniv. I

⁴⁷ Der er en del tilfælde, hvor ofret ikke har en klar opfattelse af, om gerningsmanden har været påvirket eller ej, og også enkelte tilfælde, hvor offer ikke ved eller ikke har svaret på, om hun selv var påvirket (i alt mere end 10 pct. af besvarelserne). Disse er ikke inkluderet i tabellen, da det slører billedet, men det er vigtigt at være opmærksom på, når der i forvejen er tale om få respondenter.

⁴⁸ De 12 pct. af ofrene, der har svaret 'ved ikke' eller har nægter at svare, er ikke med i beregningen.

mere end halvdelen af de hændelser, hvor der indgår en form for våben, indgår også ting som flaske eller sten. Slag- eller skydevåben forekommer betydeligt sjældnere. Det skal igen understreges, at datamaterialet er ganske spinkelt, hvorfor resultaterne er behæftet med en betydelig statistisk usikkerhed.

Der er endvidere spurgt, om ofret mener, at der er anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet, som gjorde, at ofret ikke vidste, hvad der foregik. 5 pct. af ofrene er helt sikre på, at det er tilfældet, mens yderligere 4 pct. siger, at det måske var tilfældet. Brug af bedøvelsesmiddel omtales oftere ved forsøg på end ved gennemført tvangssamleje.

Der berettes om relativt få gruppetvangssamlejer. I 95 pct. af tvangssamlejerne er der således alene tale om én gerningsmand, mens der i de resterende tilfælde har været flere.

23 pct. af ofrene har følt sig i livsfare under tvangssamlejet. Næsten alle kvinder, der har været udsat for væbnet tvangssamleje, har følt sig i livsfare.

I de fleste tilfælde vurderes tvangssamlejet som ret alvorlig, jf. tabel 7.6. Kun få – 17 pct. – ser hændelsen som ikke særlig alvorlig. Væbnet tvangssamleje betragtes meget hyppigere som meget alvorlig i forhold til de tilfælde, hvor der ikke er anvendt våben. Denne forskel er signifikant. Desuden ses en tendens til, at de tvangssamlejer, der vurderes som værende af mindre alvorlig karakter, hyppigere er begået af en kendt gerningsmand. Denne forskel er dog ikke signifikant.

Tabel 7.6. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-13, pct.

	Andel
Meget alvorlig	38 %
Ret alvorlig	46 %
Ikke særlig alvorlig	17 %
I alt	100 %

Godt halvdelen af ofrene er ikke i tvivl om, at hændelsen var kriminel, jf. tabel 7.7. Denne vurdering er signifikant mere udbredt blandt ofre for tvangssamlejer, hvor der har været anvendt våben eller redskab, end blandt andre ofre. Blandt de ofre, der vurderede handlingen som kriminel, var det 59 pct., der kendte gerningsmanden, mod 81 pct. af de personer, der vurderede handlingen som ”forkert, men ikke kriminel.” Også denne forskel er signifikant. Dette tyder på, at ofrets relation til gerningspersonen har betydning for vurderingen af hændelsen.

Tabel 7.7. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-13, pct.

	Andel
En kriminel handling	53 %
En forkert, men ikke kriminel handling	41 %
Bare noget der sker	7 %
I alt	100 %

Mens der som nævnt var ganske få af dem, som havde været udsat for røveri, der syntes, at hændelsen havde påvirket dem og deres liv, så er sagen en noget anden, når det drejer sig om tvangssamleje, jf. tabel 7.8. Omtrent en femtedel af ofrene vurderer, at det har påvirket dem i meget høj grad, mens næsten en tredjedel synes, det har påvirket dem i temmelig høj grad eller en del. Hver fjerde føler sig påvirket i ringe grad, mens godt en femtedel mener, at det slet ikke har påvirket dem. 95 pct. af de ofre, der har følt sig i livsfare, er i en eller anden grad blevet påvirket af tvangssamleje-hændelsen, og to tredjedele af dem, der har været udsat for væbnet tvangssamleje eller forsøg herpå, er i meget høj grad påvirkede af hændelsen.

Tabel 7.8. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af om hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-13, pct.

	Andel
Påvirket i meget høj grad	21 %
Påvirket i temmelig høj grad	11 %
Påvirket en del	21 %
Påvirket en ringe grad	26 %
Slet ikke påvirket	22 %
I alt	100 %

7.4 Anmeldelse til politiet

Mens røverierne i langt de fleste tilfælde er anmeldt til politiet, er det meget sjældnere tilfældet med tvangssamleje. Det er kun hvert fjerde tvangssamleje, der er anmeldt til politiet, og i en del tilfælde – 5 pct. af det samlede antal – er det ikke kvinden selv, der har anmeldt sagen til politiet. Der er ikke markante forskelle årene imellem med hensyn til anmeldestilbøjeligheden.

Der er en klar statistisk sammenhæng mellem, hvorvidt ofret kendte gerningspersonen eller ej, og om tvangssamlejet er anmeldt til politiet. Der er en større tilbøjelighed til at anmelde tvangssamlejet, hvis det er en gerningsmand, ofret ikke kender. Politiet får kendskab til 42 pct. af de tvangssam-

lejetilfælde eller forsøg herpå, hvor gerningsmanden ikke er ofret bekendt, mens dette kun gælder i 18 pct. af de tilfælde, hvor ofret kender gerningsmanden.

I modsætning til hvad der kunne forventes, er det ikke primært de fuldbyrdede tvangssamlejer, der anmeldes til politiet, men faktisk i noget højere grad forsøgene på tvangssamleje. 29 pct. af forsøgene er anmeldt mod kun 21 pct. af de fuldbyrdede. Dette skal ses i sammenhæng med, at 80 pct. af de fuldbyrdede tvangssamlejer begås af en bekendt, hvor dette kun gælder 59 pct. af forsøg på tvangssamlejer.

Som forventet er det oftest de tilfælde af tvangssamleje, der opleves som mest alvorlige, og dem, der anses for at være en kriminel handling, der anmeldes til politiet. I hvor høj grad tvangssamleje-hændelsen har påvirket ofret, er derimod ikke relateret til anmeldelsestilbøjeligheden.

Tabel 7.9. Tvangssamlejeofres grunde til ikke at anmelde tvangssamlejet til politiet, 2008-13, pct.

	Andel
Syntes ikke, der var grund til det/mente ikke, det var noget kriminelt	27 %
Troede ikke, det ville hjælpe eller havde ikke lyst	20 %
Var bange eller blev truet	14 %
Det var en kæreste, partner, ven eller kunne gå ud over børnene	16 %
Følte skyld, skam eller lagde selv op til det	12 %
Andet	11 %
I alt	100 %

Til spørgsmålet om, hvorfor tvangssamlejet ikke er anmeldt til politiet, svarer 27 pct. af kvinderne, at de ikke syntes, der var grund til det, og/eller at de ikke mente, det var noget kriminelt, jf. tabel 7.9. Hver femte svarer, at det ikke ville hjælpe at anmelde, og/eller at de ikke havde lyst til det. 14 pct. begrundede den manglende anmeldelse med, at de var bange eller blev truet, mens 16 pct. begrundede det med, at tvangssamlejet var begået af en kæreste, partner eller ven, eller med, at det kunne gå udover egne eller voldtægtsmandens børn. Mere end hver tiende af kvinderne undlod anmeldelse, fordi de følte skyld eller skam eller mente, de selv havde lagt op til det.

Ifølge de kvinder, der har anmeldt sagen til politiet, er det langt fra altid, politiet fanger gerningsmanden. 42 pct. af de ofre, hvor sagen er anmeldt til politiet, har oplevet, at gerningsmanden blev pågrebet, mens 58 pct. således ikke har.

At mange kvinder ikke har anmeldt tvangssamlejet til politiet betyder ikke, at disse kvinder ikke har talt med nogen om hændelsen. Kun i otte pct. af tilfældene har kvinden ikke talt med nogen som

helst om hændelsen. De fleste kvinder – 52 pct. – har talt med deres familie om tvangssamlejet, ligesom de fleste – 81 pct. – har talt med venner og bekendte om det. I 23 pct. af tilfældene har kvinderne også talt med nogen på deres arbejdsplads om hændelsen. Sammenholdes dette med tidligere undersøgelser, tyder det på, at det er blevet mere almindeligt, at kvinder taler med andre om hændelsen.

15 pct. har haft kontakt til krisecentre eller lignende steder i forlængelse af tvangssamlejet, og 38 pct. har været hos læge, psykolog og/eller psykiater. Endelig er der nogle – 18 pct. – som har haft kontakt med andre myndigheder end politiet, eksempelvis det sociale system, som følge af tvangssamlejet.

7.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tvangssamleje

I dette afsnit refereres slutresultatet fra tre regressionsanalyser vedrørende henholdsvis den generelle risiko for at blive udsat for tvangssamleje, risikoen for at blive udsat for tvangssamleje af nogen, man *kender*, samt risikoen for at blive udsat for tvangssamleje af en gerningsperson, der *ikke er ofret bekendt*. Alle analyser gælder perioden 2009-13.⁴⁹ Det skal for alle disse regressionsanalyser – men særligt de to sidste – bemærkes, at antallet af ofre i datamaterialet er relativt ringe, hvilket medfører betydelig statistisk usikkerhed.

7.5.1 Udsathed for tvangssamleje

Slutresultatet af de gennemførte regressionsanalyser vedrørende *udsathed for tvangssamleje* fremgår af tabel 7.10. I alt angav 1,0 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste fem år.

Tabel 7.10. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje (n=23.682).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	3,0 %	2.666	,000	5,960	4,126	8,610
25-39-årige	1,4 %	4.924	,000	3,600	2,524	5,134
Arbejdsløs	2,0 %	2.815	,000	3,644	2,666	4,982
Sjælland	1,4 %	3.398	,000	1,814	1,308	2,515
Gift	0,3 %	13.615	,000	0,254	,170	,381

⁴⁹ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Det ses, at *alder*, *beskæftigelse*, *bopæl* samt *civilstand* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tvangssamleje.

- De 16-24-årige såvel som de 25-39-årige kvinder er i væsentligt større omfang end kvinder, der er 40 år eller ældre, udsat for tvangssamleje.
- Er man arbejdsløs er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje højere end for de beskæftigede og for kvinder uden for arbejdsmarkedet.
- Bor man i Region Sjælland, er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje højere, end hvis man er bosiddende i de øvrige regioner.
- Er man gift, er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje lavere, end den er for ugifte.

Alle de viste sammenhænge er meget sikre. De har alle signifikansniveauer mindre end 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

Tabellen viser, at det især er de unge kvinder, som har en meget forhøjet risiko for at blive udsat for tvangssamleje sammenlignet med ældre kvinder. Kvinder mellem 16 og 24 år har en risiko for at blive udsat for tvangssamleje, der er næsten 6 gange så høj, som andre kvinder. I forhold til andre aldersgrupper har de 25-39-årige kvinder en risiko for at blive udsat for tvangssamleje, der er mere end tredoblet.

Selv om en stor del af tvangssamlejerne er begået af en partner, har de gifte kvinder alligevel en betydeligt mindre sandsynlighed end de ugifte for at blive udsat for tvangssamleje. Deres risiko er ca. en fjerdedels af de ugiftes.

Mere bemærkelsesværdigt er det, at kvinder, der er arbejdsløse, er næsten fire gange så udsatte for tvangssamleje som kvinder, der er i arbejde.⁵⁰ Muligvis er dette i nogen grad en konsekvens af den effekt, tvangssamlejet har haft. Mens selve det at blive udsat for tvangssamleje ligger i fortiden, er beskæftigelse noget, der i måles ved interviewtidspunktet. Nogle respondenter er måske blevet påvirket så meget af hændelsen, at de har måttet opgive deres job.

Det er påfaldende, at det ikke synes at øge risikoen for tvangssamleje, at man hyppigt går ud om aftenen. Man kunne godt forestille sig, at risikoen for at blive udsat for tvangssamleje hang nøje sammen med, hvor meget man går ud for at more sig og feste, men det viser sig ikke at være tilfældet. Dette skal givetvis ses i sammenhæng med, at de fleste tilfælde af tvangssamleje foregår i ofrets eller gerningsmandens bolig og ikke er kontakttvangssamlejer.

⁵⁰ Disse effekter aflæses af OR-værdierne. Udsatheden for tvangssamleje er derudover med meget stor statistisk sikkerhed forbundet med alder, det at være arbejdsløs, samt det at være gift.

7.5.2 Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.

I tabel 7.11 ses slutresultatet af en regressionsanalyse af *udsatheden for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt*. Her medregnes tilfælde, hvor gerningsmanden enten er partner, eks-partner, et familiemedlem eller en (eventuelt tidligere) ven eller bekendt. Således medregnes ikke tilfælde, hvor gerningsmanden enten er totalt ukendt, eller hvor ofret og gerningsmanden kun lige har mødt hinanden. I alt angav 0,6 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for en sådan hændelse inden for de sidste fem år.

Tabel 7.11. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje, hvis gerningsmanden er ofret bekendt (n=21.677).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	1,5 %	2.136	,000	4,232	2,647	6,764
25-39-årige	1,0 %	4.038	,000	4,035	2,641	6,165
Arbejdsløs	0,8 %	2.215	,000	3,226	2,182	4,768
Sjælland	0,7 %	2.757	,007	1,771	1,171	2,679
Gift	0,2 %	11.148	,000	,255	,158	,412

Det ses af tabel 7.11, at der er en sammenhæng mellem *ofrets alder, beskæftigelse, bopæl* samt *civilstatus* og udsatheden for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.

- De 16-24-årige og de 25-39-årige kvinder, er mere udsatte end kvinder, der er 40 år eller ældre.
- Arbejdsløse har en forøget risiko sammenlignet med de beskæftigede og for kvinder uden for arbejdsmarkedet.
- Kvinder med bopæl i Region Sjælland har en forøget udsathed i forhold til kvinder i landets andre regioner.
- Gifte kvinder har en mindre risiko for at blive udsat for tvangssamleje af en af ofret kendt gerningsperson i forhold til enlige (fraskilte og enker) og ugifte kvinder.

Tabellen viser, ligesom den generelle udsathed for tvangssamleje, at kvinder under 40 år er mere udsatte for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er en bekendt, end kvinder der er 40 år eller ældre.

Det er dog bemærkelsesværdigt, at de 16-24-årige og 25-39-årige kvinder har lige stor forhøjet risiko for at blive udsat for tvangssamleje, når det gælder en kendt gerningsmand.⁵¹

I lyset af, at en stor del af tvangssamlejer med kendte gerningsmænd begås af kærester og ægtemænd, er det endvidere bemærkelsesværdigt, at gifte kvinder har ligeså lille risiko for at blive udsat for denne type tvangssamleje som for tvangssamleje generelt. Dette skal muligvis forklares med, at kvinder, der udsættes for tvangssamleje af deres ægtemænd, kan være blevet skilt siden hændelsen. Omvendt kan kvinder, der udsættes for tvangssamleje af deres ægtemænd, men som stadig er gift, måske være mindre tilbøjelige til at berette herom.

7.5.3 Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke er en bekendt.

I tabel 7.12 ses slutresultatet af en regressionsanalyse for *udsatheden for tvangssamleje, hvor ofret ikke kender gerningsmanden eller kun har kendt denne i kort tid*. Hertil medregnes alle de tilfælde, der ikke indgår i regressionsanalysen i afsnit 7.5.2. Dvs. tvangssamlejer, hvor gerningsmanden er ukendt, en ”korttidsrelation”, en person i et afhængighedsforhold (eksempelvis en chef, en læge, en betjent eller en taxachauffør) eller øvrige gerningsmænd. I alt angav 0,3 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for en sådan hændelse inden for de sidste fem år.

Tabel 7.12. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje, hvis gerningsmanden ikke er ofret bekendt (n=23.677).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	1,4 %	2.631	,000	9,955	5,303	18,691
25-39-årige	0,3 %	4.924	,002	2,904	1,485	5,676
Arbejdsløs	0,8 %	2.814	,000	4,479	2,678	7,493
Sjælland	0,5 %	3.397	,019	1,888	1,110	3,212
Gift	0,1 %	13.615	,001	,278	,131	,588

Det ses af tabellen, at der er en sammenhæng mellem *ofrets alder, beskæftigelse, bopæl og civilstand* og udsatheden for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke var ofret bekendt.

- De 16-24-årige og 25-39-årige kvinder er mere udsatte end kvinder, der er 40 år eller ældre.

⁵¹ Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Sammenhængene er endvidere statistisk højsignifikante for aldersgruppen af 25-39-årige og de gifte kvinder. Her er der mere end 99,9 pct. sandsynlighed for, at der ikke er tale om en tilfældighed.

- Arbejdsløse kvinder har en forøget risiko sammenlignet med beskæftigede og kvinder uden for arbejdsmarkedet.
- Kvinder med bopæl i Region Sjælland, har en forstørret risiko, sammenlignet med resten af landet.
- Gifte kvinder har en formindsket risiko sammenlignet med øvrige kvinder.

Ligesom for de øvrige typer tvangssamleje er de yngre kvinder meget mere udsatte end de ældre, dog er udsathedens ekstra stor for de yngste kvinder, når det drejer sig om tvangssamleje med ukendt gerningsmand. Risikoen for 16-24-årige er således knap 10 gange større end for kvinder på 40 år eller derover. Også for kvinder i alderen 25-39 år ses en stærkt forøget risiko – næsten tre gange højere – end for de ældre aldersgrupper. I lighed med resultaterne at de tidligere regressionsanalyser viser denne, at det at være arbejdsløs også er en faktor, der øger risikoen for at blive udsat for tvangssamleje med ukendt gerningsmand.⁵² Ligeledes har giftermål indflydelse, idet risikoen for gifte er omtrent fire gange lavere end for ugifte.

⁵² Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Sammenhængen er endvidere statistisk højsignifikant for arbejdsløse kvinder og 16-24-årige, hvor det med mere end 99,9 pct. sikkerhed kan fastslås, at der ikke er tale om en tilfældighed.

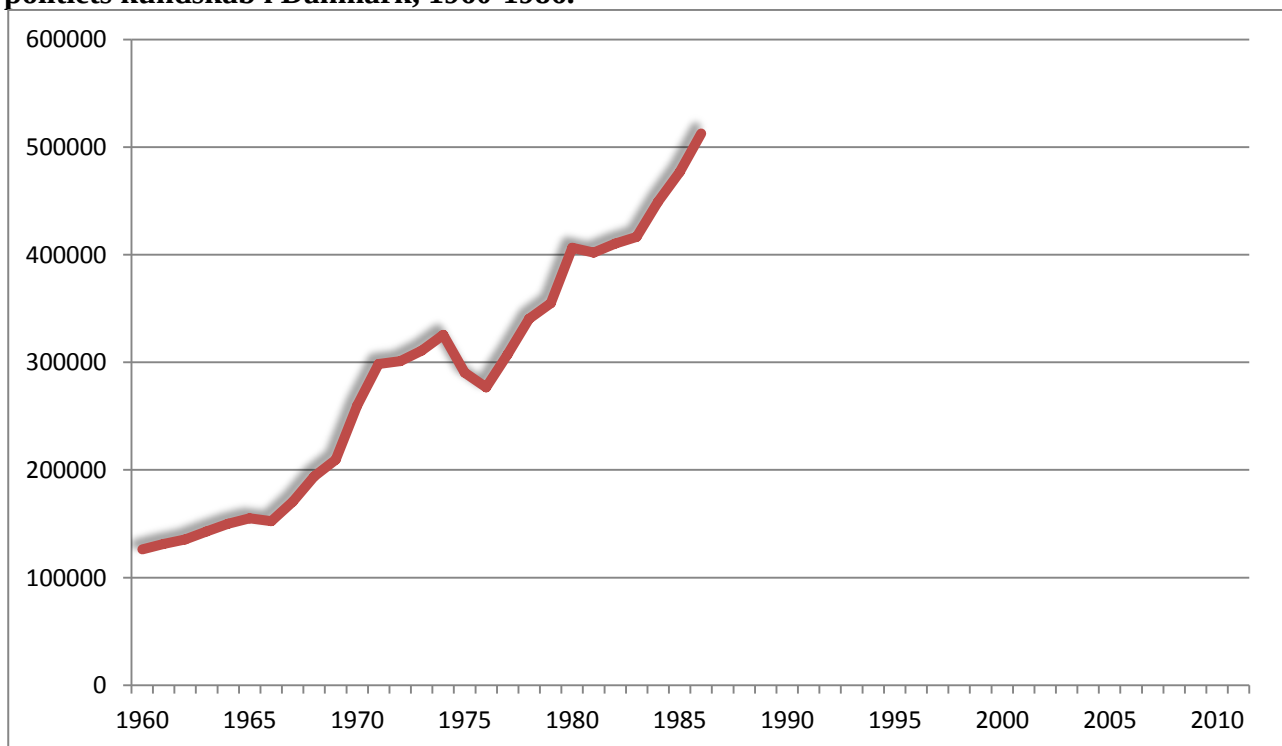
8. DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING

I det følgende skal der ses på udviklingen i tyverier, hærværk og vold samlet. Tvangssamleje og røveri indgår ikke i denne analyse, da tidligere offerundersøgelser typisk alene har omfattet de tre førstnævnte former for kriminalitet.

8.1 Kriminalitetsudviklingen frem til 1986

1986 var et mærkeår i kriminalitetens historie i Danmark. Da årsopgørelsen fra Rigspolitichefen for dette år blev offentliggjort (i marts måned 1987), måtte man således notere sig, at antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser oversteg en halv million. Helt præcist var der i 1986 registreret 512.850 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I et tilbageblik kunne man konstatere, at der var tale om ikke mindre end en femdobling i forhold til situationen i begyndelsen af 1960'erne, jf. figur 8.1, og når man spejlede sig i Interpols internationale kriminalstatistikker, fremstod Danmark – med 1 anmeldt straffelovsovertrædelse for hver 10 indbyggere – nu som et af de mest kriminalitetsbefængte samfund i verden. Samtidig viste analyser foretaget af Institut for Konjunkturanalyse, at vold og kriminalitet bekymrede 2 ud af 3 danskere meget (Thulstrup m.fl., 2005, s. 80; se også figur 9.2).

Figur 8.1. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-1986.

Væksten i kriminaliteten i det forudgående tiår, fra 1976 til 1986, havde været langt stærkere end det tidligere tiår – 1966 til 1976 – der igen havde oplevet en stærkere vækst end fra 1956 til 1966. Denne tilsyneladende katastrofekurs og katastrofeplacering for kriminaliteten i Danmark inspirerede flere til at kigge fremad: Hvordan ville det se ud ved årtusindeskiftet? I dag ved vi, hvordan det kom til at gå, men dengang spåede man.

Således spåede den daværende rigspolitichef, at antallet af straffelovsovertrædelser i år 2000 ville være steget til mere end én million om året, altså en fordobling i forhold til 1986. Rigspolitichefen fremhævede, at denne spådom var baseret på meget grove beregninger, men lagde også vægt på "... at tilsvarende regnemetoder for 20 år siden blev brugt til at forudsige udviklingen i kriminaliteten frem til 80'erne – og de holdt stik" (Lardell, 1987, s. 7).

Også kultursociologerne Blum og Porsager foretog og præsenterede en række fremskrivninger af kriminalitetens udvikling fra 1986 til år 2000, blandt andet en fremskrivning baseret på den forudsætning, at den gennemsnitlige stigningstakst fra 1960 til 1986 ville fortsætte (Blum & Porsager, 1987). I så fald skulle tyverianmeldelserne stige fra omkring 400.000 i 1986 til over 800.000 i 2000, hærværksanmeldelser fra knap 40.000 om året til 170.000 om året og den anmeldte personvold fra omkring 6.000 til knap 11.000. Samlet betød denne fremskrivning, ligesom Rigspolitichefens, en fordobling af de anmeldte straffelovsovertrædelser.

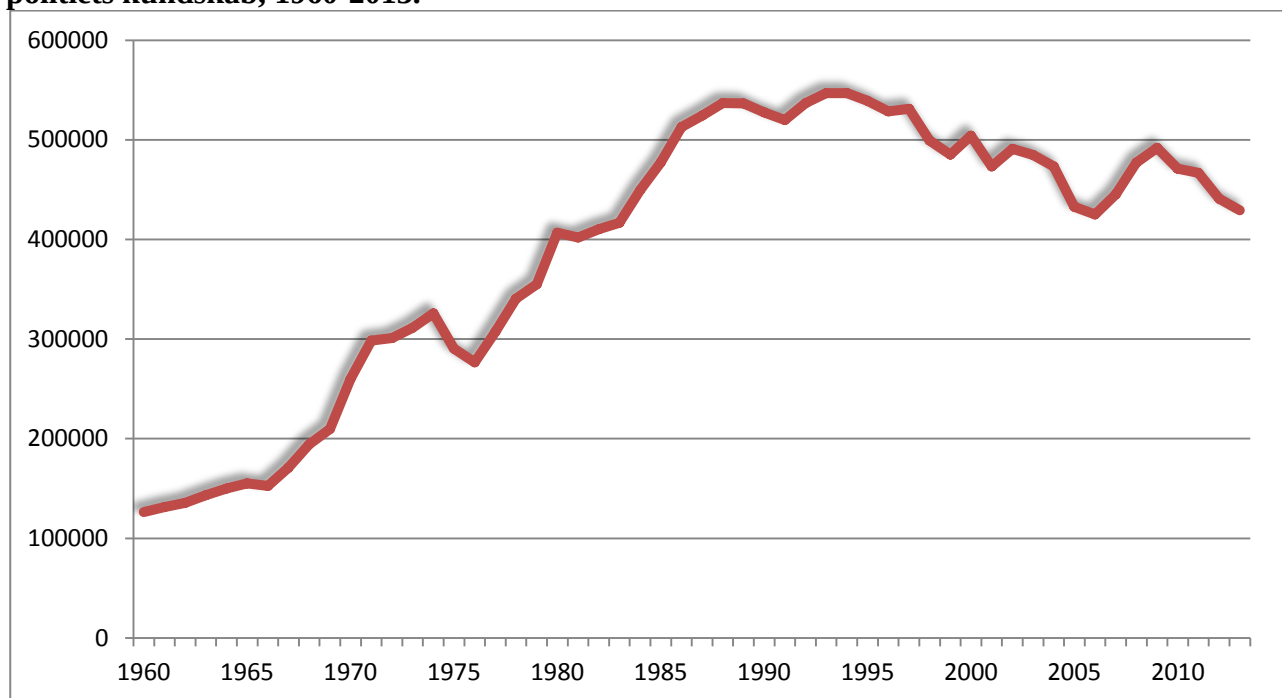
Fra kriminologisk hold blev der udarbejdet en konsekvensanalyse. Denne byggede ikke på vækstprocenterne i de forudgående år, men analyserede de mulige konsekvenser af ændringer i befolkningens størrelse, befolkningens alderssammensætning og samfundets urbaniseringsgrad – forhold som hidtil havde vist sig at have stærk sammenhæng med kriminalitetsniveauet (Balvig 1985a; 1987). Denne konsekvensanalyse førte til et meget anderledes resultat end de to vækstbaserede fremskrivninger, idet dens bud på udviklingen var, at der i år 2000 ikke ville være flere anmeldte straffelovsovertrædelser end i 1986, snarere noget færre (omkring 490.000).

8.2 Kriminalitetsudviklingen frem til 2013

Det faktiske antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 2000 blev 504.250, et lille fald på 2 pct. i forhold til 1986. Perioden fra 1986 viste sig således at blive en periode med en meget anderledes kriminalitetsprofil end perioden fra midt i 1960'erne til midt i 1980'erne. Den stadige vækst blev afløst af først stagnation og senere et fald i de anmeldte straffelovsovertrædelser. Som det ses af figur 8.2, stagnerede antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i perioden fra midt i 1980'erne til midt i 1990'erne på et niveau med mellem 500.000 og 550.000 årlige anmeldelser, hvorefter der fra midt i 1990'erne og frem til 2006 har været en faldende tendens. Fra 2007 til 2009 steg antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser på ny – en stigning på 16 pct. – dog efterfulgt af endnu et fald på 13 pct.

fra 2009 til 2013. Med undtagelse af år 2000 har antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i alle årene i det nye årtusinde været under en halv million.

Figur 8.2. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab, 1960-2013.

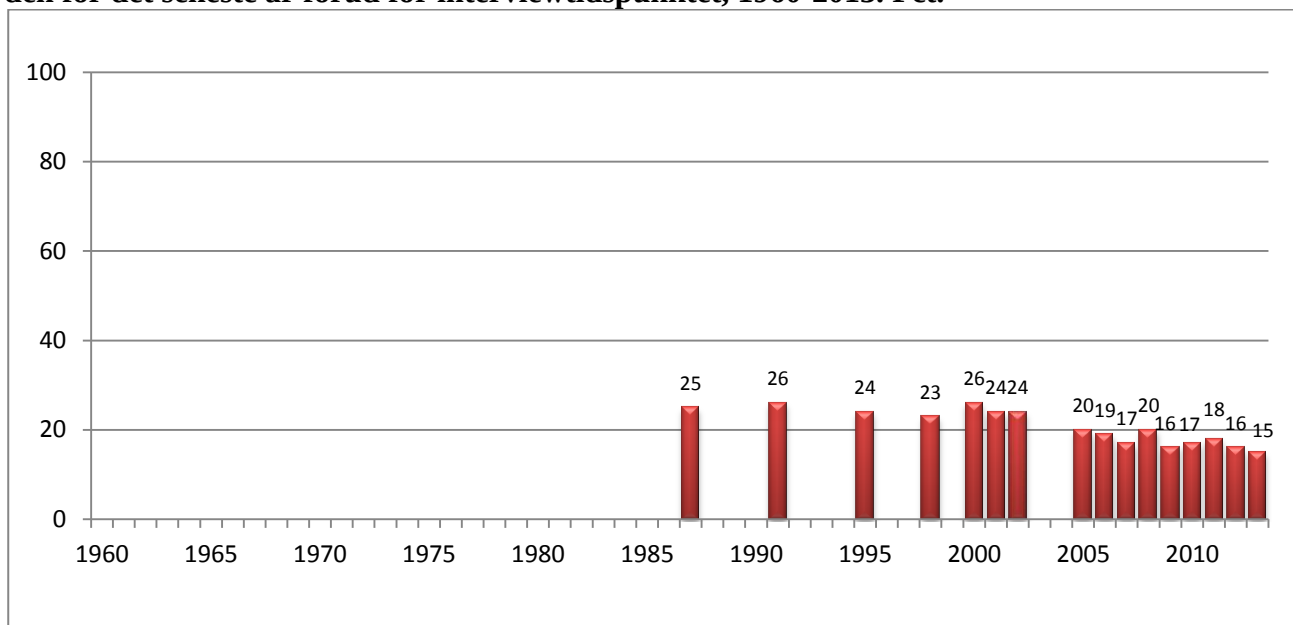

1986-87 er ikke blot et mærkeår med hensyn til udviklingen i den registrerede kriminalitet, men også med hensyn til forsøg på at kortlægge den *faktiske* kriminalitet. I 1987 blev der således for første gang gennemført en undersøgelse af, hvorvidt danskerne inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet havde været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Som det er fremgået af det tidligere, er der før 1987 foretaget andre offerundersøgelser – den første i 1971 – men i 1987 var det første gang, man i samme undersøgelse spurgte om udsathedens for tre af de mest typiske og talrige traditionelle straffelovsovertrædelser – tyveri, hærværk og vold.

Undersøgelsen i 1987 viste, at en fjerdedel af befolkningen – 25 pct. – i løbet af et år blev udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Siden da er denne undersøgelse gentaget flere gange, jf. figur 8.3.

Fra 1987 til 2002 holdt den årlige andel, der havde været udsat for kriminalitet, sig på omkring de 25 pct., mens tendensen siden 2002 har været et fald. Niveauet i 2013 ligger således markant under tidligere tiders relativt høje niveau. De hidtil laveste niveauer blev målt i 2009, 2012 og 2013.

Figur 8.3. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2013. Pct.

At der forud for 1986-87 – således som udviklingen i de politiregistrerede straffelovsovertrædelser tyder på – kan være sket en stigning i danskernes samlede udsathed for kriminalitet, sandsynliggøres af en serie offerundersøgelser foretaget af AIM. Her er befolkningen blevet spurgt, om de "... inden for det sidste halve års tid har været udsat for nogen form for kriminalitet". Den første undersøgelse blev foretaget i 1976, hvor 9 pct. tilkendegav, at de havde været udsat for kriminalitet. I de tre følgende undersøgelser, alle fra 1980'erne, var procenterne henholdsvis 14 (1980), 15 (1982) og 14 (1984) (Andersen, 1985a).

8.3 Kriminaliteten 2013

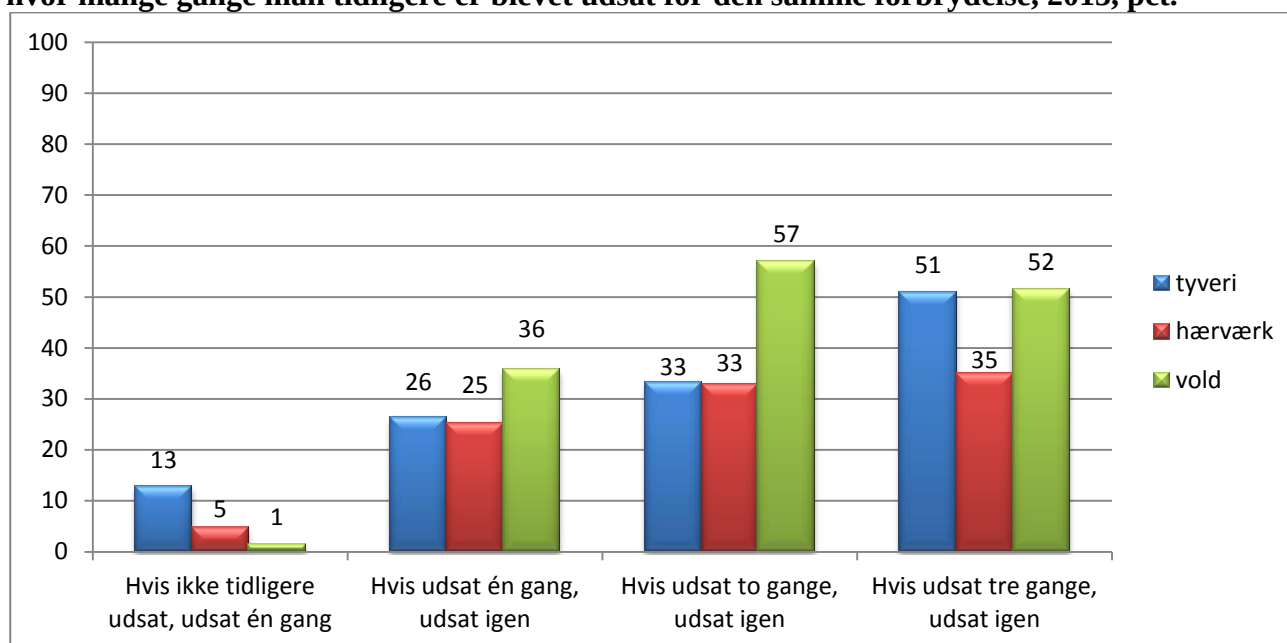
Som angivet i figur 8.3 har 15 pct. af de udspurgte 16-74-årige i befolkningen i 2013 oplyst, at de i løbet af de seneste 12 måneder forud for undersøgelsen har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk. I absolutte tal drejer det sig om 632.000 mennesker (mellem 604.000 og 659.000 med sikkerhedsintervaller).

Af de 632.000 personer, der har været ofre for kriminalitet, har 34 pct. været det mere end én gang i løbet af det seneste år forud for undersøgelsen. Denne reviktimiseringsandel angår langt flere, end man skulle forvente. Hvis tilfældighederne alene rådede, skulle man f.eks. forvente, at det ville være ca. hver halvtredsindstyvende af de ofre, der havde været udsat én gang for vold, der ville være udsat flere gange, mens det som nævnt er hver tredje. Denne forøgede risiko for reviktimisering gør sig gældende såvel med hensyn til risikoen for at blive udsat for en anden type forbrydelse som for at blive udsat for samme type forbrydelse flere gange.

Selv om der er en overrisiko for at blive udsat for andre typer af forbrydelser, når man er blevet udsat for én, er det dog langt de fleste af ofrene, der i løbet af et år alene udsættes for *enten* tyveri *eller* hærværk *eller* vold, nemlig 88 pct. af ofrene.

Omtrent ni ud af ti udsættes altså ”kun” for én type kriminalitet, mens en væsentlig andel – jf. ovenstående – udsættes flere gange for den samme. For de, der udsættes for flere typer af kriminalitet, er den mest udbredte ”kombination” tyveri og hærværk. Man kan forestille sig, at det her ofte drejer sig om to sider af samme kriminelle handling eller det samme forløb, eksempelvis et indbrud.

Figur 8.4. Procentvis risiko for i løbet af et år at blive udsat for en forbrydelse afhængig af, hvor mange gange man tidligere er blevet udsat for den samme forbrydelse, 2013, pct.

Det fremgår af figur 8.4, at reviktimiseringsrisikoen er stor for alle tre former for kriminalitet, men størst for vold. Risikoen for at blive udsat for vold i løbet af et år er 1,4 pct., men hvis man har været udsat én gang, er der 36 procents risiko for, at man udsættes for vold igen inden for samme år. Har man været udsat to gange, er risikoen for, at man udsættes igen, 57 pct., og har man været udsat tre gange, er risikoen for på ny at blive udsat 52 pct. Det er tidligere påvist at reviktimiseringsrisikoen er stor – især for partnervold og vold i forbindelse med arbejdets udførelse (Balvig, 1998).

Risikoen for at blive udsat for kriminalitet er størst for de yngre aldersgrupper, mens de ældre i ringere grad udsættes for kriminalitet. Blandt de 16-24-årige drejer det sig om 23 pct., der er blevet udsat for kriminalitet i løbet af det forudgående år, mens det er 17 pct. af de 25-39-årige og godt en ottendedel af 40-74-årige, jf. tabel 8.1.

Tabel 8.1. Ofre for kriminalitet fordelt efter køn og alder, 2013, pct.

	Mænd	Kvinder	Alle
16-24 år	22 %	23 %	23 %
25-39 år	20 %	15 %	17 %
40-74 år	13 %	12 %	12 %
I alt	16 %	14 %	15 %

Der er forskel på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for kriminalitet, jf. tabel 8.1. Kønsforskellen i udsathed er statistisk signifikant for de 25-39-årige, men ikke for de 16-24-årige og 40-74-årige. Generelt er mænd mere udsatte end kvinder, idet 16 pct. i 2013 blev udsat for kriminalitet overfor 14 pct. kvinder. Denne forskel er statistisk signifikant. Risikoen for reviktimisering adskiller sig derimod ikke for mænd og kvinder.

Sammenlagt er det 50 pct. af ofrene, som har anmeldt mindst én af de former for kriminalitet, de har været udsat for, til politiet, eller som politiet – ifølge ofret – på anden vis har fået nys om.

Anmeldelsestilbøjeligheden stiger med alderen, jf. tabel 8.2. Hvor 40 pct. af de 16-24-årige har anmeldt, er det 45 pct. af de 25-39-årige og 57 pct. af de 40-74-årige. Forskellen mellem den yngste gruppe og den ældste er statistisk signifikant.

Tabel 8.2. Ofre fordelt efter aldersgrupper og anmeldelse til politiet, 2013, pct.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
16-24 år	40 %	60 %	100 %
25-39 år	45 %	55 %	100 %
40-74 år	57 %	43 %	100 %
Alle	50 %	50 %	100 %

Slutresultatet af en række regressionsanalyser vedrørende *udsathed for kriminalitet* fremgår af tabel 8.3. I årene 2009-13 var i alt 17 pct. udsat for enten vold, tyveri eller hærværk.⁵³

Tabellen viser, at følgende variable, der indgår i regressionsanalyserne, bidrager til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet: *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopælsregion, civilstand, hvor tit man går ud om aftenen, hvor tit man går ud for at more sig og feste, ejerskab over flere biler, sommerhus og/eller båd og ejerskab af butik* indgår i slutmodellen.

⁵³ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Tabel 8.3. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for kriminalitet, 2009-13 (n=39.470).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifi- kantsni- veau	OR	95 pct. konfidensin- terval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	18,2 %	20.102	,000	1,176	1,113	1,242
16-24 år	25,4 %	5.779	,000	1,851	1,675	2,045
25-39 år	19,4 %	9.700	,000	1,336	1,249	1,430
Indkomst på under 100.000 kr.	20,5 %	5.535	,002	,867	,791	,949
Pensionist	9,7 %	5.550	,000	,646	,584	,714
Selvstændig erhvervsdrivende	22,4 %	2.582	,036	1,137	1,009	1,281
Faglært arbejder	15,2 %	5.332	,001	,869	,799	,946
Ufaglært	15,6 %	3.040	,019	,881	,793	,980
Hovedstaden	20,9 %	12.179	,000	1,447	1,368	1,531
Gift	13,8 %	19.378	,000	,808	,758	,860
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	18,7 %	22.713	,000	1,140	1,073	1,211
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	19,4 %	17.544	,000	1,113	1,048	1,182
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	17,5 %	13.511	,000	1,198	1,128	1,272
Ejer butik eller virksomhed	22,7 %	4.057	,000	1,433	1,301	1,579

Mere konkret viser tabellen følgende om risikoen for at blive udsat for kriminalitet:

- Mænd er mere udsatte for kriminalitet end kvinder.
- De 16-24-årige og de 25-39-årige er mere udsatte end personer, der er ældre.
- Personer med indkomst på under 100.000 kr. er mere udsatte end andre indkomstgrupper.
- Pensionister er mindre udsatte end folk på arbejdsmarkedet og andre uden for arbejdsmarkedet, mens selvstændige erhvervsdrivende er mere udsatte. Fag- og ufaglærte har mindre risiko for at blive udsat for kriminalitet end andre beskæftigelsesgrupper.
- Personer i Hovedstadsregionen er mere udsatte end personer i de øvrige regioner.
- Er man gift, er der lavere risiko for, at man udsættes for kriminalitet.
- De, der går ud mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der går ud sjældnere.
- De, der går ud for at more sig og fester mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der gør det sjældnere.

- De, der ejer flere biler, sommerhus og/eller båd, er mere udsatte for kriminalitet end dem, der ikke gør det.
- De, der har en butik eller en virksomhed, er mere udsatte for kriminalitet end andre.

I forhold til de tidligere regressionsanalyser fremgår det, at det især er de variable, der har betydning for tyveri, der genfindes her ved den samlede analyse af udsathed for kriminalitet. Dette er ikke overraskende, da det er den form for kriminalitet, flest er udsat for.

Af regressionen fremgår det, at især de helt unge har en relativ høj risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig godt 70 pct. højere end for dem, der er 25 år eller ældre. Men også personer bopælsdeltagende i Region Hovedstaden har en noget højere risiko, nemlig godt 40 pct. højere end dem i de øvrige regioner. Selv om der over tid geografisk er sket en udjævning, er kriminalitet stadig noget mere udbredt i storbyer.

Omvendt har især pensionister en lav risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig mere end 30 pct. lavere end beskæftigede og andre uden for arbejdsmarkedet. Og personer, der er gift, har ca. 20 pct. mindre risiko, end de ugifte har.

Kriminalitet retter sig ofte mod ting, hvilket også ses af, at ejerskab af forbrugsgoder – ud over ejerskab af butik/virksomhed – er med til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet. De, der ejer mange ting, har således mere end 20 pct. højere risiko end andre for at blive udsat for kriminalitet. Personer med indkomst på under 100.000 kr. har måske af samme årsag mindre risiko for kriminalitet.

Endelig bidrager også livsstilsvariablene til at forklare udsathed for kriminalitet, men livsstilen synes ikke med samme kraft at øge risikoen herfor, som nogle af de andre variable gør.⁵⁴

⁵⁴ Det ses også af tabellen, at de fleste faktorer med meget stor sandsynlighed er forbundne med risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Kun det at være selvstændig erhvervsdrivende eller faglært eller ufaglært arbejder samt indkomst er *ikke* er signifikante med 99,9 pct. sikkerhed.

9. BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMNING FOR KRIMINALITET

Ved gennemgangen af de enkelte former for kriminalitet er det omtalt, i hvilket omfang kriminaliteten har medført fysiske eller økonomiske skader samt – i forhold til røveri og tvangssamleje – hvorvidt hændelsen har haft betydning for ofrets liv. Det er imidlertid også af interesse at vide, hvor stor en del af befolkningen der er utrygge, uanset om de har været udsat for kriminalitet eller ej, og hvordan udviklingen i denne utryghed er.

9.1 Demografi og angst for kriminalitet 2013

Spørgsmålet om utryghed er belyst i undersøgelsen ved, at de interviewede oplyser, om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet er noget, de ofte tænker på. De, der svarer, at de næsten hele tiden eller ofte tænker på denne risiko, er dem, der almindeligvis anses for at være angste for kriminalitet. I 2013 drejede det sig om 13 pct.

Tabel 9.1. Svarpersoner fordelt efter køn og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2013, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Næsten hele tiden	2 %	2 %	2 %
Ofte	8 %	13 %	11 %
Af og til	20 %	28 %	24 %
Sjældent	40 %	38 %	39 %
Aldrig	31 %	19 %	25 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Der er en klar signifikant forskel mellem andelen af mænd og kvinder, som er angste for kriminalitet, idet det drejer sig om 15 pct. af kvinderne over for 10 pct. af mændene, jf. tabel 9.1. Mens 19 pct. af kvinderne aldrig er bange for at blive udsat for kriminalitet, er det 31 pct. af mændene.

I perioden 2005-08 varierede andelen af kvinder, som aldrig er bekymret for kriminalitet, mellem 16 pct. og 24 pct., mens den for mænd udgjorde 27-33 pct. Den efterfølgende periode – fra 2009 til 2012 – ændrer dette sig væsentligt, idet andelen ligger på 29-34 pct. for kvinder og 43-45 pct. for mænd. Begge perioder er signifikant forskellige fra perioden som helhed, hvor andelen er 26 pct. for kvinder og 40 pct. for mænd. 2013 ligner således i højere grad perioden fra 2005-08 end den efterfølgende periode fra 2009-12.

Tabel 9.2. Svarpersoner fordelt efter alder og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2013, pct.

	16-24 år	25-39 år	40-74 år	I alt
Næsten hele tiden	3 %	2 %	2 %	2 %
Ofte	12 %	10 %	11 %	11 %
Af og til	22 %	22 %	25 %	24 %
Sjældent	36 %	41 %	38 %	39 %
Aldrig	27 %	26 %	24 %	25 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %

Af tabel 9.2 fremgår det, at forskellen mellem aldersgrupperne ikke er særlig stor med hensyn til angst for kriminalitet. Dog er der en statistisk signifikant mindre andel af de 25-39-årige end af de andre aldersgrupper, som er angste for kriminalitet.

9.2 Udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet

De, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, tænker generelt mere på risikoen for på ny at blive udsat for kriminalitet, end andre gør, jf. tabel 9.3. Mens 11 pct. af dem, der ikke har været udsat for kriminalitet, næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat herfor, drejer det sig om 21 pct. af dem, der har været udsat for kriminalitet, hvilket er en signifikant forskel. Det skal dog understreges, at det på det foreliggende grundlag ikke kan vides, i hvilken udstrækning sammenhængen eventuelt (også) går den anden vej: At det især er de mennesker, der med mere eller mindre god grund er ængstelige for at blive udsat for kriminalitet, som faktisk udsættes.

Tabel 9.3. Svarpersoner fordelt efter udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet, 2013, pct.

	Ikke udsat	Udsat	I alt
Næsten hele tiden	2 %	4 %	2 %
Ofte	10 %	18 %	11 %
Af og til	23 %	29 %	24 %
Sjældent	40 %	33 %	39 %
Aldrig	26 %	17 %	25 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Det er undersøgt, om forskellen mellem de udsattes og de ikke udsattes grad af ængstelighed varierer i forhold til arten af den kriminalitet, de har været udsat for. Det viser sig ikke at være tilfældet. Det er således både dem, der har været udsat for tyveri, og dem, der har været udsat for hærværk,

vold, trusler om vold, røveri eller tvangssamleje, der hyppigere end dem, der ikke har været udsat for disse forbrydelser, er angste for kriminalitet. Forskellene er i alle tilfælde statistisk signifikante.

9.3 Forhold der påvirker risikoen for at være angst for kriminalitet

Resultaterne fra en regressionsanalyse af, hvad der har sammenhæng med angsten for at blive udsat for kriminalitet, er gengivet i tabel 9.4. Samlet var det 11,3 pct. af befolkningen, som i årene 2009-13⁵⁵ angav at de ”ofte” eller ”næsten hele tiden” var bange for at blive udsat for kriminalitet.

Tabel 9.4. Slutmodel fra regressionsanalyse vedrørende angst for kriminalitet (n=38.599).

Variabel	Pro-cent	Uvægtet antal i stikprøve	Signifi-kansni-veau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	8,3 %	19.679	,000	,588	,549	,630
25-39 år	8,3 %	7.643	,000	,769	,706	,838
Indkomst på over 325.000 kr.	7,5 %	15.368	,000	,774	,708	,846
Studerende	11,3 %	4.600	,000	1,291	1,143	1,459
Arbejdsløs	15,0 %	4.302	,000	1,829	1,625	2,058
Pensionist	15,4 %	6.085	,000	1,971	1,758	2,211
Selvstændig erhvervsdrivende	9,1 %	2.161	,002	1,304	1,104	1,540
Faglært arbejder	10,0 %	5.383	,000	1,437	1,280	1,614
Ufaglært arbejder	12,0 %	2.748	,000	1,618	1,412	1,854
Sjælland	12,1 %	5.495	,024	1,112	1,014	1,218
Midtjylland	9,5 %	9.136	,004	,886	,815	,963
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	9,9 %	22.014	,000	,826	,772	,883
Har været udsat for kriminalitet	17,6 %	6.420	,000	2,297	2,130	2,478

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopælsregion, hvor tit man går ud om aftenen* samt *om man har været udsat for kriminalitet*, er relateret til angsten for at blive udsat for kriminalitet:

- Mænd er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end kvinder.
- Folk i aldersgruppen 25-39 år er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end de øvrige aldersgrupper.

⁵⁵ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

- Personer med høje indkomster er mindre angste end dem med lavere indkomster.
- Arbejdsløse, pensionister, selvstændige erhvervsdrivende, studerende, faglærte og ufaglærte er mere angste for kriminalitet end øvrige, dvs. funktionærer.
- De, der bor i Region Midtjylland, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end beboerne i de øvrige regioner, og omvendt er dem i Region Sjælland mere angste.
- De, der hyppigt går ud om aftenen, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der sjældnere går ud.
- De, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, er mere angste for at blive udsat herfor end dem, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Resultaterne i tabellen viser, at angsten for kriminalitet i særlig grad påvirkes af, hvorvidt personen har været udsat for kriminalitet – hvilket mere end fordobler risikoen for at være angst – og af køn, idet mænd knapt halvt så ofte som kvinder er angste for at blive udsat for kriminalitet. Også det at være arbejdsløs eller pensionist forøger risikoen for at være angst betydeligt, sammenlignet med at tilhøre de øvrige beskæftigelsesgrupper.⁵⁶

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at de, der ofte går ud om aftenen, er mindre angste end dem, der ikke gør det, da disse også er mere udsatte end andre. Omvendt kan netop angsten også formodes at få en del mennesker til at afholde sig fra at gå ud.

9.4 Udviklingen i angst for kriminalitet

Figur 9.1. viser udviklingen i befolkningens angst for kriminalitet. De tre første målinger, der er foretaget i Danmark – det var i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne – viste, at 15-19 pct. var ængstelige, dvs. tænkte ofte eller næsten hele tiden på risikoen for at blive udsat for kriminalitet. I perioden fra 1987 til 2013 har andelen af ængstelige danskere ligget på et signifikant lavere niveau, idet det ved langt de fleste målinger er mellem 10 og 13 pct. af den voksne befolkning, der har angivet at være angste for at blive udsat for kriminalitet.⁵⁷

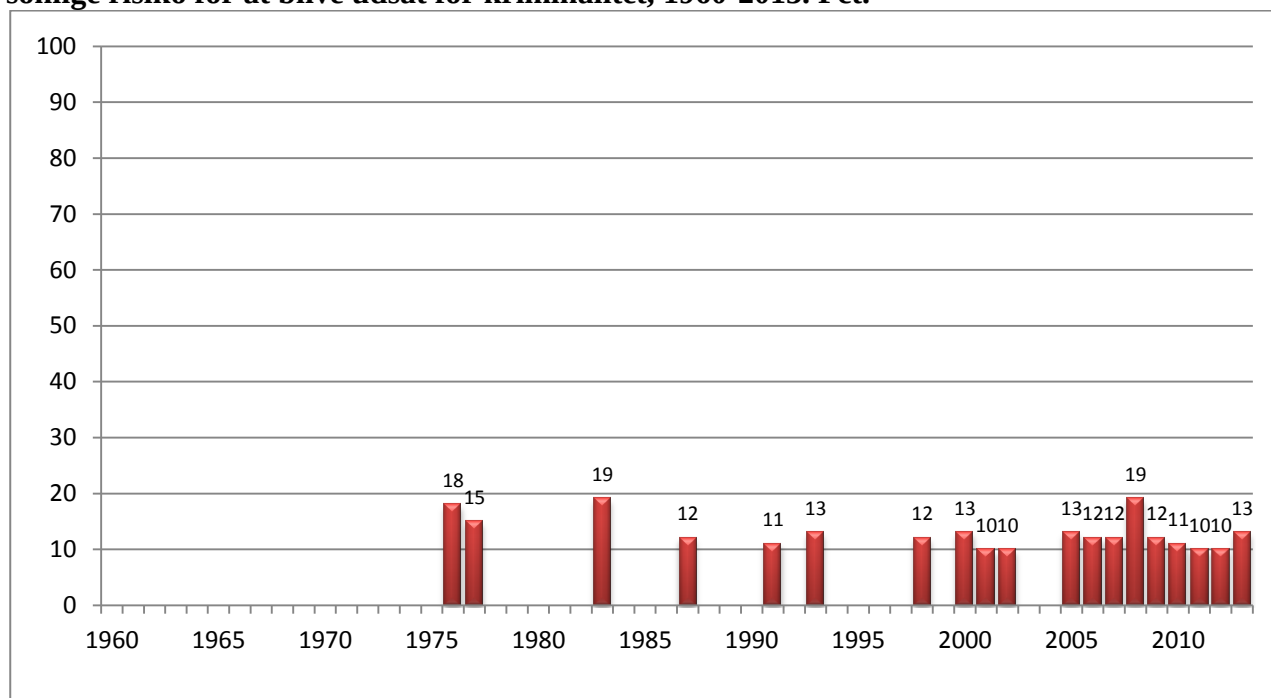
I 2013 var andelen, der ofte eller næsten hele tiden tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet, på 13 pct., hvilket er en signifikant større andel end i de foregående år. Hvad dette beror på, er

⁵⁶ Disse resultater aflæses af tabellens OR-værdier. Sammenhængene med køn, alder, indkomst, beskæftigelsesgruppe og tidligere udsathed for kriminalitet er alle stærkt signifikante med et signifikansniveau på under 0,1 pct. Vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed konkludere, at sammenhængen ikke er tilfældig.

⁵⁷ Stigningen i 2008 er antagelig relateret til dels nogle sociale uroligheder og dels den 'rockerkrig', der startede det år. I 2008 blev respondenterne kun spurgt om angst for kriminalitet to gange årligt – netop på tidspunkter i forlængelse af de nævnte hændelser. Siden da er spørgsmålet om angst for kriminalitet indgået i alle månedlige undersøgelser.

usikkert, idet der ikke er set en stigning i risikoen for udsathed for kriminalitet, og endvidere går dette imod den udvikling, der er i bekymring for vold, jf. det følgende.

Figur 9.1. Procent af befolkningen der næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 1960-2013. Pct.

Tabel 9.5 viser udviklingen de seneste ni år. Det fremgår, at andelen, der aldrig tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet, var relativt høj i 2009-12. Denne tendens fortsætter dog ikke i 2013, hvor andelen, der aldrig bekymrer sig for at blive udsat for kriminalitet, er mindsket.

Tabel 9.5. Respondenter fordelt efter år og bekymring for personligt at blive udsat for kriminalitet, pct.

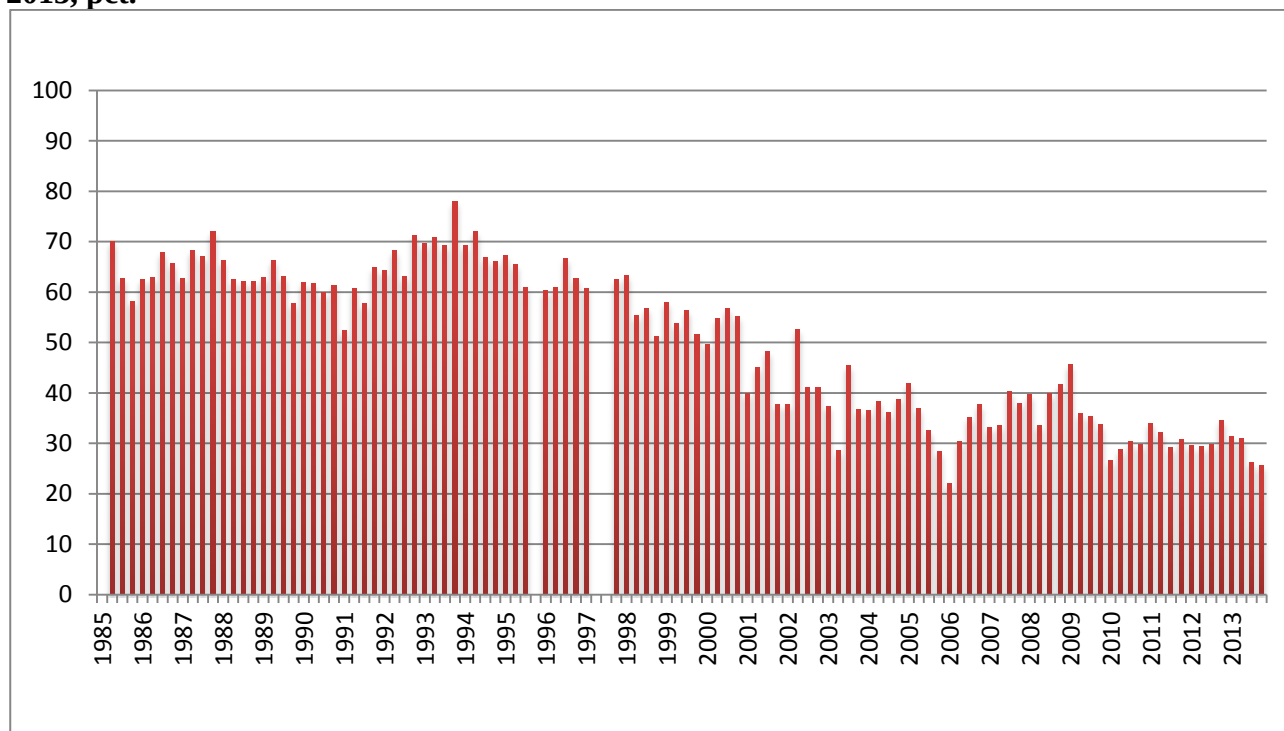
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Næsten hele tiden	2 %	1 %	2 %	3 %	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Ofte	11 %	11 %	10 %	16 %	10 %	9 %	8 %	8 %	11 %
Af og til	26 %	21 %	20 %	24 %	18 %	17 %	18 %	18 %	24 %
Sjældent	40 %	40 %	39 %	35 %	34 %	34 %	35 %	35 %	39 %
Aldrig	22 %	27 %	29 %	22 %	36 %	37 %	37 %	37 %	25 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

9.5 Den samfundsmæssige bekymring for kriminalitet

I 1985 påbegyndte Institut for Konjunktur-Analyse en måling af danskernes bekymringer og inkluderede heri et spørgsmål, der lyder: Hvor meget bekymrer du sig for vold og kriminalitet? Målin-

gen, der foretages fire gange årligt, er senere overtaget af andre analyseinstitutter.⁵⁸ Frem til midten af år 2000 omfattede hver måling 600 respondenter, men siden da ca. 1.100 pr. måling, hvilket vil sige omkring 4.400 respondenter på årsbasis. Figur 9.2 viser resultaterne fra de enkelte målinger.⁵⁹

Figur 9.2. Procentandel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, kvartalvis 1985-2013, pct.

Kilde: Institut for Konjunktur-Analyse/Catinét/Voxmeter.

Figuren viser, at andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, lå på 60-70 pct. ved de fleste målinger frem til midten af 1990'erne, hvorefter der er sket et fald. Ved langt de fleste målinger fra 1998 til 2000 var det mellem 50 og 60 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet, mens denne andel har været på under 40 pct. ved de fleste målinger siden da. Frem til 2010 har der kun været enkeltstående målinger, der har vist, at mindre end 30 pct. har bekymret sig meget for vold og kriminalitet, mens dette er blevet mere almindeligt de seneste år. I 2013 var det tilfældet ved de to målinger i andet halvår, som – med undtagelse af en enkelt måling i 2006 – viste det hidtil laveste niveau for andel meget bekymrede, nemlig henholdsvis 26,3 og 25,6 pct. meget bekymrede.

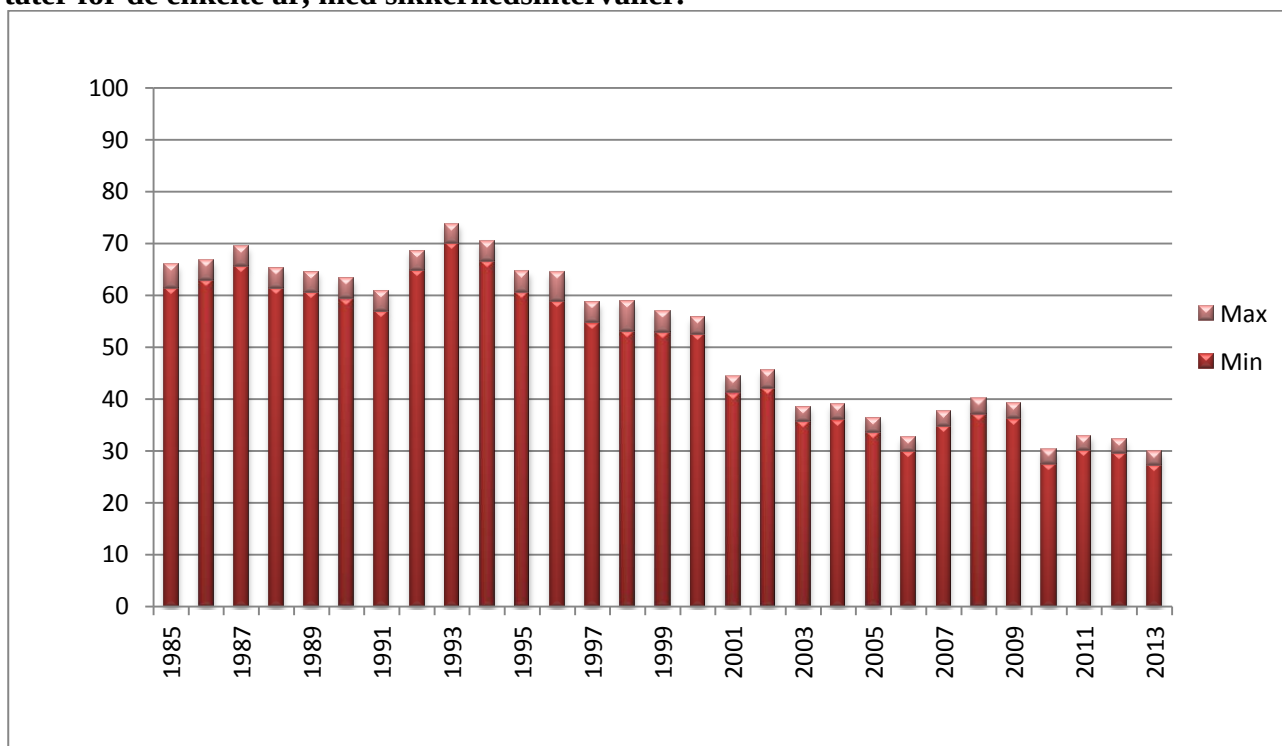
⁵⁸ I 2009 gik Institut for Konjunktur-Analyse sammen med Catinét og blev til Canité-IFKA. I juli 2010 overtog Voxmeter denne analysevirksomhed.

⁵⁹ Enkelte gange har spørgsmålet om bekymring for vold og kriminalitet ikke været omfattet af målingen, deraf de tomme felter.

Udviklingen i andelen af meget bekymrede fremgår på en mere overskuelig måde af figur 9.3, hvor de enkelte målinger inden for samme år er samlet. Figuren viser endvidere de sikkerhedsintervaller, der er for stikprøveundersøgelser af denne art.

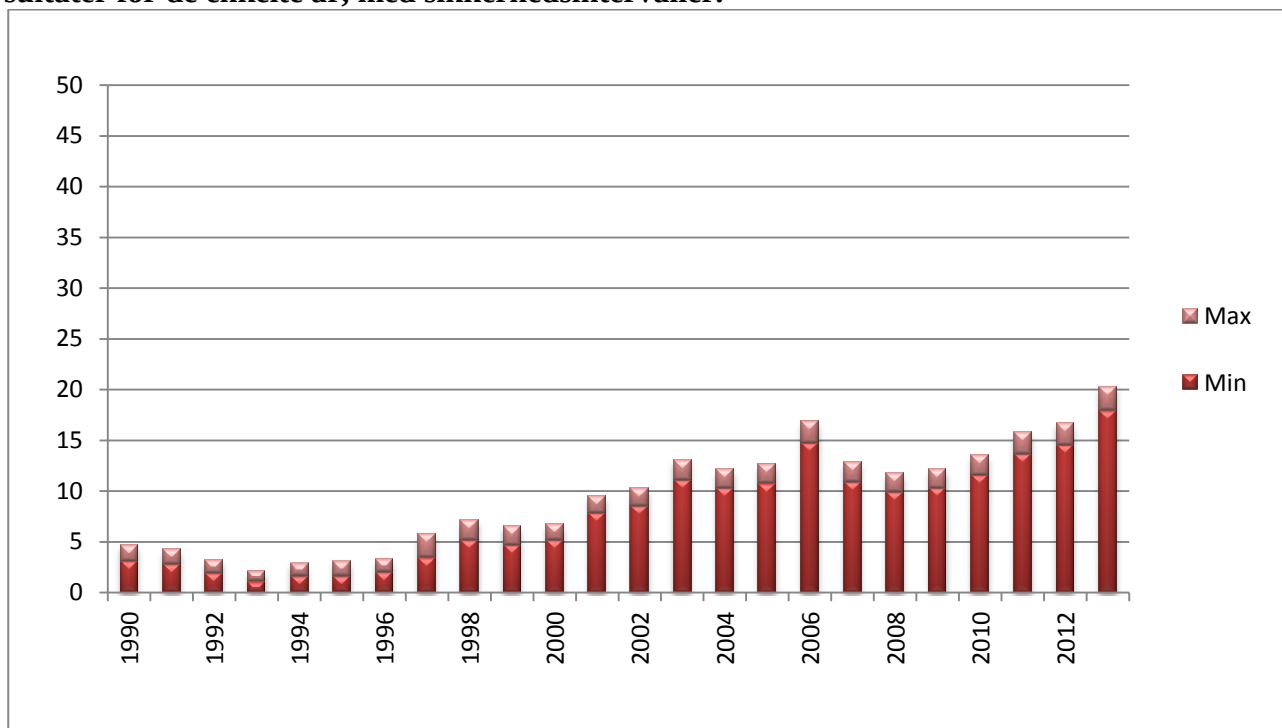
Figuren viser, hvorledes der fra begyndelsen af 1990'erne trinvis sker en statistisk signifikant mindskning i andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet. Således er denne andel klart mindre i 1995-96, end den var i 1993-94, og den er endnu mindre i 1997-2000, end den var i 1995-96. Derefter er der igen et fald, idet niveauet er endnu lavere i 2001-02, og det mindsker yderligere i 2003. Med undtagelse af 2006 holder dette niveau frem til 2009. I de seneste fire år har andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, imidlertid været lavere end i alle øvrige år, dog undtaget 2006. I 2013 var det 28,6 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet.

Figur 9.3. Andel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2013. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

Det er også værd at fokusere på den anden ende af skalaen, nemlig andelen der siger, at de slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet. Karakteristisk nok var denne svarkategori slet ikke inkluderet i undersøgelsens første år, antagelig fordi man ikke anså den for at være nødvendig. I 1990 kom svarmuligheden med, og det viste sig da også i starten kun at være ganske få, som sagde, at de slet ikke bekymrede sig for vold og kriminalitet, jf. figur 9.4. Først i slutningen af 1990'erne kom denne andel op på omkring 5 pct. og voksede derefter til over 10 pct. i 2003. I 2013 var andelen vokset til hele 19,1 pct., hvilket er den hidtil største andel, som slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet.

Figur 9.4. Andel, der slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet, 1990-2013. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

10. LITTERATUR

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald, 2. halvår 1980, 1982 og 1984. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, 26. juni 1985 (stencil).

Andersen, Ole Ejnar: "Kriminalitetsrisikoen var i 1984 25 % - og mindst blandt de ældre", AIM-NYT, 12. juli 1985a.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald i Danmark 1971-1984, Forskningsrapport nr. 27, Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, december 1985b.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald 2. halvår 1986. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, November 1987 (stencil).

Balvig, Flemming: Angst for kriminalitet. Lov-og-orden tendenser i en dansk provinsby. København: Gyldendal, 1978.

Balvig, Flemming: Studier over tyveriforbrydelsen I-V, Forskningsrapport nr. 12 (1980), 13 (1980), 14 (1980), 20 (1982) og 22 (1983), Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, 1980-83.

Balvig, Flemming: "Befolkningssammensætningen og den fremtidige kriminalitetsudvikling", i Rapport fra 27. nordiske forskerseminar i Ljusterö, Sverige, Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, 1985a, s. 41-88.

Balvig, Flemming m.fl.: Gadevold. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1985b.

Balvig, Flemming: Den tyvagtige dansker. Brudstykker af kriminalitetens udvikling gennem tre århundreder, fra 1725 til 2025. København: Borgens Forlag, 1987.

Balvig, Flemming og Cecilie Høigård: Kriminalitets og straf i tal og tekst. København: Borgens Forlag, 1988.

Balvig, Flemming: Ungdom oplever mere vold! En oversigt over danske voldsofferundersøgelser 1970-94. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1995.

Balvig, Flemming: Voldens omfang og karakter. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1996.

Balvig, Flemming: En rundrejse i voldens nutidshistorie. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1997.

Balvig, Flemming: Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1998.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind II: USA og Danmark. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000a.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind I: Fortid og nutid. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000b.

Balvig, Flemming, Lars Holmberg og Maria Pi Højlund Nielsen: Verdens bedste politi. Politireformen i Danmark 2007-2011. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet, 1987 til 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006a. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Volden i Danmark 1995 og 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006b. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). København: Københavns Universitet/Justitsministeriets Forskningsenhed, 2006c. www.jm.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet 2005/2006. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, marts 2007. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2007. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, oktober 2008. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Man anmelder da vold. Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitiet, marts 2009. www.jm.dk/www.dkr.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, april 2009.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2009 med delvis opdatering for 2010. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, november 2010.

Balvig, Flemming, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen, Maj-Britt Elise Martinussen og Katrine Sidenius: Voldtægt der anmeldes ... Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter. Det Kriminalpræventive Råd, maj 2009.

Bekæmpelse af vold. En handlingsplan fra regeringen, Oktober 1993. Se også Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven (Bekæmpelse af vold), fremsat af justitsministeren i folketinget 18. november 1993.

Blum, Jacques og Michael Porsager: Det andet Danmark. Social Årbog 87/88. København: Politikens Forlag, 1987.

Brink, Ole: Vold i Århus, Aarhus Universitet: Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 1999.

Brink, Ole og Villy Sørensen: ”Er voldens mørketal faldende?”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 4, december 2001, s. 230-239.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2008. Rapport 2009:2.

Brå: Våld mot kvinnor och män i nära relationer. Rapport 2009:12.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2011. Rapport 2012:2.

Brå: Hatbrott 2012. Rapport 2013:16

Christensen, Else og Inger Koch-Nielsen: Vold ude og hjemme. En undersøgelse af fysisk vold mod kvinder og mænd. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 92:4, 1992.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold på arbejdet – med særlig vægt på FTF-medlemmers arbejdspladser. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2005.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold, intimidering samt traumatiske oplevelser i arbejdet. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2006.

Døllner, Leise: Gadevold - overfald eller sammenfald? København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1991.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2006. WODC 2006.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 20014. Helsinki: Heuni 2014.

Færgemann, Christian, Lauritsen, Jens M., Brink, Ole og Mortensen, Preben Bo: “Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study”, *Scandinavian Journal of Public Health*, 2010, 38, s. 524-532.

Juel, Knud og Laursen, Bjarne: Vold I Danmark belyst ud fra voldsopfrets kontakt til sygehuse. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2014.

Justitsministeriets Forskningskontor (2014b): Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2001-2013 – med separate opgørelser for kommuner og politikredse. Justitsministeriet, marts 2014, www.jm.dk

Justitsministeriets Forskningskontor (2014a): Drab i Danmark 2008-2011. Justitsministeriet, januar 2014, www.jm.dk

Justitsministeriets Forskningskontor: Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2001-2012 – med separate opgørelser for kommuner og politikredse. Justitsministeriet, marts 2013, www.jm.dk

Justitsministeriets Forskningskontor: Udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet 2002-2011. Justitsministeriet, 2012, www.jm.dk

Kjøller, Mette og Niels Kr. Rasmussen: Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 & udviklingen siden 1987. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2002.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Når det kommer tæt på. Effekter af hjemmerøveri på lokalsamfunds beboere i forhold til tryghed, sikring og adfærd. Justitsministeriet 2011, www.jm.dk.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Tricktyverier i beboelse. Justitsministeriet 2012, www.jm.dk.

Kruize, Peter, David W.M. Sorensen og David Dreyer Lassen: Vold mod offentligt ansatte. Odense: Syddansk Universitetsforlag og Rockwoolfonden, 2008.

Kyvsgaard, Britta: Voldskriminelle og voldskriminalitet. København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1995.

Kyvsgaard, Britta: Gaderøveri og røveri i ofrets hjem m.v. København: Justitsministeriet 2008, www.jm.dk.

Lardell, Allan: "Kriminalitet fordobles. Dyster spådom fra rigspolitichef", Politiken, 12. juli 1987, 1. sektion s. 7.

Larsen, Poul Henning: "Recidivstatistik 1979-1989", Kriminalstatistik 1993, Danmarks Statistik, 1995.

Olsen, Ole m. fl.: Ændringer i det psykiske arbejdsmiljø fra 2000 til 2005. Notat til Arbejdsmiljørådets overvågningsrapport. København: Arbejdsmiljøinstituttet, 2007.

Politidirektoratet: "Kommenterte STRASAK-tall 2012", Rapport 2013.

Sorensen, David WM.: The Journey to Danish Residential Burglary: Distributions and Correlates Of Crime Trips Made by Convicted Danish Offenders. København: Københavns Universitet, 2005.

Thulstrup, Jørn m.fl.: Danskerne 2006 ... derfor holder opsvinget. København: Institut for Konjunktur-Analyse, november 2005.

van Dijk, Jan, John van Kesteren og Paul Smit: "Criminal Victimization in International Perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS", 2007.

Westfelt, Lars: Brott och Straff i Sverige och Europa. Kriminologiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001.

Wolf, Preben: Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsofre. Projekt Noxa. Forskningsrapport nr. 1 til Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi (stencil), 1972.

11. SPØRGESKEMA

Har du i hovedparten af det forløbne år været i besiddelse af eller rådet over (flere kan "afkrydses"):

- 1 Ingen bil
- 2 En - og kun en - bil
- 3 To eller flere biler
- 4 Ingen cykel
- 5 En - og kun en – cykel
- 6 To eller flere cykler
- 7 Knallert/scooter
- 8 Motorcykel
- 9 Båd/skib
- 10 Sommerhus/fritidshus
- 11 Ubeboet rum ved bolig (garage, pulterrum, kælder o.lign.)
- 12 Butik/forretning/virksomhed
- 13 Intet af det nævnte

Hvor ofte går du ud, dvs. er ikke hjemme, om aftenen?

- 1 De fleste aftener i ugens løb
- 2 3-4 aftener om ugen
- 3 1-2 aftener om ugen
- 4 Ikke hver uge

Hvor ofte mødes du med andre mennesker, venner eller bekendte for at feste eller more dig? Her tænkes både på samvær, der foregår i byen, hjemme hos venner eller bekendte eller hos dig selv.

- 1 Typisk flere gange om ugen
- 2 Typisk én gang om ugen
- 3 1-3 gange om måneden
- 4 Nogle gange i løbet af et halvt år
- 5 Sjældnere
- 6 Stort set aldrig

Hvor ofte er dette med risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri hærværk eller lignende noget, du tænker på?

- 1 Næsten hele tiden
- 2 Ofte
- 3 Af og til
- 4 Sjældent
- 5 Aldrig

Forekomsten af vold diskuteres meget for tiden. Har du indenfor de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?

- 1 Ja, både vold og trusler
- 2 Ja, vold
- 3 Ja, trusler
- 4 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for vold i de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Sidste gang du var udsat for vold, førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

1 Ja

2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte volden? (beskriv):

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

1 Ja

2 Nej

Hvor foregik volden?

1 Egen bolig

2 Voldsudøverens bolig

3 Anden privat bolig

4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.

5 På værtshus, cafe, bodega m.m.

6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov

7 Offentligt transportmiddel

8 Andet offentligt tilgængeligt sted

9 Udlandet

10 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor mange personer deltog aktivt i volden imod dig?

1 1 person

2 2 personer

3 3 personer

4 4 personer

5 5 personer eller flere

Var det under udførelse af dit arbejde?

1 Ja

2 Nej

Hvad tror du er hovedgrunden til, at du blev udsat for det?

Svarkategorierne læses ikke op, med mindre det er en hjælp

1 Uenighed, skænderi der udviklede sig

2 Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre

3 Misundelse

4 Jalousi

5 Røveri (ville have noget jeg havde)

6 Seksuelt motiveret

7 Regulært 'overfald' der ikke havde noget med mig at gøre (men ikke røveri, tvungen sex)

8 Skulle vise sig

- 9 Den eller de følte nok, det var mig, der startede
- 10 Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende
- 11 Personen var psykisk syg eller ude af kontrol (f.eks. pga. alkohol, piller el.lign.)
- 12 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af voldsudøveren/den mest aktive i volden - var det en mand eller en kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år

- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 10 Person i afhængighedsforhold
- 11 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

1 Ja

2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

1 Meget alvorlig

2 Ret alvorlig

3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

1 En kriminel handling

2 En forkert, men ikke kriminel handling

3 Bare noget der sker

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

1 Ja, helt sikkert

2 Ja, måske

3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

1 Ja, helt sikkert

2 Ja, måske

3 Nej

Har du anmeldt volden til politiet?

1 Ja

2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde

3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?: _____

Fik politiet fat i voldsudøveren?

1 Ja

2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for trusler i de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Sidste gang du var udsat for trusler, var det under udførelse af dit arbejde?

1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber da du blev udsat for trusler?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den..:?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du anmeldt truslerne til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt truslerne til politiet?: _____

Fik politiet fat i den eller dem der fremsatte truslerne?

(INTERVIEWER: Mindst 1 af dem der fremsatte truslerne)

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for røveri - dvs. at andre har truet eller tvunget dig til at aflevere penge eller ting?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange er det sket inden for de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 2 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 3 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 4 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 5 Privat bolig
- 6 Udlandet
- 7 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 På din arbejdsplads (røveri rettet mod arbejdspladsen og ikke personen)
- 2 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 3 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 4 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 5 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 6 I din bolig
- 7 I anden privat bolig
- 8 Udlandet
- 9 Andet

Angiv hvor?: _____

Blev du faktisk frarøvet noget?

- 1 Ja
- 2 Nej, kun forsøg på røveri

Hvad blev der stjålet?

- Flere svar muligt
- 1 Penge/pung/tegnebog
 - 2 Dankort/andet kredit kort
 - 3 Taske
 - 4 Mobiltelefon
 - 5 Ipods eller andet elektronisk udstyr
 - 6 Tøj/sko
 - 7 Smykker/ure/briller
 - 8 Cykel/knallert/andet transportmiddel
 - 9 Andet

Hvilket andet blev der stjålet?: _____

Hvad er sådan cirka værdien i kroner af det, der blev stjålet?

- 1 0-99 kr.
- 2 100-499 kr.
- 3 500-999 kr.
- 4 1.000-1.999 kr.
- 5 2.000-4.999 kr.
- 6 5.000-9.999 kr.
- 7 10.000 kr. og derover

Blev du slået eller sparket eller udsat for anden fysisk vold?

- 1 Ja
- 2 Nej

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske

3 Nej

Hvor mange personer deltog aktivt i røveriet?

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var du sammen med andre, da du blev udsat for røveri?

- 1 Nej, var alene
- 2 Sammen med 1 person
- 3 Sammen med 2 personer
- 4 Sammen med 3 personer
- 5 Sammen med 4 personer
- 6 Sammen med 5 personer eller flere

Blev dem, du var samme med, også udsat for røveri?

- 1 Ja, alle
- 2 Ja, nogen men ikke alle
- 3 Nej, kun mig

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af den mest aktive i røveriet - var det en mand eller kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 En man kun kender af navn/udseende
- 2 En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med (fx beboer fra området)
- 3 En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)

- 4 Familie og anden nærstående
- 5 Anden person

Hvilken anden person?: _____

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Alt taget i betragtning, hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den..?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Har du anmeldt røveriet til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt det til politiet?: _____

Fik politiet fat i den der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Er der - så vidt du ved - inden for de sidste 12 måneder nogen, der har stjålet eller forsøgt at stjæle penge eller ting, som tilhørte dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

[Til interviewer: Hvis nej til ovenstående]

Jeg vil gerne høre specifikt om indbrud i private hjem: Er der – så vidt du ved – inden for de sidste 12 måneder nogen, der har brudt ind eller forsøgt at bryde ind i dit hjem? Her tænkes kun på dine stuer osv., men ikke på udhus, garage, loft og kælder.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Antal: ____

Anmeldte du tyveriet til politiet?

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Omtrent hvor meget blev der stjålet for?

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne. Ingenting - kun et forsøg på tyveri]

Beløb: _____

[Til dem, der har sagt ja til tyveri]

Hvilke af dine ejendele blev udsat for tyveri eller forsøg på tyveri (sidste gang)?

- 1 Intet. Det var kun forsøg
- 2 Bil
- 3 Motorcykel
- 4 Knallert
- 5 Cykel
- 6 Båd/skib
- 7 Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 8 Noget fra garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl
- 9 Noget fra/på min arbejdsplads
- 10 Noget fra mit sommerhus/fritidshus
- 11 Noget jeg havde på mig (tasketyveri/lommetyveri)
- 12 Andet

Hvilket andet?: _____

[Til intervieweren: Hvis ovenstående svar er 7]

Skete tyveriet eller forsøget herpå ved, at der blev brudt ind i dit hjem, eller var det gæster eller andre, som var blevet lukket ind, der gjorde det?

- 1 Det skete ved indbrud eller forsøg herpå
- 2 Det var gæster/nogen der var lukket ind

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier og svaret på ovenstående ikke er 7]

Er der nogen af de andre tyverier (eller: 'det andet' hvis alene 2), du har været udsat for inden for de seneste 12 måneder, der skete ved, at der blev brudt ind i eller forsøgt at bryde i dit hjem?

- 1 Ja
- 2 Nej

[Til intervieweren: hvis man har haft indbrud i eget hjem sidst eller i et af de evt. tidligere indbrud]
Omtrent hvor meget blev der stjålet for ved indbruddet?

Beløb: _____

Anmeldte du det til forsikringsselskab? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en tyveriforsikring

Fik du det stjålne tilbage eller erstattet? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Jeg fik det hele ubeskåret tilbage
- 2 Jeg fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 3 Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis) (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 4 Jeg fik intet tilbage og heller ikke erstatning (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 5 Jeg fik noget tilbage (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)
- 6 Jeg fik ikke noget tilbage eller nogen erstatning (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)

Har du været udsat for hærværk f.eks. rudeknusning, at dine bildæk er blevet skåret op eller at andre ting er blevet ødelagt indenfor de seneste 12 måneder?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Antal: ____

Omtrent hvor meget beløb skaderne ved hærværket sig til?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

Beløb: _____

Anmeldte du skaderne til politiet?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvilke af dine ejendele blev udsat for hærværk (sidste gang)?

- 1 Bil
- 2 Motorcykel
- 3 Knallert
- 4 Cykel
- 5 Båd/skib
- 6 Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 7 Garage/kælder/loftsrums/udhus/have ved min bopæl

- 8 Min arbejdsplads
- 9 Mit sommerhus/fritidshus
- 10 Andet

Hvilket andet?: _____

Anmeldte du det til forsikringsselskab?

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en forsikring, der dækker hærværk.

Fik du det ødelagte erstattet?

- 1 Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg
- 2 Jeg fik fuld erstatning
- 3 Jeg fik delvis erstatning
- 4 Jeg fik ingen erstatning

Nu vil jeg gerne spørge dig om nogle andre ubehagelige oplevelser, du måske har haft. Kan du fortælle mig, om du inden for DE SENESTE 5 ÅR har været udsat for at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har FORSØGT at tvinge dig til eller RENT FAKTISK har tvunget dig til samleje?

Forsøg på og tvungne samlejer fra kærester, ægtefæller og andre seksuelle partnere tæller også med.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange inden for de sidste 5 år har du været udsat for den slags?

Antal: ____

Hvornår skete det?

- 1 Inden for de seneste 12 måneder
- 2 Mellem 1 år og 2 år siden
- 3 Mellem 2 år og 3 år siden
- 4 Mere end 3 år siden

Var det et forsøg eller blev du rent faktisk tvunget til samleje?

- 1 Forsøg på samleje
- 2 Tvunget til samleje

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja

2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

1 Ja

2 Nej

Hvor foregik det?

1 Egen bolig

2 I hans bolig

3 Anden privat bolig

4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.

5 På værtshus, cafe, bodega m.m.

6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov

7 Offentligt transportmiddel

8 Andet offentligt tilgængeligt sted

9 Udlandet

10 Andet

Angiv hvor?: _____

Var der flere end én, der tvang dig?

1 Ja

2 Nej

Hvor mange personer tvang dig?

1 2 personer

2 3 personer

3 4 personer

4 5 personer eller flere

Skete det til en fest eller i forbindelse med en fest?

'I forbindelse med' betyder at det kan være sket på vej til og fra, men også efter at være fulgt hjem eller med hjem el.lign.)

1 Ja, til eller i forbindelse med en privat fest

2 Ja, til eller i forbindelse med en tur i byen (restaurant, værtshus, diskotek e.lign.)

3 Nej

Hvilken måned sket det?

1 Januar

2 Februar

3 Marts

4 April

5 Maj

6 Juni

7 Juli

8 August

9 September

10 Oktober

11 November

12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Har den (eller de) der gjorde det, gjort det samme mod dig før?

- 1 Nej, aldrig
- 2 Ja, en enkelt gang
- 3 Ja, to gange
- 4 Ja, tre eller flere gange

Tror du, at det var tilfældigt, at det lige var dig, det gik udover?

- 1 Ja, fuldstændig tilfældigt
- 2 Ikke fuldstændig tilfældigt, men kunne også have været en anden
- 3 Nej, ikke tilfældigt at det lige var/blev mig

Kan du give en nærmere beskrivelse af ham der gjorde det (den mest aktive)

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Omtrent hvor gammel var du selv, da det skete?

Alder: ____

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En, som man netop har mødt på et værtshus, til en fest el.lign.
- 10 En, som man netop har mødt gennem internettet
- 11 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 12 Person i afhængighedsforhold (fx plejebarn, patient el.lign.)
- 13 Person man selv var i et afhængighedsforhold til (fx chef, lærer, læge, politimand, taxa-chauffør el.lign.)
- 14 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev du slået eller sparket eller blev der anvendt anden form for fysisk vold mod dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet som gjorde, at du ikke vidst, hvad der foregik, eller ikke kunne forsvare dig?

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?:

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du fortalt om det skete til andre:

- Til familie?
- 1 Ja
- 2 Nej

Til venner/bekendte?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til nogen på min arbejdsplads/studie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til krisecentre el.lign?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til læger/behandlere/psykologer/psykiatere (ikke krisecentre)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til myndigheder/autoriteter uden for politiet, fx skolelærer, socialrådgiver el.lign.?

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du anmeldt det til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Har du fortalt det til nogen andre i det hele taget?

- 1 Nej Ingen
- 2 Ja, men ingen af de nævnte

Hvad er hovedgrunden til, at du ikke har fortalt det til nogen?

- 1 Det var ikke så alvorligt
- 2 Følte skyld/skam/flov/pinligt
- 3 Bange for hævn/angst
- 4 For at beskytte ham der gjorde det
- 5 Ingen ville tro mig
- 6 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Var der nogen der opdagede det eller fortalte du det til nogen umiddelbart efter, at det var sket?

- 1 Ja, nogen opdagede det/fortalte det umiddelbart efter (inden for 24 timer) til nogen?
- 2 Nej, fortalte det første senere eller det blev først opdaget af andre senere (mere end 24 timer efter)

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?

Vigtigt at dette bliver nøje beskrevet: _____

Fik politiet fat i ham der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvad var det for et arbejde du havde, da du blev udsat for vold eller trusler om vold (eller voldtægt) under udførelse af dit arbejde?

- 1 Arbejder med særligt belastede klienter (fx demente, unge på døgninstitution, psykisk syge)
- 2 Har kontrol-/overvågningsarbejde (fx politibetjent, dørvogter, p-vagt, billetkontrollør)
- 3 Arbejder med transport af mennesker (fx buschauffør, taxachauffør)
- 4 Har anden form for risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)
- 5 Har ikke et særligt risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)